

Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka

Vztah spisovné a obecné češtiny v novinovém
žánru sportovního interview

Relation of standard and substandard Czech in
the newspaper writing style of a sports
interview

Diplomová práce

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Radoslava Kvapilová Brabcová, CSc.

Vypracoval: Jan Ouředník

Na Květnici 700/1a, 140 00 Praha 4

IV. ročník, 1. st. ZŠ, 2002 – 2006

prezenční studium

Měsíc a rok dokončení práce: březen 2006

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem vycházel pouze z uvedené literatury a diplomovou práci jsem vypracoval samostatně.

V Praze 13. března 2006

Poděkování:

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí diplomové práce prof. R. Kvapilové Brabcové za pomoc a rady k vznikajícímu textu této práce.

Obsah

Úvod	5
1. Základní rozdělení českého jazyka	7
1.1. Obecná čeština	7
1.1.1. Stratifikace	7
1.1.2. Vymezení pojmu	10
1.1.2.1. Pojem obecná čeština dle Krčmové	11
1.1.3. Úzus a distribuce	13
1.1.4. Historie	14
1.1.5. Obecná a spisovná čeština v současnosti	18
1.1.6. Možnosti dalšího vývoje	27
2. Rozhovor jako žánr veřejného projevu	30
2.1. Novinové interview	31
2.1.1. Rozhovory Lukáše Pollerta	32
2.1.1.1. Kdo je Lukáš Pollert	32
2.1.1.2. Charakteristiky rozhovorů L. Pollerta	33
2.1.1.3. Pragmatická analýza	36
2.1.1.4. Poznámka	47
3. Spisovnost a nespisovnost v rozhovorech L. Pollerta	48
3.1. Přehled jevů hláskových	48
3.2. Přehled jevů tvaroslovných	53
3.2.1. Výskyt tvarů spisovných proti knižním	54
3.3. Četnost výskytu tvarů nespisovných proti spisovným ..	55
3.3.1. Rozhovor s Martinem Černíkem	56
3.3.2. Rozhovor s Jaroslavem Holíkem	57
3.3.3. Rozhovor s Kateřinou Holubcovou	58
3.3.4. Rozhovor s Jaromírem Jágrem	58
3.3.5. Rozhovor s Jiřím Mužíkem	59
3.3.6. Rozhovor s Kateřinou Neumannovou	59
3.3.7. Rozhovor s Jiřím Novákem	60
3.3.8. Rozhovor s Antonínem Panenkou	61
3.3.9. Rozhovor s Josefem Rakoncajem	61
3.3.10. Rozhovor s Vladimírem Šmicerem	62
3.4. Souhrn	62
3.5. Závěrečná tabulka	66
Závěr	68
Conclusion	70
Tabulky	72
Literatura	82
Rozhovory	89

Úvod

„Obecná čeština... je... ta forma jazyka, která bezprostředně se spisovným jazykem souvisí a z níž spisovný jazyk čerpá a se obrozuje. Bez této své mluvené formy by se spisovný jazyk nakonec stal jazykem mrtvým a standardizovaným tak, že by byl uzavřen.“

Bohuslav Havránek

V této práci se budu zabývat obecnou češtinou. Pokusím se zanalyzovat její vztah k češtině spisovné, a to v žánru novinového sportovního interview. Zajímat mě bude především hledisko hláskoslovné a tvaroslovné. Uvedu příklady nejčastěji používaných jevů, doložím důkazy o jejich četnosti.

První oddíl začíná základním rozdělením českého jazyka. V další části se pak věnuji pouze obecné češtině. Popíši, jak se obecná čeština stratifikuje či jak na samotný pojem obecná čeština nahlízejí nejvýznamnější lingvisté. Nevynechám ani úzus a distribuci. Součástí první části je i historický přehled, současnost a možnosti dalšího vývoje obecné češtiny. Cílem není zachytit všechny názorové proudy a směry, spíše vystihnout „dynamiku“ vývoje a zachytit jeho nejpodstatnější momenty.

Ve druhé části bude probrán a vysvětlen žánr, ve kterém jsem se rozhodl obecnou češtinu zkoumat. Podrobněji vás seznámím s tím, co to je novinové interview a jaká má specifika. Cílem je ukázat odlišnost vybraných dialogů od rozhovorů klasických, se kterými se v novinách či časopisech setkáváme nejčastěji. Pomocníkem mi bude důsledná pragmatická analýza, ve které se zaměřuji na osobnost tazatele, jeho informovanost, jakým způsobem se dobírá podstatných jevů a

událostí či na jeho individuální styl. Nevynechám ani důkladný rozbor odpovědí a otázek.

Třetí oddíl je věnován samotnému výzkumu. Jeho smyslem je zmapovat výskyt obecněčeských jevů ve sportovních rozhovorech, publikovaných v seriózním tisku. Abych toho dosáhl, na úvod si stanovuji přehled hlavních jevů obecné češtiny, tak jak jsou popsány v odborných publikacích. Jejich výskyt posléze dokumentuji mnoha příklady. Ke každému rozhovoru přistupuji individuálně a snažím se uvést ty nejpodstatnější odchylky od spisovné češtiny u jednotlivých sportovců. Lhostejné mi nejsou ani příčiny vyjadřování respondentů. V závěrečném souhrnu pak prezentuji výsledky svého výzkumu. Důkazy výskytu obecněčeských jevů dokládám jejich popisem a uvedením četnosti. Pro snadnější přehled je uvedeno i procentuální zastoupení. Vše je navíc zpracováno v tabulkách.

Cílem mé diplomové práce je tedy prokázat výskyt obecněčeských jevů v mediálním žánru sportovního interview, které není součástí bulvárního tisku (ve kterém není nespisovný jazyk výjimkou), ale seriózních novin.

1. Základní rozdělení českého jazyka

Stratifikace současné češtiny je velmi diferencovaná. V souvislosti se stále aktuálním vnitřním rozlišováním sdělovacích potřeb současné národní společnosti a v souvislosti s dalšími faktory (místními, profesními, zájmovými aj.) se čeština dělí na specifické jazykové útvary: jazyk spisovný, interdialekty (mezi které patří obecná čeština), dialekty, slangy a argot.

Předmětem mého zkoumání je pronikání nespisovných, obecněčeských výrazů do žánru sportovního interview. Proto se blíže zaměřím na interdialekt územně nejrozšířenější, plnicí kulturní funkci reprezentanta každodenní mluvy v Čechách - obecnou češtinu.

1.1. Obecná čeština

1.1.1. Stratifikace

„Pro český hovor mezi lidmi z různých oblastí a vrstev je typické kolísání, oscilace mezi tvary spisovnými a nespisovnými, v Havránkově terminologii obecně českými.“ (H. Kučera, 1955)

Jak napsal herec a moderátor televizních pořadů Jan Kraus (v rozhovoru pro magazín Dnes 2001, č. 14), mluví-li někdo spisovně, automaticky to neznamena, že mluví lépe, kvalitněji. Spíš se podle P. Sgalla (2002) schovává pod jazykový formalismus. Střídání jevů obou útvarů je v komunikačních situacích, které nejsou vázány požadavky vyjadřování oficiálního nebo klasicky reglementovaného, zcela běžné.

Rozvrstvení jednotlivých jazyků má různé podoby. Z Havránkových (1963) zjištění a analýz vyplývá, že stratifikace češtiny už postoupila poměrně daleko na cestě od starého rozdělení, především územního, k novému rozvrstvení stylovému, funkčnímu. Dávno tu už není základem členění na spisovný jazyk (spisovnou normu) a různá územní nářečí, která před spisovným útvarem ustupují. V Čechách stará nářečí ustoupila v běžném hovoru nikoli češtině spisovné, ale obecné. Jednotlivé tvary jsou tak dnes rozloženy především podle svých funkcí. Podle P. Sgalla (2002, I. kap.) se rozkládají na stupnici, „která může být s mnoha zjednodušeními charakterizována takto...

a) tvary silně knižního (popř. oficiálního, archaizujícího) stylu, např. *tluku, nocech, infinitivy na -ti;*

b) slaběji knižně zbarvené jevy z vrstvy výhradně spisovné (v obecné češtině neužívané), např. *malý plamének, malého, bychom, lidmi, on, méně, mohou;*

c) vrstva neutrální, společná spisovné normě a obecné češtině (do té ovšem patří naprostá většina koncovek a dalších gramatických i fonologických jevů), např. *můžou, míň;*

d) hovorové jevy ne plně spisovné, ale v obecné češtině pevně zakotvené a pro běžný hovor v jistém smyslu standardní, např. *bysme, lidma, ty města, dýl;*

e) tvary obecné češtiny, které se často vyskytují ve střídání s tvary výhradně spisovnými, např. *velkej, velkýho, von, malý města;*

f) „nižší“ vrstva obecné češtiny (zřetelně nespisovná), např. *velkejma, voperovat, strejc*;

g) výrazy a tvary obhroublé, vulgární, užívané převážně pejorativně apod.

Tato situace je komplikovaná celou řadou různých dalších faktorů, ke kterým patří zejména hyperkorektní chyby, tj. nedostatečně informovaná snaha o spisovné vyjadřování, tedy tvary jako *pracech, popř. i dvěmi*. Patří sem i územní rozdíly v přijatelnosti některých tvarů (*starý lidi, sed si, mlejn*), které v Čechách patří do vrstvy d), ale na velké části Moravy mají prestiž daleko menší.“

Uvedená stupnice dokazuje, že funkční rozvrstvení češtiny je neobvykle široké. Síla obecné češtiny je znatelná. Nejvíce patrné je to ve vrstvách e) a f), ze kterých jednotlivé jevy pronikají do spisovného vyjadřování. Toto silné postavení češtiny obecné je ale zároveň slabostí češtiny spisovné, která pro některé mluvnické funkce nemá stylové neutrální jevy. Školy a další instituce tak například stále vyžadují užívání více či méně knižních tvarů jako *malý, malého, bychom, lidmi* ve všech psaných projevech, ale i v ústním vyjadřování mimo styl knižní.)

Podle F. Čermáka (2002, 28) obecná čeština „ve svých prostředcích vykazuje především prostředky trojího druhu:

a) formy a prostředky centrální (např. zakončení adjektiv maskulin v nominativu singuláru na *-ej, hezkej*);

b) jiné řidší až periferní (např. iniciálové *ou-, ouzkej*);

c) takové prostředky, které tvoří průnik s prostředky spisovného jazyka, tj. i když nemají žádnou specifickou

obecně českou příznakovou formu, nemají k sobě ani jinou variantu, alternativu a jsou užívány v obou varietách společně (např. ale, na, stůl, stolu, čekám apod.).

Právě u těchto posledních je třeba zdůraznit, že není možné je chápat pouze jako prostředky výlučně spisovné. Obecná čeština je nezávislý kód, který by bez těchto prostředků byl nemyslitelný: byl by neúplný. V konečném důsledku by takovýto dříve tradovaný názor vedl k tomu, že by čeština zřejmě zaznamenala rekord mezi jazyky v nesmírném množství střídání kódů, tj. mnohokrát v každé větě."

1.1.2. Vymezení pojmu

Podle B. Havránka (1934, 87) je obecná čeština „jazykový útvar bez úzkého místního vymezení, jehož tvary se šíří na úkor tvarů místních nářečí a jsou obrozujícím zdrojem pro vývoj spisovné češtiny". Lotkův lingvistický slovníček (1998, 72) uvádí, že je to „nejednotně chápaný termín, který stojí ve dvojím funkčním vztahu: v poměru k lokálním nářečím plní obecná čeština úkol koiné - do jisté míry supluje spisovný jazyk - a v poměru ke spisovnému jazyku plní úkol jazyka lidového - svou funkcí se odlišuje od hovorové vrstvy spisovné".

Obecná čeština má jako lingvistický termín významů více. Ty jsou pak vymezeny jen velmi rámcově. J. Chloupek (1986, 11) píše, že je to „útvar národního jazyka jednak ryze interdialektového typu (v Čechách a na západní Moravě), jednak typu standardu s vyšší komunikační funkcí". V jiné knize (M. Čechová, 1997a, 25) se dozvídáme, že „obecná čeština vznikla na podkladě středočeského nářečí, rozšiřuje se však - po ztrátě svých nejvýraznějších znaků... i na další území a do sfér dříve vymezených spisovnému jazyku..." Podle P. Sgalla a J. Hronka je obecná čeština „nespisovný útvar bez

úzkého místního vymezení" (1992, 19). Do širšího povědomí pak vstoupila formulace České mluvnice Havránka a Jedličky, ve které jsou termíny *obecná čeština*, *obecný jazyk* a *obecná řeč* užívány jako synonyma. *Obecná čeština* je chápána jako „původem český interdialekt...“ (1986, 481), který „se vytváří na tomto podkladě ve vzájemných vztazích k ostatním českým nářečním skupinám a nověji také ke spisovnému jazyku jako běžná mluvená podoba češtiny vázaná především na oblast českou“ (tamtéž, 481).

1.1.2.1. Pojem obecná čeština dle Krčmové

V mnoha odborných publikacích, a nejen v nich, se pro pojem *obecná čeština* nacházejí označení jako *obecná mluva*, *běžná mluva*, *mluvená čeština*, *obecný/běžně mluvený jazyk*. V těchto spojeních jde ale podle M. Krčmové „spíše o postižení funkce, nikoli o soubor nějakých výrazových prostředků. Samo spojení *obecná čeština* má však dvojí náplň – sociolingvistickou ve smyslu určité komunikační funkce a lingvistickou ve smyslu určitého souboru výrazových prostředků.“ (2000, 65)

Sousloví *obecná čeština* je podle ní většinou „zastřešujícím pojmenováním pro jeden z útvarů národního jazyka, tj. pro jazykovou strukturu jednotlivých jazykových rovin a jejich vzájemných vztahů. Tento útvar má jednak určité postavení v rámci ostatních jazykových útvarů..., jednak okruh velmi konkrétních komunikačních situací, v nichž se uplatňuje.“ (2000, 66) M. Krčmová dělí obecnou češtinu na tzv. *obecnou češtinu I*, *II* a *III*. Rozlišení je následující:

a) obecná čeština I

Tento termín se užívá v Čechách, a je strukturální náplní funkční podoby národního jazyka, tedy běžné mluvy. Volně se v ní mísí výrazové prostředky národního jazyka a tato spontánní komunikace zůstává spojena s okamžikem svého vzniku. Každý si při osvojování mateřštiny vytváří určité vyjadřovací návyky, těžko tudíž může obecná čeština I zobecnět. Jako „nejkonsolidovanější z českých interdialektů“ uvádí „regionálně českou obecnou češtinu“ ve shodě se starším pojetím J. Bělič (1972, 325) i Jedlička (1978, 42n.). Podle M. Krčmové by nejvhodnějším termínem pro tuto češtinu byl „český interdialekt, ev. interdialekt Čech. Sousloví obecná čeština by tak mohlo být od tohoto výrazu osvobozeno.“ (2000, 67)

b) obecná čeština II

Obecná čeština II vznikla jako potřeba odlišit mluvu nesoukromou od interdialektické češtiny běžné denní komunikace. Má větší územní a sociální rozsah. Je-li zprostředkována médii, může působit jako vzor i mimo svůj region. Proto je charakterizována jako čeština zvukových médií. Toto vymezení vychází do jisté míry i z mluvy moderátorů diskuzních pořadů rozhlasu či televize, kteří jsou schopni jiného jazykového projevu na veřejnosti než v soukromí.

Zatímco spisovná čeština se používá především u projevů předčítaných (tj. např. ve zpravodajství), ve veřejných, nesoukromých rozhovorech se používají výrazové prostředky, které se později stávají součástí celonárodní normy. Tedy standardu, který je normou spisovného jazyka. Přijetí těchto výrazových prostředků do kodifikace je pak pouze otázkou

času. Obecná čeština II je vždy veřejná, potencionálně přítomná na celém území republiky. Převážně je určena k pasivnímu přijetí. Jde o obecnou češtinu, s poměrně stabilní normou, která nepochybně zaplňuje ta místa kodifikovaného jazyka, kde je kodifikace příliš knižní. Pro tuto nesoukromou úroveň je užití termínu obecná čeština dle M. Krčmové nejideálnější.

c) obecná čeština III - jazyk krásné literatury

Takto by se dala definovat třetí, podle M. Krčmové poslední poloha obecné češtiny. Je to např. záměrné užívání obecné češtiny v umělecky závažných literárních počinech. Počínaje dílem K. M. Čapka-Choda z počátku 20. století se v řeči postav, v povídkách ich-formy, v dramatu, v hovorech, jaké známe od Voskovce a Wericha, objevují tvaroslovné a hláskové jevy obecné češtiny stále častěji. V dialogu je jejím cílem zobrazit neformální vyjadřování lokálně a sociálně nepříznakové. Jindy je zase užívání obecné češtiny spíše pokleslé či prostředkem laciného humoru. Vynechat nemůžeme ani pronikání vulgarizmů. Obecná čeština III *„není autentickou mluvou, chybí jí spontánnost, není v ní kolísání ve volbě prostředků běžné v autentickém projevu (postava, která by mísila obecné a spisovné prvky v nižších jazykových rovinách by vypadala jako omyl nebo nepřesnost autora)...*“ (M. Krčmová, 2000, 70) Této češtině by se podle Krčmové mohlo říkat *„stylizovaná obecná čeština“* (tamtéž, 70). Bylo by tím patrné, že nejde o pouhý otisk reálné jazykové situace.

1.1.3. Úzus a distribuce

„Obecná čeština je taková funkční varieta češtiny, která z hlediska cíle komunikace, situace, sociálního statutu

partnerů a typu komunikace se užívá především v konverzaci a vyprávění, a to dvojitým způsobem:

a) pravidelně se užívá, když

a1) je daná komunikace neformální a soukromá (což se týká jak rysů tak užitých prostředků);

a2) společenský a kulturní kontext není vysloveně formální povahy, tj. kde neexistují formální pravidla řídící orální kontakt (např. při oficiální návštěvě);

a3) příslušní partneři si jsou společensky víceméně rovni, anebo mluvčí je někdy společensky výše postavený než posluchač (někdy v zaměstnání, vždy v rodině). Přitom se naprosto nevylučuje ~~tematicky~~ např. vysoce specializovaná odborná diskuze;

b) často se užívá, když je rozhovor spontánní, emocionálně laděný či familiární (důvěrný), anebo k němu dochází mezi partnery, kteří se velmi dobře znají. Naproti tomu nelze mluvenou obecnou češtinu očekávat v situacích obrácených, tj. při oficiálních veřejných projevech či kontaktu." (F. Čermák, 2002, 30)

1.1.4. Historie

Zde bych rád uvedl, že není mým cílem mapovat historický vývoj obecné češtiny. Domnívám se však, že alespoň stručný vhled pomůže čtenáři se lépe orientovat v tom, jakým nelehkým způsobem se obecná čeština vyvíjela a prosazovala ve „slušné“ společnosti.

Od doby národního obrození dlouho panovalo přesvědčení, že k nejpodstatnějším úkolům bohemistů a lingvistů patří chránit spisovnou češtinu před ohrožením ze strany německého jazyka. Chránit ji od obecné češtiny, která byla v 19. století plná germanizmů. Úsilí vymýtit je, pak bylo podle P. Sgalla (2002) spojováno s „brusičstvím“ zaměřeným jak na omezování vlivu němčiny, tak i užívání nespisovných tvarů v obecné češtině. Tyto starší postoje ztratily své opodstatnění, až když se postavení češtiny upevnilo. Bohemisté navíc upozorňovali, že přílišný konzervatismus může být kulturnímu rozvoji na škodu. Klíčový význam pro charakteristiku obecné češtiny měly publikace Havránkovy (1934, 1936).

Sousloví obecná čeština se v předválečném období objevuje jako označení češtiny, která není spisovná, ani dialektová. Souviselo to se zaběhlou představou dialektu jako jazyka pro venkovský lid. Ve městech, kde nebylo možné o vyhraněném dialektu mluvit, se pak počítalo s blíže nespecifikovanou obecnou mluvou. B. Havránek ve svém sborníku *Spisovná čeština a jazyková kultura* užívá termín „obecný jazyk“ (1932, 42). Ten se používal na území, na kterém žila nářečí lokální. Obecná čeština tedy byla postavena do řady ostatních interdialektů. Ve sborníku je věnovaný prostor i funkční koncepci spisovného jazyka včetně „jazyka spisovného, zpravidla ve formě hovorové (konverzační), tj. ve formě užívané právě jen v rozhovoru (funkční jazyk hovorový). Nelze tuto hovorovou formu... ztotožňovati s jazykem obecným, třebaže mívá s ním některé prvky společné, ba bývá i lokálně zabarvena.“ (Havránek a kol., 1932, 42) Právě Havránek v roce 1934 jako první zjistil, že česká nářečí nebudou ustupovat češtině spisovné, jak se dosud předpokládalo, ale češtině obecné. V Čechách dnes proto mluvíme ne o nářečích, ale o lokálních variantách obecné češtiny.

Během II. světové války se o demokratizaci spisovné normy příliš nehovořilo. Diskuze byla obnovena až po ní. K nejradikálnějším projevům patřil unáhlený návrh podaný v roce 1950 skupinou učitelů a studentů Karlovy univerzity. Kromě zjednodušení pravopisu mělo být podle něj lepším informováním umožněno postupně zrovnoprávnit tvary obecné češtiny a připustit je i do psaného jazyka. To neznamenal naprosto spisovnou češtinu zrušit, naopak šlo o snahu ji posílit. To se ovšem mohlo do určité míry uskutečnit teprve později a prozatím jen po malých krůčcích. V návrhu byly tenkrát uvedeny příklady jako *mladej, mladýho, s dětma, můžou* a *abysme*. Jeden z těchto tvarů, *můžou*, byl v šedesátých letech už za spisovný uznán. Ostatní čtyři patří mezi ty jevy, které se i dnes v hovoru či v dopisech objevují nejčastěji.

Že tvary obecné češtiny nejsou projevem pokleslé mluvy a nemají být potlačovány, upozornil v roce 1960 P. Sgall svým článkem. Po něm pak následovala diskuze v časopisu *Slovo a slovesnost* (1961 - 1963). Hovořit se začalo i o některých úpravách kodifikace, které by snížily knižnost spisovné normy. J. Bělič například prosadil uznání spisovnosti zájmeného tvaru *ho* v akuzativu i genitivu maskulina a neutra (NŘ 44, 1961, 266 - 271), později i tvaru *něj* (NŘ 60, 1977, 57 - 67). Zasloužil se i o nový pohled na otázku hovorové vrstvy slovní zásoby. Sgallova (NŘ 44, 1961, 162 - 166) iniciativa vedla k opuštění pravidla o povinném užívání forem *mi* a *mne* - začaly se používat tvary *mně, mě*. V tomto směru pak docházelo k dalším jednotlivým změnám kodifikace, a to postupně v jednotlivých vydáních takových příruček, jako byly mluvnice B. Havránka a A. Jedličky, Pravidla českého pravopisu či velký a úspěšný slovník Filipcův a Danešův (1978). Tímto způsobem se do kodifikace spisovné normy postupně dostaly nejen tvary jako *peču, ořu* a infinitivy bez

-i (psát), ale také tvary typů říct, moct, můžu, pracujou, hokejisti, dotaznících, hudebnících, bránou, částím, klapnul, obejmutí, ohražení, zbyde, zčásti s označeními jako hovorové. Jako spisovné byly uznány i tvary původem hyperkorektní: *bál se jej a oni sází*. Ty však knižnost spisovné normy pro velkou část území spíš zvyšují.

Dobře zdůvodněný program výzkumu městské mluvy zformuloval v roce 1962 J. Bělič. K jeho hlavním výsledkům patřily monografie R. Brabcové (1973), M. Krčmové (1981) a B. Dejmka (1976, 1981, 1987). Ty potvrdily, že obecná čeština je bazálním útvarem běžné mluvy nejen v Praze, ale i v dalších městech v Čechách (Brandýs n. L., Přelouč, Hradec Králové). Dokázaly také, že v Brně pomalu získávají na síle vedle jevů společných některým moravským interdialektům i jednotlivosti shodné s obecnou češtinou (koncové *-ej*), ačkoli jiné (protetické *vo-*) ustupují. (P. Sgall, 2002)

Období po roce 1968 bylo pro další diskuzi nepříznivé. Problémy funkční stratifikace se tak v oficiální bohemistice odsouvaly do pozadí.

Další diskuze probíhají po listopadu 1989. Nabývají na intenzitě a na šíři a probíhají bez omezení charakteristických pro předcházející období. Většina diskutujících nechce obecnou češtinu v běžné mluvě potlačovat. Naopak si je dobře vědoma toho, že se jí nehovoří jen v Praze, ale že se plně uplatňuje jak v Hradci Králové, v Náchodě a v Litomyšli, tak i v Jihlavě a ve Svitavách. Řada jevů s ní shodných je rozšířena také na velké části Vysočiny a je nepřehlédnutelné, že její vliv různými cestami proniká i do jiných moravských měst.

1.1.5. Obecná a spisovná čeština v současnosti

V souvislosti s uvažováním o kodifikaci se řeší otázka postavení obecné češtiny v rámci národního jazyka a možného přijetí některých jejích prvků do kodifikace.

V současnosti se názory na obecnou češtinu dají podle I. Nebeské (1999, 99n.) rozdělit do několika proudů.

a) Liberální postoj

Uvnitř „liberálního“ křídla můžeme oddělit dvě základní myšlenkové linie. Podle jedné z nich není spisovná čeština funkčně úplná (F. Čermák, 2004). Jsou komunikační funkce, které neplní a ani plnit nemůže (F. Čermák 1993, F. Čermák 1995). Preferuje totiž intelektuální funkce před emocionálními, psanost před mluveností (Z. Starý, 1995). Upozorňuje se na skutečnost, že oběma kódům je většina prostředků společná (není možné rozlišit mezi spisovnými a nespisovnými prvky) a dochází k míšení kódů (F. Čermák 2002). Zastáncům tohoto směru jde spíše o „deregulaci“ intervencí do jazykového systému, do jehož vývoje by zasahováno být nemělo. Výsledkem této snahy by tak měl být volnější přístup k přiznávání spisovné platnosti dosud nespisovných prvků (F. Čermák, 2004) např. obecné češtiny, která je největším konkurentem češtiny spisovné.

Druhý přístup z liberálního křídla reprezentují především práce P. Sgalla a J. Hronka. Je motivován tím, že v každodenní mluvě se často používají nespisovné výrazy, které nejsou pocíťovány jako regionálně omezené (obecná čeština aspiruje na funkci jazyka celonárodního), tím pádem mají mluvčí menší motivaci pro užívání prostředků spisovných (P. Sgall, 1994). Tento přístup vychází z předpokladu, že *„centrální útvar by měl být funkčně úplný, měl by tedy být prostředkem jak psané, tak mluvené komunikace: připravené,*

částečně připravené, případně i spontánní, měl by být útvarem mluvným" (I. Nebeská, 1999, 110). Podporuje hlavně sbíhavé tendence mezi mluveným a psaným jazykem, mezi nespisovností a spisovností přijímáním celonárodně rozšířených nespisovných tvarů do kodifikace. Hranice mezi těmito pojmy se tak pomalu stírá, „dichotomie spisovnost - nespisovnost by případně mohla být nahrazena stupňovitostí na ose vyšší míra spisovnosti - nižší míra spisovnosti - nespisovnost" (I. Nebeská, 1999, 110).

Zcela opačný proti těmto dvěma postojům je názorový směr, který v šedesátých letech zastupovali J. Bělič, B. Havránek, A. Jedlička (BHJ, 1962), dnes jsou to např. O. Uličný či O. Hausenblas. Podle něj je na celém území České republiky základním jazykovým útvarem (celonárodně přijatelným a s celonárodní platností) spisovná čeština. „Proti zrovnoprávnění obecné češtiny s češtinou spisovnou se uvádí, že spisovná čeština je jádrem národního jazyka..., útvarem prestižním, jehož prestiž se opírá o literární dědictví..., má funkci integrační..." (I. Nebeská, 1999, 110). Námitkou vůči tomuto způsobu „obohacování" jazyka je i připomínka O. Uličného, že „pouhým prohlášením za spisovné by mluvčí nezačali nespisovné prostředky jako spisovné pocítovat" (I. Nebeská, 1999, 110). Upozorňuje, že oslabení hodnotového vztahu mezi prostředky spisovnými a prostředky stylově vyššími a nižšími snižuje kontrast mezi projevy různé úrovně. Tím tak oslabuje i výrazové možnosti češtiny (I. Nebeská, 1999, 101). Nelíbí se mu také nesystémovost přijetí pouze některých obecně českých tvarů do kodifikace spisovného jazyka.

Veliký zájem o obecnou češtinu dokazuje několik monografií a sborníků, které se tímto útvarem zabývají (mj. Townsend, 1990; P. Sgall - J. Hronek - A. Stich - J. Horecký, 1992). Většina z nich se zabývá fungováním obecné češtiny

v rámci národního jazyka a současným stavem jazykové kultury. Domácí lingvistika je v nich často kritizována pro nevšímavost vůči běžné mluvené řeči: „*Scholars and researchers in the Ústav pro jazyk český are more interested in describing and preserving the codified language of their textbooks and dictionaries than in dealing with the actual Czech that is spoken, and still less are they prepared to grant official status to more than a few of even the most widespread and obvious deviations from Literary Czech.*” (Townsend, 1990, 10) Častokrát je také zpochybňována prioritnost spisovného jazyka: „*Pro češtinu platí, jak na to upozornil J. Vachek, že je tu spisovný útvar nadřazený funkčně, ale útvar, který nazýváme obecnou češtinou, je nadřazený z hlediska struktury, především proto, že se v něm v nejčistší podobě projevují vývojové tendence; ty jsou ve spisovném jazyce natolik brzděny kodifikací a jinými aspekty jazykové kultury, že se mezi lingvisty někdy ne zrovna lichotivě říká, že spisovný jazyk je muzeum.*” (P. Sgall - J. Hronek, 1992, 92) Uvádí se, že spisovná čeština nemá výsadní postavení v žádné z šesti Jakobsonových komunikačních funkcí: expresivní, konativní, fatické, referenční, poetické a metajazykové. Prioritu v užívání obecné češtiny z hlediska funkčního lze přiřadit „*funkcím expresivní, konativní i fatické. Pro zbývající tři funkce, tj. referenční, poetickou a metajazykovou, je zřejmě příznačné to, že je využívají obě variety, tj. čeština spisovná i obecná. V žádné z nich však nelze tvrdit, že je pro ni charakteristická výlučně jen čeština jediná, tj. spisovná. Celková funkční převaha obecné češtiny, jakkoliv je snad překvapivá, je tudíž zřejmá.*” (F. Čermák, 2002, 26) Odmítá se interpretace obecné češtiny jako útvaru neúplného, který si musí vypůjčovat prvky z jazyka spisovného, či jako souboru variantních morfologických a fonologických jevů. „*Jde spíše jen o soubor „obecně českých”,*

tj. substandardních, nespisovných hláskových podob a morfologických tvarů (dobrej, zubama atd.), užívaných ovšem nedůsledně, v kombinaci s podobami spisovnými, resp. nářečnými." (Daneš, 1993, 92; Daneš, 1992 - 1993, 182) Na to reagují J. Hronek s P. Sgallem: „Vidí-li Fr. Daneš OČ /obecnou češtinu - J.O./ jako soubor „některých alternativních paradigmat hláskových a tvarových“, charakterizuje tím právě malý rozsah rozdílu mezi OČ a SČ /spisovnou češtinou - J.O./, ne OČ jako celek." (J. Hronek - P. Sgall, 1999, 184) F. Čermák (1995) k tomu dodává, že většina slovních tvarů patří do obou variet, kodifikace ale takovým tvarům přiznává platnost pouze spisovnou. Uvádějí se i příklady, ve kterých je obecná čeština ve svých funkcích komunikačně výhodnější než čeština spisovná.

V uvedených pracích se popravuje i pohled na českou jazykovou situaci jako na diglosní. Autoři se většinou kloní k tomu, že česká jazyková situace (a to i přes některé diglosní jevy) případem diglosie není. Hlavním důvodem tohoto tvrzení je fakt, že rozdíly mezi obecnou a spisovnou češtinou nejsou velké. Akvizice spisovné češtiny je sice tradičně záležitostí školy, ale rozdíly mezi obecnou a spisovnou češtinou nejsou tak veliké, aby zabránily porozumění spisovné češtiny méně vzdělaným lidem bez speciálního tréninku. Děti navíc v současnosti získávají znalost spisovné češtiny díky televizi apod. před vstupem do školy. (SHSH, 1992, 215n.)

Otázku střídání kódů řeší někteří lingvisté tvrzením, že spíše než o klasické střídání se jedná o určitou hierarchii mezi prvky. (SHSH, 1992, 217) Podle jiných dochází v češtině k funkčnímu střídání. V něm pak hraje obecná čeština roli neutrálního „pozadí“, čeština spisovná je prostředkem aktualizace. Nejnovější práce, které se tímto problémem zabývají (Bermel, 2000) vidí obecnou a spisovnou češtinu spíše jako registry využívající určité množiny variant jako

kódy (označením prvku jako spisovného tedy znamená, že je to pouze více oficiální z obou variant).

Hlavní úkol lingvistiky je viděn v dosažení rozumné psychologické jistoty v užívání spisovné češtiny (F. Čermák, 1995). Pro její ovlivňování je pak jako účinný nástroj viděna kodifikace: *„Deskriptivní postupy, spojené s otevřeným informováním mluvčích češtiny o stavu funkčního a teritoriálního rozvrstvení našeho jazyka, by mohly ovlivnit postoje, které Daneš (1988) nazval „veřejným jazykovým míněním“, a v důsledku toho působit i na stav normy.“* (P. Sgall, 1994, 39) Autoři se nebrání výraznému optimismu: *„Kodifikace může kladně sloužit vývoji spisovného jazyka zejména tehdy, jsou-li lingvisté schopni předvídat vývoj spisovné normy a napomáhat mu tam, kde je to možné.“* (P. Sgall - J. Hronek, 1992, 83) Proti tomuto optimistickému pohledu může být Čermákův názor, který zdůrazňuje metodologické nedostatky kodifikační praxe a absenci neselhávajících kritérií: *„Z pohledu dnešní korpusové lingvistiky je třeba veškerou preskripci... odmítnout, mimo jiné i proto, že se nikdy nezakládala na dostatečných a reprezentativních datech.“* (F. Čermák, 2004)

Zmiňované obohacování spisovné češtiny obecněčeskými prostředky má jediný cíl - vést ke zvýšení mluvnosti tohoto útvaru, která je pocítována jako žádoucí. V nadsázce F. Daneš tyto snahy pojmenoval sloganem *„Puste vobecnou češtinu do spisovný.“* (1993, 91) Na absenci hovorové češtiny si stěžuje i P. Sgall a J. Hronek: *„Patří bohužel právě k slabým místům rozvrstvení češtiny..., že takový útvar nebo vrstvu dosud nemáme. Nelze se k ní propracovat jinak než tím, že přestaneme předpisovat, jak má vypadat, a budeme citlivěji pozorovat, jak se na většině národního území skutečně hovoří.“* (1992, 96n.) Právě umělost a nemluvnost spisovné češtiny se podle P. Sgalla (1998-1999) stává pramenem

nejistoty a frustrace (např. u dětí, které se ve škole učí spisovnou češtinu).

Argumenty, které tyto tendence v kodifikaci podporují, jsou ve větší míře převzaty z teorie jazykové kultury vypracované před válkou. A problematika úzu a kodifikace je v teorii jazykové kultury jedním z nejpálčivějších problémů odpůrců tohoto směru. „Působení lingvistů je důležité zejména ve dvou ohledech: jednak by mohli rozhodující části veřejnosti ozřejmit, že pro posílení hovorové vrstvy spisovné češtiny je třeba opustit předpisy o tom, co je hovorové a co ne, a řídit se tím, jak vzdělání mluvčí češtiny, dobří stylisté, skutečně v různých situacích a v různých kontextech mluví; a za druhé by mohli informovat o tom, že spisovná norma není úplně jednotná na celém území, a nemusí se tedy nutně bránit ani dalším jevům, které by nepronikly hned na celém nebo téměř celém území.“ (P. Sgall – J. Hronek, 1992, 110)

b) Konzervativní postoj

V opozici k liberálním snahám stojí názorové křídlo, které bychom mohli označit za konzervativní.

Častým argumentem proti výše popsaným snahám je postoj mluvčích, kteří striktní spisovnost prvků vyžadují. Proti údajně mechanickému (objektivnímu) posuzování jazyka tu vystupuje systém hodnot a preferencí mluvčích. Důraz je kladen na to, že kodifikační praxe se musí ohlížet i na postoje moravských mluvčích k obecné češtině. Důležitý je regionální charakter obecné češtiny. K názorům P. Sgalla et al. se uvádí, že spisovná čeština „*má obě části území sjednocovat, nikoli rozdělovat*“ (O. Uličný, 1998-1999, 37). V přijímání obecné češtiny se vidí jako největší překážky pocíťovaný pragocentrismus. (J. Kraus, 1993; G. Cummins,

1993, 156) Poukazuje se i na rozvoj nadnářečních útvarů na Moravě.

Představa nadřazenosti spisovného jazyka omezuje možnosti vyrovnání se situací, ve které je kodifikace vzdálená od běžného úzu. Řešením se tak pro některé autory stává restaurace pojmu hovorová čeština. (J. Hrbáček 1990-1991) Tato snaha sleduje jediný myšlenkový postup: Spisovný jazyk je jediný jednotný, celonárodně přijatelný a nejlépe propracovaný, jeho psaná podoba je ale nemluvná, knižní. *„Užívání spisovného jazyka ve veřejných projevech má své opodstatnění hlavně proto, že jen spisovný jazyk je relativně jednotný pro celou jazykovou (národní) společnost, a tudíž je ve všech jejích složkách přijatelný (nebudí odpor svou lokální nebo sociální vázaností), a dále v tom, že je to jazykový útvar nejlépe propracovaný, nejvyspělejší, který poskytuje uživateli největší možnosti adekvátně se vyjádřit.“* (J. Hrbáček, 1990-1991, 97) V „kulturním prostředí“ tedy nezbývá nic jiného, než se vyjadřovat kódem založeným na tomto „nejlepším“ útvaru s mírnými odchylkami od kodifikované normy, pakliže chceme mít opravdu kultivovanou komunikaci. Bohemistika má tedy za úkol posilovat hovorovou formu spisovného jazyka kodifikační politikou směřující k rozšíření spisovného jazyka o varianty, které umožňují vyjadřovat se spisovně a přitom nenuceně, přirozeně a živě: *„Úkolem jazykovědy tedy může v dnešní situaci být, aby pomohla komunikantům najít repertoár prostředků, které jsou ve spisovném jazyce vhodné k vyjadřování těch poloh, jež pro spisovný jazyk původně charakteristické nebyly: prostředky uvolněnosti, nezávaznosti, osobního kontaktu, prostředky vyjádření určitých druhů pocitů... Že se v mluveném spisovném jazyku tyto polohy vyjadřují nespisovnými prostředky, není možná dáno ani tak jejich „pronikavostí“, nýbrž prostě nezkušeností komunikantů.“* (O. Hausenblas, 1993a, 102n.)

Vlnu připomínek vyvolala především kniha P. Sgalla a J. Hronka *Čeština bez příkras* (1992). Ukázala se hlavně neochota či neschopnost vidět místo dichotomie spisovnost-nespisovnost spojitou škálu. Odmítána byla také představa plurality norem. „Představíme-li si situaci, která by nastala po doporučeném „velkoplošném“ pronikání obecné češtiny a moravsko-slezských interdialektů do spisovné normy, jde nám tak trochu mráz po zádech: kolik by to vlastně bylo spisovných norem?“ (F. Daneš, 1992-1993, 181) Zachovávání dichotomie spisovnosti-nespisovnosti je spojováno se státoporným postojem. „Stát je budován vždy etablovanou částí společnosti, jejíž hodnotová orientace i dnes směřuje k funkčnímu rozlišování spisovnosti a nespisovnosti.“ (O. Uličný, 1993, 107) Lingvisticky ovládá představa nebezpečí anarchie v jazyce. „Nesměřují snad nakonec autoři k tomu, že by učitelé měli „nechat jazyk žáků na pokoji“?“ (F. Daneš, 1992-1993, 181) Důraz je kladen i na nutnost teoretických zásahů lingvistiky do jazyka. „Existence spisovného standardu je vždy výsledkem vědomé péče, zejména v mluvené řeči. Nelze si představovat, že vznikne a udrží se „sám od sebe“. Je zapotřebí, aby existoval pozitivní společenský tlak na jeho užívání a aby existovala dostatečná výchova, přímá i nepřímá...“ (Z. Palková, 1993, 79)

Rovněž se upozorňuje na to, že přijetím obecněčeských jevů do kodifikace se v jazyce rozmývá stylistická klasifikace některých prvků. P. Sgall však k tomu píše: „Obavy z toho, že „by byl setřen rozdíl mezi vyjadřováním všedním a „svátečním“ a jazyková situace by byla zbavena... signálu pro odlišení pečlivého dorozumívání... od dorozumívání běžného“, jsou zcela liché. Vždyť o takové setření rozdílu usilovali právě brusiči, když požadovali výhradně užívání spisovných prostředků ve všech druzích řečových situacích.“ (1994, 44) Přitom částečná nemluvnost, umělost spisovné češtiny je hodnocena pozitivně. Jednak jako

rys, který je výhodný pro kultivovanou komunikaci formální povahy, jednak jako prvek národní kultury (J. Chloupek, 1993, 42). V některých případech formulace zacházejí tak daleko, že tyto vlastnosti upřednostňují před některými bazálními pojmy teorie jazykové kultury. „Momentální stav úzu není pro tento statut spisovného jazyka směrodatný.“ (O. Hausenblas, 1993b, 74) Cílem kritiky je také to, že hranice spisovnosti - nespisovnosti by se také přijetím návrhů P. Sgalla a J. Hronka přiblížila do polohy shodné s hranicí mezi psaností a mluveností. P. Sgall s tím ovšem nesouhlasí: „Domnívám se, že hranice spisovnosti a nespisovnosti dnes v češtině více než ve většině sousedních jazyků probíhá nejen uvnitř jazyka mluveného..., ale i uvnitř úzu psaného. Nejen v osobních dopisech, poznámkách ap., ale taky v tištěných projevech uměleckých a publicistických se poměrně často objevují tvary, které oficiální kodifikace (a z velké části ani jazykové veřejné mínění) za spisovné neuznává.“ (P. Sgall, 1994b, 40) Zpomalené fungování jazykové kodifikace je považováno za „kulturní mechanismus, kterým se národní kolektivum ochraňuje před tím, aby momentální stav jazykového úzu přímo měnil tradici a rušil ustálenost interindividuálních norem.“ (O. Hausenblas, 1993a, 104)

Nově se objevuje i zřetel k vnímání, pro kterého je standard výhodný. „Dodržování relativně pevného standardu usnadňuje percepci mluveného projevu, protože se zvyšuje jeho prediktabilita... Rozšiřování tolerance, např. zaváděním množstvím dublet, znamená tuto výhodu standardu oslabit či anulovat.“ (Z. Palková, 1993b, 77) Stále však zůstává otázka, zda je tato vlastnost specifickou vlastností spisovného standardu a není charakteristická pro jakoukoli skupinu pravidelně užívaných tvarů (úzus) nikoli nutně spisovných.

Absence neutrálních prostředků pro některé funkce vede i k tomu, že někteří autoři (J. Chloupek, 1993; J. Kořenský,

1996) požadují od spisovné češtiny, aby uspokojovala jen ty vyjadřovací potřeby, které souvisejí s oficiální (nebo i polooficiální) komunikací, která napomáhá k integraci společenství. (J. Hronek – P. Sgall, 1999, 189) Tento postoj znamená v podstatě ústup z pozic proklamované funkční univerzality spisovného jazyka a zúžením jejího „komunikačního“ prostoru (vyžadováním spisovné češtiny jen při oficiálních příležitostech) je zmenšena potřeba její reformy.

c) Shrnutí

„Liberální“ křídlo poukazuje na to, že některé pravidelně užívané a stále nekodifikované prvky jsou už dávno spisovné, chcete-li, jsou součástí spisovné normy. Tyto tvary mají tedy v jazykové praxi nahradit prvky, které se mezitím staly knižní.

Odpůrci tohoto přístupu to odmítají. Poukazují na trvajícím příznak nespisovnosti těchto prvků. Protože ale kritéria spisovnosti nejsou pevně stanovena, problém se mění na spor mezi „oprávcí“ a „ochránci“ spisovného jazyka. Problém se tak odvíjí hlavně na podkladě apriorních představ o podobě spisovné češtiny.

1.1.6. Možnosti dalšího vývoje

Postavení spisovné normy je v češtině zatím složité. Zejména v Čechách se od ní mluvčí v běžném hovoru dost odchyľují. Obecná čeština se navíc od 19. století v různých ohledech se spisovnou normou v lecčem sbližuje. Pomalu se dnes ztrácejí *ouvozy*, *vejstavy* a *vopory*. Ve spisovném vyjadřování zas ustupují některé knižní tvary (zmizel tvar

oři, jen omezeně se už mimo knižní styl vyskytuje např. *psáti, mohu, kupuji*).

Mezi lidmi se šíří zdravé povědomí o tom, že vedle opozice spisovnosti jsou důležité i funkční rozdíly mezi jevy hodícími se do toho či onoho stylu, do určitého prostředí atd. Tento vývoj, ve kterém hraje význačnou roli např. umělecký hovor různých typů, ale i v našem případě neformální rozhovory se známými osobnostmi, znamená postupné sbližování spisovné normy a češtiny obecné. Do spisovné normy a její kodifikace budou pronikat další a další dosud nespisovné výrazy, z češtiny obecné snad pro změnu zmizí tvary jako *mlejny, vomlavy a dobrejm* podobně jako už ustoupily *ouvozy* i *šrajtofle*.

Nemalou úlohu tu hraje jazykové veřejné mínění. I to se spontánně vyvíjí a může být ovlivňováno lingvisty, prostřednictvím školy i poradenských aktivit. Slabinou obecné češtiny je někdy uváděna existence oblastních rozdílů mezi jejími variantami. Stejně rozdíly jsou ale i ve spisovné normě, a v zásadě nijak citelně nevadí.

Nejzávažnější dnešní vývojoví činitelé jsou typičtí mluvčí většinové obecné češtiny, kteří nemají důvod si uvědomovat, že jejich vlastní mateřštinou nemluví všichni Češi. A právě v tom je hlavní rozdíl mezi postoji mluvčích v Čechách a na Moravě. Charakteristické pro mluvčí z Čech je to, že mluví, jak jsou zvyklí. Na větší části Moravy je naopak dosud určující rozdělení na menší územní celky. To mluvčí více motivuje k užívání spisovných tvarů.

Další vývoj a postavení obecné češtiny ve společnosti teď záleží do značné míry na aktivitách lingvistů a na vývoji ve škole. Pokud budou do vývoje zasahovat ve smyslu liberálních postojů, vyžádá si vytváření silné hovorové vrstvy kratší dobu. Budou-li lpět víc na spisovnosti a správnosti, vznik hovorové vrstvy potrvá déle. V každém

případě bude mít čeština ještě dlouho tvary ne plně spisovné,
ale v hovoru běžné.

2. Rozhovor jako žánr veřejného projevu

V myslí mnoha z nás asociuje pojem veřejný mluvený projev spíše s žánrem monologickým, ve kterém si osnovu i téma určuje sám mluvčí. Stejně tak sám rozhoduje o modu své řeči, míře její jasnosti i určitosti, tedy také o tom, co vyjádří a co nikoli. K monologickému sdělení přenášejíciho ~~mu~~ informaci od mluvčího k příjemci patří i to, že mluvčí počítá s adresátem tichým, tedy takovým, který mu nebude projev narušovat připomínkami či otázkami. S těmito druhy projevů se v současné době ale už moc nesetkáme. Staly se spíše výjimkou omezenou na slavnostní a oficiální příležitosti (např. novoroční projev prezidenta republiky). Poslední léta vtiskla veřejnému projevu naopak ráz interview, dialogu, debaty, diskuse a polemiky. Tytam jsou nudné, monologické projevy. Nyní se mluvčí musí neustále přizpůsobovat novým komunikačním situacím, jejichž charakter je nezřídka konfrontační až kontroverzní. „V římské aréně bojovali gladiátoři trojzubcem a sítí proti štítu a meči. Základní pravidla moderního interview vybavují protagonisty obdobně asymetrickými prostředky útoku a obrany.“ (J. Heritage, v tisku)

Analýza mediálních rozhovorů je aktuálním tématem současné lingvistiky. ~~To~~ nejen zahraniční (P. Scannell, 1991; A. Bell - P. Garrett, 1998), ale v poslední době i české (J. Hoffmannová, 1997; O. Müllerová, 1994; J. Kraus, 2000a, 2000b). Zkoumají se dialogické techniky, analyzuje se vztah otázek a odpovědí.

Předmětem mého zkoumání není dialog televizní či rozhlasový. Mým úkolem je zde zachytit specifika interview novinového, které, ač v mnoha ohledech ~~je~~ podobné, přece je výrazně odlišné.

2.1. Novinové interview

V denním tisku, časopisech, zřídka i v knihách se čím dál tím častěji setkáváme s rozhovory se známými osobnostmi. Na všetečné otázky redaktorů odpovídají lidé známí v politickém, kulturním či sportovním světě. Tyto rozhovory lze označit jako interview, tzn. rozhovor novináře s významnou osobností určený veřejnosti. Přesná definice podle L. Klimeše (1987, 302) zní: „rozhovor s významnou osobou, jehož obsah má být uveřejněn“.

Žánr psaného interview ztrácí na oficialitě, normy spjaté s jeho realizací se uvolňují. Styl těchto psaných dialogů je ovlivněn projevem mluvenými, proniká do nich množství nespisovných prvků. Zejména obecná čeština, expresiva, vulgarizmy, slang. Zanedbatelný není ani typ periodika, ve kterém je rozhovor publikován. K neformálnímu stylu inklinují hlavně bulvární časopisy, ale v poslední době to není pravidlem. „Vektor bulvárnosti“ (J. Hoffmannová, 2004) dnes totiž ovlivňuje i tiskoviny serióznější. Důležitou roli hraje i žurnalista, který interview připravuje. Nakolik zachová nekonvenční řečová chování osobnosti či prvky jejího subjektivního idiolektu. Zda se rozhodne čtenáři zprostředkovat ráz jejího autentického projevu - a nakolik záznam odpovědí upraví. Jinými slovy | zda rozhovor přizpůsobí normám a konvencím spjatým dosud s textem publicistickým, veřejným a zvláště psaným.

Předmětem mého zkoumání jsou rozhovory Lukáše Pollerta (L.P.) se známými sportovci pro Lidové noviny. Zvolil jsem si je z toho důvodu, že bourají dosud zavedená kliše spjatá s tradičním publicistickým interview. Normy a konvence související s psaným textem jsou v nich často porušovány, a že je to mnohdy ku prospěchu věci, vám vysvětlím níže.

2.1.1. Rozhovory Lukáše Pollerta

„Rozhovory L.P. s jeho hosty patří k těm interview, ze kterých je patrné, že do jisté míry věrně reprezentují dialogickou komunikaci, která v určité situaci a v určitém prostředí opravdu proběhla.“ (O. Müllerová, 2004, 198) A o to právě jde. Tento text totiž dozajista upoutá pozornost i těch čtenářů denního tisku, kteří se o sport nezajímají a sportovní rubriku novin nečtou, nebo jen zběžně. Zajímaví jsou už sami účastníci dialogu. Tazatel, Lukáš Pollert (viz kapitola 2.1.1.1.), je sám bývalý vrcholový sportovec, nyní pracuje jako lékař. Známý je především svými provokujícími názory na vrcholné sportovní soutěže (hlavně olympijské hry).

Osoby k dialogům pozvané, známé sportovce, lze řadit mezi celebrity. Já jsem pro svou práci vybral rozhovory s těmito deseti sportovci - Martinem Černíkem (M.Č.), Jaroslavem Holíkem (J.H.), Kateřinou Holubcovou (K.H.), Jaromírem Jágrem (J.J.), Jiřím Mužíkem (J.M.), Kateřinou Neumannovou (K.N.), Jiřím Novákem (J.N.), Antonínem Panenkou (A.P.), Josefem Rakoncajem (J.R.) a Vladimírem Šmicerem (V.Š.).

2.1.1.1. Kdo je Lukáš Pollert

Lukáš Pollert se narodil 24. 3. 1970 v Praze. Je vystudovaným lékařem, členem zastupitelstva Prahy 6, v minulosti byl úspěšným reprezentantem v kanoistice. Vybojoval zlatou medaili na olympijských hrách v Barceloně a stříbrnou medaili na olympiádě v Atlantě. Medaile vzápětí prodal a výtěžek věnoval na humanitární účely. U sportovních příznivců si vydobyl oblibu nejen svým uměním, ale i svými názory a svým hodnotovým žebříčkem, kterými se zřetelně odlišoval od řady jiných vrcholových sportovců. Na jedné straně provokativní odmítání olympijských her jako vrcholného

sportovního svátku a jakoby laxní přístup ke sportu a reprezentaci, na druhé straně jeho preferování studia dětského lékařství na Univerzitě Karlově v Praze či příkladná tréninková píle. Snad nejvíce na Pollertových postojích přitahovala jeho schopnost navrátit vrcholový sport původnímu pojetí - pěstovat ho pro radost a sebeuspokojení.

V současnosti pracuje na interním oddělení Ústřední vojenské nemocnice v Praze-Střešovicích. Podílel se na televizním projektu Sport proti drogám, který mladým lidem nabízel alternativy, jak trávit volný čas, a pro Lidové noviny připravoval pravidelné rozhovory s vynikajícími českými sportovci.

2.1.1.2. Charakteristiky rozhovorů L. Pollerta

a) oficiálnost/neoficiálnost

Oficiálnost se dostává ke slovu tehdy, jestliže alespoň jeden z účastníků komunikace vystupuje jako představitel určité společenské instituce, je obdařen její autoritou a silou a příslušná sociální role mu jako autorovi nebo příjemci textu dodává závažné postavení. (P. Mareš, 2003, 99)

V našem případě se tedy jedná o rozhovory neoficiální. Žádný z partnerů nezastupuje žádnou společenskou instituci. Oba dva vystupují pouze za sebe.

b) veřejnost/neveřejnost

Rozhovory Lukáše Pollerta jsou určeny širokému okruhu příjemců, ke kterým aktéři rozhovoru nemají žádný osobní vztah, a proto jsou veřejné. Publiku jsou však předkládány jako neveřejné. Jejich původní neveřejnost vychází z toho, že vždy šlo nebo mělo jít o soukromý osobní rozhovor. Jenže

právě tyto rysy původní neveřejnosti se nakonec zveřejňují. Dochází při tom k eliminaci některých jazykových rysů, které jsou výrazem spontánnosti, nepřipravenosti jako vlastnosti neveřejných projevů. Autenticita mluvy je ale z větší části zachována.

c) formálnost/neformálnost

Formálnost můžeme chápat jako zachovávání ustálené, náležité, očekávané podoby řečového chování, ustálených řečových konvencí a textových modelů. Formálnost v dalším ohledu také charakterizuje verbální udržování distance mezi komunikanty a vzájemného respektu. Neformálnost se naproti tomu projevuje jako nepředpisovost, uvolněnost, nesvázanost pravidly, nenucenost a spontánnost vyjadřování. Neformálnost navozuje pocit blízkosti a důvěrnosti. (P. Mareš, 2003, 99n.)

Námi zkoumané rozhovory žádnými pravidly svázané nejsou. Naopak jde o nenucenou, uvolněnou komunikaci. Jsou to tedy rozhovory neformální. Patrná je i snaha vzbudit zdání blízkosti, důvěrnosti, i když se v některých případech Lukáš Pollert setkává se svým hostem poprvé v životě.

d) monologičnost/dialogičnost

Dialogičnost rozhovorů není stylizována jako u textů literárních. Naopak je tu snaha o zachování spontánního dialogického projevu.

e) psanost/mluvenost

V textu jsou vynechány mluvenostní rysy spjaté se spontánností, nepřipraveností jeho vzniku - analokuty, změny syntaktické perspektivy, nefunkční opakování. Také zde

nenajdeme projevy formulačních obtíží (opravy, přerušení, hezitace). Je upraven tak, aby se alespoň v hrubých rysech přiblížil konvencím textů psaných. Vytvářejí se souvětí, provádějí se redukce a zestručnění, vynechávají se místa nezajímavá. Naopak se ponechávají úseky zajímavé, překvapivé, šokující, kontroverzní.

f) spisovnost/nespisovnost

U neformálních rozhovorů je výhodou to, že není dán předpis, resp. že se s ním nepočítá. Tím pádem se otevírá možnost volně užívat různé prostředky z celého spektra jazyka. Příznačné tak bývá rozmanité střídání či míšení prvků nespisovných a spisovných. (P. Mareš, 2003, 100)

V dialozích Lukáše Pollerta je užívání nespisovných obecněčeských hláskových a tvaroslovných prostředků velmi časté. Je to tedy v souladu s neformálností, uvolněností, spontánností, improvizovaností, individuálním přístupem a jistou důvěrností rozhovorů. Nespisovně se vyjadřují nejen hosté, ale což není dosud obvyklé, i sám tazatel:

L. P. Dobrá. Takže jsi špičkovéj sportovec, co se nikdy nikam netlačil a vždycky mu šlo jen o radost ze sportu.

M. Č. Já začal se snowboardem v šestnácti. Nikdo mě od dětství nevedl v nějakým oddílu k tomu, že jednou pojedou na olympiádu. Jezdil jsem na skejtu, spatřil snowboard a řekl si, že by to mohla být dobrá zábava. Tak jsem s tím začal a bylo to fajn.

Výjimkou nejsou ani slova zhrubělá, vulgarizmy:

L. P. Prosím tě, o snowboardistech se říká ledacos - hulení, chlastání. Jak to vidíš ty? Co je horší?

M. Č. Ze všeho nejhorší je normální kouření. Protože když někdo vykouří dvacet cigaret denně, tak je to utrácení prachů a ničení zdraví. A hulení jointů? To je nejmíň škodlivý, míň než chlast. Ale podle mě je s tím snowboarding spojovanej hlavně proto, že ho dělá hodně mladejch lidí.

Skutečnou míru nespisovnosti a expresivity určuje hlavně způsob řeči hosta. Neméně důležité je ale i vyjadřování Lukáše Pollerta. Ten se totiž mluvě hosta přizpůsobuje. A je jedno, zdali se před tím s hostem znal či neznal. Jejich dialog postrádá jakýkoli odstup ve vzájemném chování. O spisovnosti a nespisovnosti více v kapitole 3.

2.1.1.3. Pragmatická analýza

I. Otázky

Bývá pravidlem, že žurnalista má své otázky dopředu přichystané. Jimi pak do rozhovoru zavádí postupně jednotlivá témata. Lukáš Pollert si otázky také připravuje, ale nemusí na ně za každou cenu dojít. Raději pokládá otázky, které ho momentálně napadnou, či vyplynou z aktuální situace. Bylo tomu tak například na konci rozhovoru s Kateřinou Holubcovou:

L. P. Počkej chvíli, já si musím z tašky vytáhnout nějaký otázky, který jsem si na tebe nachystal.

K. H. To je teda hledáš brzo! Než je najdeš, chtěla jsem ti

říct, že jsem si vzpomněla, jak jsi olympiádu přirovnával k cirkusu. Zjistila jsem, že jsi měl pravdu.

L. P. A to znáš jen tu zimní. Letní má ještě větší grády!

K. H. Na jednu stranu je šílený, že sportovci jsou tam jako cvičené opice a na druhou stranu jsem se ale těšila, že tam poznám spoustu nových lidí.

L. P. Jenže, líp je poznáš třeba na maturitním plese. Na olympiádě bývají většinou hodně vystresovaní. V Atlantě jsem měl štěstí, že jsem si vydupal, abych nemusel spát v olympijský vesnici. Bydlel jsem u jednoho Američana a s kámošema jsme se tam tak nezávisle bavili.

K. H. Já si třeba moc dobře pokecala s hokejistou Hejdukem. Povídání jsme začali v Naganu a předloni, po čtyřech letech, jsme to dokecali v Salt Lake City. Když hokejisti v Americe prohráli s Rusama, přinesli basy piv, sedělo se do 6 hodin do rána a bylo to skvělý.

L. P. Já už ty připravený otázky ani vyndávat nebudu, už jsme toho napovídali celkem dost. Ale ještě nakonec - naštváli tě už někdy novináři?

K. H. Snad jen jsem se minulý rok nepohodla s jednou novinářkou. Ty její noviny začaly jít do bulváru a my se pohádaly. Určitě jsem se ale při rozhovorech naučila být trochu stručnější a skoupější na slovo. Novináři totiž napíší úplně všechno.

II. Odpovědi

V publicistických interview, a nejen v nich, můžeme být často svědky toho, že se chce zpovídaná osobnost odpovědi vyhnout. Důvody mohou být různé. Ať už politické či osobní. Málo časté jsou i jednoslovné odpovědi ano/ne na jasnou, zjišťovací otázku. Nutno podotknout, že to jsou mnohdy otázky na neproblematické věcné údaje (např. data, na ověření domněnky či předpokladu). U rozhovorů Lukáše Pollerta k tomu nedochází. To, že by se chtěl někdo vyhnout odpovědi, jsem nezaznamenal a odpovídat ano/ne na zjišťovací otázky také nečiní respondentům sebemenší problém. Uvědomuji si, že k tomu přispívá ta skutečnost, že předmětem rozhovorů nejsou konfliktní, politická témata, a tudíž nutnost „mlžit“. I tak se ale i zde objevují otázky, většinou osobní, na které by sportovec v normálním rozhovoru neodpověděl. Ochotu odpovídat připisuji přátelské, neformální povaze rozhovoru a osobnosti Lukáše Pollerta jako tazatele:

L. P. Kolik těch korun sis zatím tenisem vydělal?

J. N. (směje se) Nestěžuju si.

L. P. Tak kolik?

J. N. To není žádné tajemství. Finanční žebříčky jsou každý týden v novinách. Zatím to je zhruba šest milionů dolarů.

nebo:

L. P. Moment, vždyť jsi teprve v pátém měsíci... Malej už tě kope?

K. N. No, trochu si dělám srandu. Faktem ale je, že nejpozději za hodinu a půl mám pocit, že mi malej sněd' všechno, co jsem snídala. Proto sebou nosím pokaždý sušenky, abych se do nich mohla rychle zakousnout. Jinak by na mě padla krize a byla bych vyřízená.

III. Tazatel

III. a) dobírání se podstaty událostí, jevů

Jak jsem již výše popsal, Lukáš Pollert je sportovec. Není tedy žurnalista. A to je v tomto případě jeho výhoda. Jako kolega tak nachází ke sportovcům jiné, bližší cesty, jak rozhovor vést, kam ho směřovat. Patrný je i jeho vlastní, osobní zájem. Chce sám porozumět, pochopit, dobrat se, přijít věcem na kloub, problém ho zajímá, je zainteresovaný.

L. P. Jenže pojem kyslíkový stan je zavádějící. Kyslíku je tam přece spíše méně, ne?

K. N. Oficiálně se stan jmenuje hypoxický. Zjednodušeně řečeno je v něm řidší vzduch.

L. P. Kolik hodin v něm musíš být, aby to mělo efekt?

K. N. Spala jsem v něm minimálně osm hodin.

L. P. Když dovnitř vlezешь, cítíš hned nějaký rozdíl?

K. N. Můžu si v něm nastavit různé výšky. Když si ho dám na 80 - 100 procent, tak hned, když dovnitř vlezu cítím, jako kdyby tam bylo vydecháno. Ráno, když vstanu, se cítím jako zabitá, jako bych byla tak trošku praštěná.

L. P. Fakt jo? A jak dlouho trvá, než nastane, řekněme, ta odezva v krvi?

K. N. My jsme většinou pobyt ve stanu spojovali se soustředěním ve výšce. Čtrnáct dní jsem v něm spala a pak jsem zamířila někam do hor. Po těch dvou týdnech už byly nastartované procesy krvetvorby. Ne, že by se třeba nějak zásadně zvedl hemoglobin, ale některé hodnoty, kterým ani nerozumím, naznačily, že dojde k nárůstu. Stan se taky osvědčil při ladění formy. Člověk v tomhle období bývá utlumenej, takovej utáplej, takže nemůže absolvovat nejtěžší tréninky. Když jsem ale ve stanu přestala spát, během dvou, tří dnů mně najednou bylo hrozně dobře a cítila jsem, že se hlásí forma.

L. P. Mně to ale připadá taková jako trochu obět'.

K. N. Stan jsme museli naplánovat v období, kdy mě nečekaly nejtěžší tréninky. Jen těžko by šlo spát po vyčerpávajícím tréninku ve stanu s utaženým kohoutem. Jo, a ještě bych dodala, že vevnitř se mnou nikdo nechtěl spát...

L. P. Fakt ne...? No, používá ten stan u nás ještě někdo?

K. N. Triatlonista Řehula si ho dokonce koupil sám. U nás v republice jich je několik, asi čtyři nebo pět. Přimo ten můj si na dobu mého těhotenství zamluvil veslař Vašek Chalupa.

L. P. To je taky nezmar...

III. b) informovanost tazatele

Jedním z nejdůležitějších rysů kompetence tazatele je jeho informovanost. Především jde o věcnou znalost diskutované problematiky, odbornou přípravu každého rozhovoru. Lukáš Pollert to má v tomto směru jednodušší - je bývalý sportovec. Zná sportovní terminologii, atmosféru velkých sportovních akcí, zákulisní intriky. I z tohoto důvodu ho zpovídání sportovci považují za plnohodnotného partnera, nesnaží se ho odbýt.

L. P. To víš, že kuřáky by vůbec na start biatlonu nepustili? Mívají hemoglobin až 180.

K. H. Cože? Tak to jsem nevěděla.

L. P. Taky astmatici nebo lidi s chronickou bronchitidou. Jsou neustále jakoby ve vysoký nadmořský výšce, pořád se jakoby dusí. Mají víc červených krvinek, protože by jinak nezvládli ten kouř v putykách.

nebo:

L.P. Hodně tenistů má kvůli daním trvalý pobyt třeba v Monte Carlu. Ty máš taky takovou možnost?

J. N. Mám v Monte Carlu byt. Ale neřekl bych, že je to možnost, ale spíš nutnost.

V rozhovorech se ale i velice často vyskytují případy, ve kterých Lukáš Pollert přiznává svou nevědomost. Ale i přesto ho sportovci tzv. „berou“. Dává tím najevo, že je jedním z nich a že nemůže vědět všechno:

L. P. Já se teď zeptám asi hodně laicky. Kdy se vlastně střílí vestoje a kdy vleže?

K. H. Třeba při nejkratším sprintu jsou dvě střelecké položky - ležák a stoják. Nejdřív je na programu sprint na 7,5 km. Za každou špatnou ránu při něm jedeš navíc 150 metrů dlouhé kolečko. A protože tě při závodě čekají dvě položky po pěti, maximálně můžeš absolvovat deset trestných kol. Další den se jede závod na 10 km a tam se střílí po dvou kilometrech. Jo a startuje se podle ztrát ze sprintu.

L. P. Takže je to taková dvojkombinace, vid'?

K. H. Jo, a nakonec se jede závod na 15 kilometrů. Při něm se za každou špatnou střelu připočítává jedna minuta. Tady mají šanci i pomalejší jedinci, kteří dobře střílejí.

L. P. Někde jsem viděl, že si závodníci vozí i náhradní náboje. Jak to s nima je?

K. H. Při štafetě máš k dispozici navíc tři další náboje. A když se do terče netrefíš ani těma náhradníma, čeká tě trestné kolečko.

L. P. A proč si při štafetě můžete vozit náhradní náboje?

K. H. Štafetu jedou čtyři lidi, takže jde o to, aby závodní pole vydrželo víc pospolu. Kvůli zajímavosti.

V rozhovoru s Jiřím Mužíkem:

L. P. Jak se vlastně startuje? To startér počítá jedna, dvě, tři a vystřelí? Nebo pět, čtyři, tři, dva, jedna?

J. M. Řekne - na místa, připravte se, pozor... a pak vystřelí.

L. P. A mezi tím povelom pozor a výstřelem je nějaký interval. On musí vystřelit do určitý doby, že?

J. M. Záleží na startérovi, ale někdy je to dlouhý. Zrovna před několika dny v Paříži. Po povelu pozor jsem byl připravený v blocích, zadek nahoru, jen vyběhnout. Začaly se mi klepat ruce a ulil jsem se, nechal nás strašně dlouho čekat. Moje přítelkyně Jana mi psala, jestli mě uvidí, protože náš závod začínal přesně s televizním přenosem. Odpověděl jsem jí, že to bude v pohodě, že závod trochu pozdržím. A povedlo se mi to! (směje se) Potom jsem říkal, že jsem to udělal schválně.

L. P. Jak prosím tě startér pozná, že ses ulil?

J. M. Na velkých soutěžích mají taková zařízení, že když se odlepiš z bloků dřív, tak to startérovi pípne ve sluchátkách a on druhým výstřelem závod zastaví.

III. c) tazatelův individuální styl

Netypický pro klasické interview je způsob, jakým Lukáš Pollert rozhovor vede. Nezřídka se v něm nezaměřuje pouze na hosta, ale v některých chvílích i na sebe. Rozhovor má tak více soukromý, místy až důvěrný ráz:

L. P. Můj další problém je - to je ta moje povaha - že jméno chci vybrat až podle toho, jak bude naše dítě vypadat. Jinak by jméno moh' přiřknout soud. A přejmenování pak stojí tisíc korun. Já protestoval, že žiju ve svobodný zemi, kde je demokracie, a že je to moje dítě, ale asi zbytečně. Ty už křestní jméno víš?

K. N. Okruh se zužuje, nic ale ještě není definitivní.

L. P. Takže děti jsme probrali... Říkala jsi mi, že za chvíli jedeš na Šumavu. To ještě stihneš lyžovat?

Vzácné nejsou ani otázky hostů mířící k osobě tazatele:

J. M. Řekni mi ale - jak jsme se bavili o tom proběhnutí cílem. Ve vodním slalomu se nějaký finty nepoužívají?

L. P. Jasně že jo. Do cíle se házejí pádla! Fakt jsem viděl lidi, kteří tam kousek před cílem hodili pádlo. To má list a před tebou je fotobuňka. Anebo se zakloníš a zvedneš spičku lodi, která je od tebe metr a půl.

J. M. A to platí?

L. P. Jo, to platí.

J. M. I to s tím hozeným pádlem?

L. P. Taky, ale čím jsi dál, tím je menší šance, že protneš tu fotobuňku. Ale jde o dvě nebo tři desetiny, a navíc je to risk.

Lukáš Pollert rozhovor také velice často odlehčuje používáním různých žertovných spojení, vtípků a narážek:

L. P. Hele, Jardo, kdy si konečně přestaneš hrát s tím pukem, vyrosteš z hokeje a staneš se dospělým člověkem...?

J. J. To se v životě nestane. (směje se) Tedy, alespoň doufám... Život je přece hra, ne? Já nechci bejt nikdy vážnej, i když připouštím, že určitá zodpovědnost taky existuje.

L. P. Neříkám, že bys měl bejt pořád zrovna vážnej. Občas mám ale z tvejch rozhovorů dojem, že tě trápí pocit, že ses patřičně divákům, trenérovi a kdovíkomu všemu nepředvedl. Neřekl bych, že jsou tvoje povídání pokaždý zrovna veselý a optimistický...

nebo:

L. P. Ale asi by nebylo špatný, kdybyste měli ještě jeden běh třeba o druhé a třetí místo...?

J. M. Jako že bychom za pět minut znovu zaklekli do bloků a běželi ještě jednou?

L. P. To je jedno, za jak dlouho. Ale byli byste už jenom dva! Víš, jak by to bylo atraktivní?

J. M. Pro nás tedy určitě... To bych potom nařídil vodním slalomářům, aby se v podobných případech v cíli otočili a pádlovali zpátky proti proudu!

L. P. Tak na to bych se vykašlal a byl bych klidně třetí. Než

zнову pádlovat, a do kopce...

J. M. Ani kdyby šlo o olympijskou medaili?

L. P. Nóóó...

Hosté tuto snahu „hrát si“ přijímají a mnohdy s vtipnou narážkou přijdou sami:

L. P. Já to ale vím. Dělá ti svaly a má takový fyziologický výkyvy...

K. N. ...já mám výkyvy hormonální taky, ale úplně jiný (směje se). Zvláště teď, když jsem těhotná, mám velký výkyvy.

L. P. Jo?

K. N. To znáš z domova, ne?

L. P. No, trochu to znám, no...

nebo:

L. P. No, já jsem byl na hokeji dvakrát v životě a nezaregistroval jsem ani jeden gól...

J. J. Protože jsi chlatal, ne? (směje se)

L. P. Ale ne. V televizi se na hokej dívat dá, protože ti zajímavý momenty opakují, ale z hlediště se mi to zdálo tak rychlý, že jsem skoro neviděl puk. Brankáři teda musejí bejt borci. Hele, jakej je tady uprostřed léta led?

2.1.1.4. Poznámka

V rozhovorech se vyskytuje mnoho nespisovných hláskových a tvaroslovných jevů. Zajímavé bude sledovat, které jsou (v porovnání s jevy spisovnými) časté, které jsou méně obvyklé a které jsou vzácné. O tom v následující kapitole.

3. Spisovnost a nespisovnost v rozhovorech L. Pollerta

Skutečnost, že v českých textech dochází k míšení spisovných a nespisovných výrazů, je dobře známá. Stává se tak mnohdy bez příčiny. Kombinace spisovných a nespisovných prostředků v jedné větě není vzácná a míšení spisovných a nespisovných výrazů v oblasti projevů neveřejných, ale zčásti i veřejných je běžné a bezpříznakové. A podíváme-li se zblízka na rozhovory Lukáše Pollerta, zdá se, že užívání nespisovných výrazů už není ojedinělé ani v neformálně zaměřených projevech psaných.

V analyzovaných rozhovorech se vyskytují jak spisovné tak nespisovné (obecněčeské) hláskové a tvaroslovné jevy. Zajímavé bude sledovat, které z těchto jevů se vyskytují často, které zřídka a které se naopak nevyskytují vůbec.

Cílem mého sledování byl výskyt hlavních jevů obecné češtiny, tak jak jsou v přehledu uvedeny v publikacích Hronkových (1972), Sgallových a jeho spoluautorů (P. Sgall - J. Hronek - A. Stich - J. Horecký, 1992).

Za velice důležité považuji uvádět výskyt některých hláskových jevů, zvláště u adjektiv a zvláště u zájmen. Důvod je prostý. Výskyt jevů u obou slovních druhů byl značný a v nejednom případě se stalo, že zatímco u jednoho slovního druhu mluvčí používal výhradně koncovky spisovné, u druhého tomu bylo přesně naopak. Tolik na vysvětlenou.

3.1. Přehled jevů hláskových

I. Obecněčeské [í]

I. a) v koncovkách adjektiv v absolutním konci slova:

není tak fotbalový jako dřív, to je důležitý, v český lize, hezký focení, úplně nepřipustný, zakázaný území, je to velice bezpečný, je to hrozný, což mi zase dvakrát příjemný není, v jedný tichý ulici, víno je vyrobený, závody světový úrovně, to je zajímavý, mně ale pořád není jasný, akrobatický skákání, je to docela snadný, ve vysoký nadmořský výšce, o stejný partě, dáváš přednost klubový scéně, na válečný stezce, v poměrně dobrý fyzický kondici, je to divný;

proti spisovnému -é:

funguje na psychické bázi, v dopingové éře;

I. b) v koncovkách adjektiv před souhláskou:

ukazovali maketu novýho stadionu, mám ho zafixovanýho jako skvělýho kluka, něco společnýho s fotbalem, do močovýho měchýře, střediska vrcholovýho sportu, z celýho světa, malýmu dítěti, pocit z dobrýho času;

proti spisovnému -éx:

něco méně náročného, vůbec nic společného, aby v tom nebylo něco zakázaného, do velkého sportovního světa, do něčeho podobného, nemají nikoho blízkého;

I. c) jako koncová samohláska v nominativu a akuzativu plurálu adjektiv:

nový materiály, nějaký kapsy, vyviklaný kotníky, tresty jsou nepříjemný, prospěšný práce, stadiony jsou narvaný, budeme mít zázračný lidi, příjemný chvíle, na skalnatý kopce, dopingový kontroly, lezl na dvě různý hory, loňský ročníky,

utrácíš za nový rakety, všechny ty hezký věci, všichni jsme naladěný, myslím na olympijský nadšence, existovaly různý dukelský závody, plynový masky, honitby jsou docela soutěživý, připravený otázky, zajímavý momenty, vyprodaný stadiony, různý vlny, internetový stránky, fyziologický výkyvy, výživný doplňky, podobný otázky, pořádný miliony, máš tam český vína;

proti rodově rozlišeným koncovkám spisovným:

nepříznivé podmínky, tréninkové podmínky, ocelové konstrukce, na závodech jsou světové špičky, kdybych neměl ty olympijské medaile, slavné hokejové zápasy, tajní policisté;

I. d) v koncovkách zájmen v absolutním konci slova:

v tý organizaci, takový závody, atleti mají svý individuální sponzory, svý sliby nestihnul splnit;

proti rodově rozlišeným koncovkám spisovným:

v té době jsem dostal nabídku, jiní sportovci, touží dělat některé věci, mají jiné závody, kteří to mají ze svazu, zkusím nějaké studium;

I. e) v koncovkách zájmen před souhláskou:

z tvýho pohledu, z mýho hlediska, v něčem takovým, svýmu trenérovi;

proti rodově rozlišeným koncovkám spisovným:

nejsem typ na kterého by se obraceli, po svém království;

I. f) obecněčeské [í] proti spisovnému -é- se v základech slov v rozhovorech nevyskytuje:

mělo to vést, můžu to předvést veřejnosti, lézt znovu do sedla, opékání brambor, přelézt to čistě, vylévá se ven.

II. Obecněčeské [ej]

II. a) v koncovkách adjektiv v absolutním konci slova:

dobřej pocit, mladej sport, velkej byznys, špičkovéj sportovec, byl jsem docela oblíbeněj, chodil tam stranickej průmyslovej tajemník, celej život, naštvanej, hokej byl celkem jasnej, dvakrát rozvedenej, trochu zmatenej, zahuštěnej a přetaženej, špičkovéj sportovec, dobrej vztah, vážnej, hokejovéj stadion, dobře placenej, je spokojenej, založenej, nezajímavej závod, pěknej výsledek, budeš zdravej, falešnej sen, jsem velice rozčarovanej, černej trh;

proti spisovnému -ý:

klíčový okamžik, tříletý obor, celý rok, trvalý pobyt, skončil jsi třeba sedmý, tenisový svaz, trvalý pobyt, celý turnaj, je to marný boj, pro jeden internetový server, biatlon tak přitažlivý nikdy nebude, kyslíkový stan, jistý bývalý politik;

II. b) v koncovkách adjektiv před souhláskou:

hodně mladejch lidí, na pískovejch skalách;

proti spisovnému **-ýx**:

počátkem padesátých let, u devadesáti procent světových tenistů, víc červených krvinek, ve velkých výškách;

II. c) v koncovkách zájmen v absolutním konci slova:

takovej, někakej závod, každej to chce vidět;

proti spisovnému **-ý**:

jestli to má nějaký smysl, na nějaký turnaj;

II. d) v koncovkách zájmen před souhláskou:

na jinejch stadionech, mám z tvejch rozhovorů dojem;

proti spisovnému **-ýx**:

do nějakých třiceti let, projeví se to na mých dětech, někdo z tvých dětí;

II. e) v základech slov:

tejden, kejvat, stejská, kouzelník si vymejšlel, brankáři musí bejt borci, vydejchat, zakrejt, přestat se hejbat;

proti spisovnému **-ý-**:

týden, musí být, výplata, výsledek, takovýhle, přemýšlet, rozdýchávají, bývají, závody by odsypaly, ocitl se

výš, nazývat, měchýř, ve vyšších nadmořských výškách, výškoměr.

III. Protetické obecněčeské **v-** proti spisovným podobám slov bez protetického **v-** se v rozhovorech nevyskytuje:

o hodně, mám osmičky, půjdou oba ven, občas se mí může natáhnout sval, něco odpískají, třeba odejdu, odsazená struktura skal, na osmitisícovkách, při otvírání padáku, tohle je osudová věc, nedíváš se očima veřejnosti, považovaný za odpůrce, oni by možná i šli, ostatní snowboardisti.

IV. Obecněčeské krácení samohlásek proti spisovným podobám slov se zachovanou délkou se v rozhovorech nevyskytuje:

může jít, neovlivním, není tam nějaká standardní akce, co tím mysleli, ale jak říkám, zajezdím si, osobně si myslím, jezdím na hory, nebyl olympijským sportem, pod lyžařským svazem, s biatlonem skončím, to já právě vím, já si zase myslím, za jak dlouho můžeš začít, jenže nevím, já neříkám lyže.

3.2. Přehled jevů tvaroslovných

I. Obecněčeské **-ma** v koncovkách zájmen, substantiv a adjektiv v instrumentálu plurálu:

s kámošema, mezi brankama, netrefíš se ani těma náhradníma, mezi ránama, s chlapama než s babama, za buňkama, s Rusama, myslím s kartama, s kamarádama, čtvrtku s překážkama, s návratama jsem měla problémy, šel jsem za lepšíma podmínkama, mám rád knedlíky s omáčkama, s balonama, s jeho obrázkama, s kolenama, s fotbalistama, normálníma

cestama, s klasickýma běžkařema, co s těma krvinkama, měřit se s nejlepšíma na světě, telefonují s podobnejma žádostma, s lidma, jak to máš s dětma, s penězma, s Němcema, s rukavicema, s kolama, s mobilama, to je zastavárnama, máš problémy s achilovkama, držet s nima krok, se kterýma se chceš setkat;

proti spisovným rodově rozlišeným koncovkám zájmen, substantiv a proti koncovce **-mi** v instrumentálu plurálu měkkých i tvrdých adjektiv:

auto s reproduktory, otec kamarádil s lidmi, smlouvy s firmami, mezi známými lidmi, s dobrými soupeři, s dětmi, s kamarády, mezi tenisty, s trenéry.

II. **Bysme, (kdy)bysme** jako obecněčeská forma slovesa být v kondicionálu přezenta 1. os. plurálu:

*Nestalo se, že **bysme** byli na jednom turnaji celá rodina. Myslím, že **bysme** kupovali... **Kdybysme** postoupili...;*

proti spisovnému tvaru **bychom, (kdy)bychom**:

*Chtěli **bychom** vpadnout do výstřelu jako sprinteři. Za pět minut **bychom** znovu zaklekli do bloků. **Kdybychom** spolu jeli...*

3.2.1. Výskyt tvarů spisovných proti knižním

I. Spisovná koncovka **-ou** u III. slovesné třídy v 3. os. pl. prez. akt.:

oni trénujou, hokej hrajou i chlapi, když prohrajou jsou smutný, nic si nepamatujou, energie tě ovlivňujou, koktejly se pijou, když se zakrejou, , když nominujou Gotta, existujou výjimky, fandové povzbuzujou, vylučujou se u toho endorfíny;

proti knižní koncovce **-í**:

na pět let podepíší smlouvu, míče tolik neodskakují, lidem co to potřebují, diváci tenisty spíš znervózňují.

II. Spisovná koncovka **-u** u III. slovesné třídy v 1. os. sg. prez. akt.:

já si nestěžuju, tři týdny se připravuju, nepotřebuju trenéra, takže trénuju, žiju sám, takže to zopakuju, samozřejmě lyžuju, rozhoduju se podle sněhu, piju vína, to si pamatuju, pracuju v nemocnici;

proti knižní koncovce **-i**:

víno potřebuji na červené krvinky, opakuji, doporučuji.

3.3. Četnost výskytu tvarů nespisovných proti spisovným

V této kapitole se zaměřuji na frekvenci výše uvedených jevů (základních hláskových a morfologických jevů spisovné a obecné češtiny) v jednotlivých rozhovorech. Také pátrám po příčinách vyjadřování. Detailnějším prozkoumáním každého dialogu zjistíme, že na četnost výskytu spisovných či nespisovných tvarů má vliv pohlaví, věk, místo narození či sportovní zaměření jednotlivých respondentů.

Neanalyzuji tři jevy, neboť se v rozhovorech nevyskytují.

- a) obecněčeské [í] v základech slov
- b) protetické obecněčeské v-
- c) obecněčeské krácení samohlásek

Nespisovný tvar **(kdy)bysme** proti spisovnému tvaru **(kdy)bychom** ve výzkumu evidují, i když se v rozhovorech vyskytuje velice zřídka.

Mluvu Lukáše Pollerta zvlášt' neodděluji, neboť je konstantní. Hovoří se všemi sportovci stejným stylem, používá spisovné i nespisovné výrazy. Navíc má vzhledem ke stručnosti otázek menší prostor se projevit. Z uvedených důvodů vyplývá, že neoddělení mluvy tazatele a respondenta nemá zásadní vliv na výsledky zkoumaných rozhovorů.

Aby byl výčet sledovaných jevů co nejpřehlednější, uvádím ho v tabulkách. Výskyt pak prezentuji v procentech.

3.3.1. Rozhovor s Martinem Černíkem

Martin Černík je mladý sportovec. Jeho životní styl prezentuje odvětví, které si vybral - snowboarding. Preferuje svobodu, nsvázanost, dobrodružství. Jak sám říká: „*Já se sportem bavím. Jde o to být vyrovnaný, fér a v pohodě, a jednat tak i mimo sport.*“

Jeho nezávislost se projevuje i v mluvě. Nedbá konvencí či pravidel a výběrem vhodných slov si hlavu neláme (*Nepotřebuju bejt v nějakým svazu, diváci jsou překvapeni kdejakou kravinou, je to průser...*). Výjimkou ale není ani používání výrazů spisovných. V některých případech dokonce spisovná čeština vítězí nad obecnou češtinou. Je to zejména koncovka **-ýx** (91 %), proti nespisovné koncovce **-ejx** (9 %) u

adjektiv (lidi z různých světových týmů); koncovka **-ýx** (89 %), proti nespisovné koncovce **-ejx** (11 %) u zájmen (některých legend) a spisovné **-ý-** (92 %) na úkor obecně českého **-ej-** (8 %) ~~uprostřed~~ slov (být). Jak ale později uvidíme, tyto tři spisovné jevy vítězí na plné čáře i u ostatních respondentů, tudíž nejsou tak směrodatné. Zarážející je spíše vítězství spisovných tvarů ~~-mi~~ **+ spis. konc!** nad **-ma** (jezdím s lidmi) a převaha knižní koncovky **-í** nad **-ou** (rozhodčí se dohadují). I když ani převaha tohoto knižního tvaru není ve zkoumaných rozhovorech ojedinělá. Více v tabulce č. 1.

3.3.2. Rozhovor s Jaroslavem Holíkem

Tento rozhovor je typickým příkladem toho, jak vyjadřování jedince ovlivňuje věk. Jaroslav Holík (1942) je bývalý hokejový centr. Proslul nejenom svými výkony na ledě, ale i vznětlivou povahou.

Tedy vznětlivý hokejista - ideální „diagnóza“ pro nespisovné vyjadřování. Ano i ne. Jaroslav Holík sice mluví více nespisovně, ale vítězství obecněčeských výrazů není tak jednoznačné, viz poměr 53 % : 47 % ve prospěch obecněčeské koncovky **-ý** proti **-é** u adjektiv. V šesti případech pak dokonce spisovné tvary vítězí. Jsou to například koncovky **-ýx** proti **-ejx** u adjektiv i zájmen (počátkem padesátých let, na mých dětech) či tvar ~~-mi~~ **+ spis. konc!** proti **-ma** (s dětmi).

Jedním z důvodů spisovnějšiho vyjadřování je dřívější rok narození, 1942, kdy se na spisovné vyjadřování velice dbalo. Troufám si tvrdit, že kdyby Jaroslav Holík nebyl hokejistou, jeho mluva by byla ještě spisovnějši.

3.3.3. Rozhovor s Kateřinou Holubcovou

Mladá, nadějná sportovkyně. První, u koho převažují tvary spisovné nad tvary nespisovnými. Pomineme-li položku se zkoumanými slovy *(kdy) bysme*, *(kdy) bychom*, které se v rozhovoru nevyskytují, pak v sedmi případech ze šesti vítězí tvary spisovné. A to docela přesvědčivě (spisovná koncovka *-ý* proti obecněčeské *-ej* u adjektiv 64 % : 36 %; spisovná koncovka před souhláskou *-éx* proti obecněčeské *-ýx* pak dokonce 83 % : 17 %).

Ke spisovnému vyjadřování přispívá fakt, že Kateřina Holubcová je žena. Dále sport, který aktivně vykonává. Biatlon není kolektivním sportem, sportovec se připravuje i závodí sám. Z toho důvodu je málo příležitostí pěstovat nespisovnou mluvu (v šatně, při společném tréninku apod.).

3.3.4. Rozhovor s Jaromírem Jágrem

Každý by asi řekl, že u Jaromíra Jágra bude převaha nespisovných výrazů nad spisovnými evidentní. A nemýlil by se. Pouze v jedné kategorii vítězí spisovné jevy nad obecněčeskými. Je to koncovka před souhláskou *-ýx* proti obecně české *-ejx* u adjektiv (*sejdou se kluci z různých týmů, v podobných případech*). Jinak je mluva Jaromíra Jágra výstavně nespisovná (*ve čtvrtý lajně bojuješ o flek, někdo ti udělá sviňárnu, díry musej bejt zaplněný a zamazaný, jsem takovej dětskej, v dobrý fyzický kondici, musíš bejt silnej atd.*).

Nemohu nesrovnat Jaromíra Jágra s Jaroslavem Holíkem. Oba výborní hokejisté, individuality. Proč prvně jmenovaný mluví nespisovněji než druhý? Jak už jsem uvedl v kapitole 3.3.2., velice důležitou úlohu hraje věk. Nicméně dalším důležitým faktorem je dle mého názoru i rodiště Jaromíra

Jágra - Hnidousy u Kladna (Jaroslav Holík se narodil v Havlíčkově Brodě). Ve středních Čechách je obecná čeština rozšířena nejvíc, proto je na řeči Středočechů velice patrná. Jaromír Jágr je toho živým důkazem. Na jeho mluvě se nicméně podílí i nesvázaný životní styl (bujaré večírky, navštěvování kasin) a veselá povaha. Mezi hokejisty je známo, že je-li v hokejové šatně Jaromír Jágr, o vtípky či „peprný žert“ není nikdy nouze.

3.3.5. Rozhovor s Jiřím Mužíkem

Dialog Lukáše Pollerta s Jiřím Mužíkem, atletem, bych nazval „nejvíce vyrovnaným“. Převahu má sice vyjadřování nespisovné, ale ne tak markantní. Například v adjektivech u obecněčeské koncovky **-ý** proti spisovné **-é** je poměr 57 % : 43 %; používání nespisovné koncovky **-ej** proti spisovné koncovce **-ý** u adjektiv je pak dokonce stejně časté, 50 % : 50 %. Za zmínku stojí výskyt spisovného výrazu **bychom**, a to hned ve dvou případech (znovu **bychom** zaklekli do bloků; to není tak, že **bychom** chtěli vpadnout do výstřelu). Podobně jako v předchozích rozhovorech (Jaromíra Jágra vyjímaje) vítězí spisovné koncovky **-ýx** proti nespisovným **-ejx** u adjektiv a zájmen (na **velkých** soutěžích, o **kterých** jsme mluvili); spisovné **-ý-** v základech slova proti obecně českému **-ej-** (**výš**) a knižní koncovka **-í** proti **-ou** (*sportovci potřebují*).

3.3.6. Rozhovor s Kateřinou Neumannovou

Výjimka potvrzující pravidlo. Noční můra. Tato slova mě napadají při pokusu přijít na to, proč Kateřina Neumannová mluví tak nespisovně. Je to dospělá žena, navíc provozující individuální sport - běh na lyžích. Tudíž má všechny předpoklady k tomu, aby mluvila spisovně. Ale neděje se tak.

Navíc poměr, kterým nespisovná mluva poráží mluvu spisovnou, je veliký: obecněčeská koncovka před souhláskou **-ýx** proti spisovné koncovce **-éx** - 90 % : 10 %; **-ý** jako koncová samohláska v nominativu a akuzativu plurálu adjektiv proti **rodově rozlišeným koncovkám spisovným** - 93 % : 7 %; **-ý** jako obecněčeská koncová hláska u zájmen proti **spis. konc.** - 90 % : 10 % a u zájmen nespisovná koncovka **-ýx** proti spisovné koncovce **-éx** - 82 % : 18 %.

Naproti tomu používá výhradně spisovný tvar **kdybychom** (*Kdybychom spolu jeli víc než tři kilometry, tak mu asi ujedu...*). Spisovná mluva pak tradičně vítězí u adjektiv a zájmen při používání koncovky před souhláskou **-ýx** proti nespisovné koncovce **-ejx** a při používání **-ý-** v základech slov proti obecněčeskému **-ej-**. Vyskytuje se zde i výraz se spisovným **-é-** uprostřed slova proti nespisovnému **-í-** (*neměla jsem chuť lézt znovu do sedla*). Za zmínku stojí také vítězství koncovky **-ou** u III. slovesné třídy v 3. os. pl. prez. akt. proti knižní koncovce **-í** (*oni nominujou*).

3.3.7. Rozhovor s Jiřím Novákem

Jiří Novák, tenista, je narozen ve Zlíně. Tato informace je pro nás velice důležitá a zásadní. Vyjadřování Jiřího Nováka je totiž nejspisovnější ze všech respondentů. A vliv má na to právě ta skutečnost, že je z Moravy. Z místa, kam se interdialekt obecná čeština tolik nerozšířil, z místa, kde stále převládají územní nářečí, z místa, kde je veliký důraz kladen na spisovné vyjadřování.

Spisovné tvary převažují v devíti ze čtrnácti kategorií. Kromě tradiční většiny spisovných koncovek **-ýx** proti **-ejx** u adjektiv a zájmen, či spisovného **-ý-** v základu slova oproti obecně českému **-ej-**, se v mluvě Jiřího Nováka vyskytují spisovné tvary, které nejsou v ostatních rozhovorech zas tak

běžné. Je to například vítězství spisovné koncovky před souhláskou **-éx** proti **-ýx** u adjektiv a zájmen (*z prostého důvodu, dělat věci po svém*); či převaha koncovky **-ý** proti obecně české koncovce **-ej**, taktéž u adjektiv a zájmen (*byl to klíčový okamžik, má to nějaký smysl*).

Za zmínku stojí také preferování spisovného **-é-** v ~~kmění~~ slova proti hovorovému **-í-** (*opékání brambor*).

Dominanci spisovných výrazů nejlépe dokumentuje tabulka č. 7.

3.3.8. Rozhovor s Antonínem Panenkou

Mluva fotbalisty Antonína Panenky není nepodobná mluvě Jaroslava Holíka. Nahrává tomu několik skutečností - oba jsou bývalí vynikající reprezentanti, kteří vynikli v kolektivních sportech. Oba jsou také dříve narození - Antonín Panenka v roce 1948, Jaroslav Holík v roce 1942. Jak mluva Jaroslava Holíka (podrobněji probraná v kapitole 3.3.2.), tak i mluva Antonína Panenky je díky vlivu kolektivu nespisovná, ale díky pokročilejšímu věku zase ne tak moc. Nejlépe to dokazuje shodný počet výskytů nespisovné koncovky **-ý** a **koncovky spisovné** u zájmen (*o tý penaltě/jiné rozměry*) či stejný poměr výskytu slov **(kdy)bysme**, **(kdy)bychom**. Podrobněji tabulka.

3.3.9. Rozhovor s Josefem Rakoncajem

Josef Rakoncaj je horolezec, který posunuje hranice lidských možností a zdolává překážky mnohdy nepřekonatelné. Je zvyklý spoléhat sám na sebe, žít v drsných podmínkách. A drsná je i jeho mluva.

Z prvního pohledu na tabulku je patrná výrazná převaha obecněčeské koncovky **-ý** proti spisovné koncovce **-é** u adjektiv

- 96 % : 4 %. Stejná je i převaha nespisovné koncovky **-ý** proti **spis. konc.** u zájmen. Důležité je také upozornit na skutečnost, že Josef Rakoncaj je třetím (po Jaromíru Jágrovi a Kateřině Neumannové) a zároveň posledním z respondentů, u koho převládá spisovná koncovka **-ou** u III. slovesné třídy v 3. os. pl. prez. akt. proti vypjatě spisovné koncovce **-í** (*trhliny se zužujou*). Nespisovnost pak korunuje stoprocentní výskyt koncovky **-ma** proti spisovné koncovce ~~**-mi**~~ **spis. konc.** /), u zájmen, substantiv a adjektiv v instrumentálu plurálu (*nahoru se chodí normálníma cestama*).

3.3.10. Rozhovor s Vladimírem Šmicerem

Posledním zkoumaným rozhovorem je dialog s Vladimírem Šmicerem, aktivním fotbalovým hráčem. Jeho mluva se nevymyká mluvě mladých, dynamických fotbalistů. Jeho vyjadřovací schopnosti nejsou neomezené a spisovných výrazů je také málo. Příkladem budiž naprostá převaha obecně českého **-ý** proti spisovnému **-é** - 97 % : 3 %. V této kategorii jde o vůbec největší rozdíl. Stoprocentně pak dominují koncovky **-ýx**, **-ej** u adjektiv i zájmen. Zajímavostí je určitě převaha obecně českého **-ej-** v základech slov proti spisovnému **-ý-** (*bejt*), které jinde dominuje pouze v mluvě Jaromíra Jágra.

3.4. Souhrn

V předchozí kapitole jsem se pokusil najít důvody nespisovného či spisovného vyjadřování v jednotlivých rozhovorech. Také jsem uvedl výskyt charakteristických jevů pro mluvu každého sportovce.

Předmětem mého zájmu byly základní jevy obecné češtiny, tak jak jsou v přehledu uvedeny v kapitole 3. Zkoumáno bylo celkem sedmáct kategorií. V tabulkách je uvedeno čtrnáct

z nich, neboť jak jsem již výše popsal, tři jevy se v nespisovné formě v rozhovorech vůbec nevyskytují (kapitola 3.3.). Jak to dopadlo?

Z hláskoslovného hlediska mají jednoznačnou převahu koncovky obecněčeské. Nespisovné koncovky zvítězily v sedmi z jedenácti zkoumaných kategorií. Nejmarkantnější je vítězství nespisovné koncovky **-ý** (v *český lize*) proti spisovné koncovce **-é** (v *dopingové éře*) u adjektiv - 77 % : 23 %. Následuje převaha obecněčeské koncovky **-ý** (*nový materiály*) jako koncové samohlásky v nominativu a akuzativu plurálu adjektiv proti **rodově rozlišeným spisovným koncovkám** (*tajní policisté*) - 76 % : 24 %. Zanedbatelná není ani většina obecněčeských koncovek před souhláskou **-ýx** (*svýmu trenérovi*) proti spisovným koncovkám **-éx** (*po svém království*) u zájmen - 71 % : 29 %. V ostatních kategoriích není převaha obecněčeských jevů tak výrazná (viz závěrečná tabulka). Pouze ve čtyřech kategoriích mluvčí ve svém vyjadřování používali více koncovky spisovné na úkor nespisovných. Jejich převaha je ale jednoznačná: spisovná koncovka před souhláskou **-ýx** (*světových tenistů, někdo z tvých dětí*) proti nespisovné koncovce **-ejx** (*na pískovejch skalách, z tvejch rozhovorů*) u adjektiv (90 % : 10 %) i zájmen (82 % : 18 %); spisovné **-ý-** (*týden*) v základech slov proti nespisovnému **-ej-** (*vymejšlel*) - 75 % : 25 %; spisovné **-é-** (*opékat*) v základech slov proti nespisovnému **-í-**, které se v rozhovorech vůbec nevyskytuje.

V morfologii je situace vyrovnanější. Vítězství zaznamenává pouze jeden výrazný nespisovný jev: obecněčeské **-ma** (*co s těma krvinkama*) v koncovkách zájmen, substantiv a adjektiv v instrumentálu plurálu proti spisovným rodově rozlišeným koncovkám zájmen, substantiv (*auto s reproduktory*) a koncovce **-mi** (*mezi známými*) v instrumentálu plurálu měkkých i tvrdých adjektiv - 76 % : 24 %. Naprosto shodný výskyt pak evidujeme u výrazů **(kdy)bysme** x **(kdy)bychom** 4:4. Nepřekvapí

ani vítězství spisovné koncovky **-u** (nepotřebuju) u III. slovesné třídy v 1. os. sg. prez. akt. proti knižní koncovce **-i** (opakují), a to v jasném poměru 94 % : 6 %. Co je však zarážející, je převaha knižní koncovky **-í** (podepíší) proti spisovné koncovce **-ou** (hrajou) u III. slovesné třídy v 3. os. pl. prez. akt. Její vítězství je sice těsné - 55 % (24) : 45 % (20), ale přesto překvapivé. Vycházím-li z vlastní zkušenosti, určitě bych spíše řekl: „Hraju fotbal.“ a nikoli „Hraji fotbal.“

V rozhovorech se nevyskytlo ani jedno slovo s protetickým **v-** (opakovat) a ani jeden případ, ve kterém by docházelo ke krácení délky samohlásek (říkám). Absenci těchto jevů přičítám redakčním úpravám publikovaného textu, jakkoli byly minimální.

Také se až na výjimky důsledně užívá spisovný tvar 4. p. osobního a přivlastňovacího zájmena **ona, moje** (to bych ji (medaili) mohl bouchnout, vůbec si ji (Anetu Langerovou) nevybavím, oni by ji (medaili) koupili, na konci šesté třídy ji (dceru) vzali, před narozením dcery ji (formu) takovou neměla, poznám **svoji** roli, jde o **moji** obživu.); spisovný tvar příčestí činného (vedle školy mohl hrát tenis, neřekl bych, někde jsem četl) či spisovné tvary 2. a 3. stupně příslovcí (později, raději, rychleji.)

Některé nespisovné tvary slov, ať už hláskové či tvaroslovné jsem ve výše uvedeném přehledu neuvedl. Učinil jsem tak z následujícího důvodu - bylo jich málo. Mým hlavním úkolem bylo prokázání výskytu nespisovných (obecněčeských) jevů v publicistickém interview. A toho jsem docílil uvedením výrazů nejsignifikantnějších.

Rovněž jsem pominul stránku lexikální, která je bezpochyby velmi rozmanitá a bohatá. Podle mého názoru je to ale natolik rozsáhlé téma, které by stačilo na samotnou

diplomovou práci. Proto by byla jakákoli zmínka povrchní a nedostačující.

KURZ	NÁZEV	ABSTRAKTA		PRŮM. PRŮM.
		POČET VŠETKÝCH	POČET VŠETKÝCH	
S O S O V I E	Průmyslový jev	17	23	71
				50
				28
				82
				58
				54
				4
				25
				78
				80
S O S O V I E	Průmyslový jev	4		80
		4		58
		76		78
		14		24
		20		45
		26		63
		48		24
		3		6

Legenda:

HLÁSKOSLOVÍ

Adjektiva

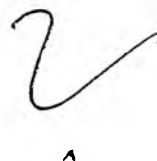
-**ý** (fotbalový) proti -**é** (psychické)
-**ýx** (vrcholovýho) proti -**éx** (společného)
-**ej** (dobřej) proti -**ý** (trvalý)
-**ejx** (pískovejch) proti -**ýx** (velkých)
-**ý v 1. a 4. p. pl.** (nový materiály) proti **spis. konc.**
(nepříznivé podmínky).

Pronomina

-**ýx** (tvýho) proti **éx** (svém)
-**ej** (takovej) proti -**ý** (nějaký)
-**ejx** (tvejch) proti -**ýx** (mých)
-**ý** (takový) proti **spis. konc.** (nějaké).

Bez slovnědruhov^é vymezenosti

-**ej-** (tejden) proti -**ý-** (týden)

TVAROSLOVÍ

-**ma** (mezi brankama) proti **mi + spis. konc.** (s firmami)
-**ou** (trénujou) proti -**í** (podepíší)
-**u** (nestěžuju) proti -**i** (potřebuji)

Zkratky:

SČ spisovná čeština
OČ obecná čeština
kniž. knižní výraz

Závěr

Cílem této práce bylo prokázat výskyt nespisovných (obecněčeských) jevů v novinovém žánru sportovního interview. Dále přiblížit čtenářům, čím je tento žánr charakteristický, i jaká mají specifika rozhovory Lukáše Pollerta. V neposlední řadě jsem považoval za důležité vysvětlit pojem obecná čeština, uvést její nejprůzračnější prvky a čím její vývoj během několika desítek let prošel.

Došel jsem k závěru, že texty rozhovorů jsou jazykově velmi rozmanité, i když jsem úplně pominul jejich lexikální stránku. Co se týká spisovnosti a nespisovnosti hláskové a tvaroslovné, zdá se, jako by jejich původci měli představu, že součástí písemné podoby, která má v podstatě odpovídat pravidlům spisovného jazyka, mohou být i některé tvary obecněčeské jako rovnocenné se svými spisovnými protějšky. A ~~v tomto~~ že právě tkví jejich nenucenost, přirozenost a spontánnost. Té ale není na obtíž důsledné užívání některých tvarů jen spisovných a dokonce v současné době hodnocených jako knižní.

Pomalu si zvykáme na sousedství spisovných a nespisovných tvarů (*od některých lidí se očekává víc než od druhých, lezení ve vysokých horách je něco jiného*). Taktéž kombinace lexikální nespisovnosti a hláskové nebo tvarové spisovnosti v nás už nevyvolává pocit, že jde o něco naprosto nenormálního (*v každém případě jseš za blbce; stačí, aby se utrhl šutr, za který se držíš*). Patrný je posun od názoru dnes už legendárních bohemistů, kteří v rámci diskuze o obecné češtině v 60. letech tvrdili, že něco takového je krajně neobvyklé. Nijak nás neprovokují věty, které uvedl P. Sgall (1960) jako příklady zaslechnuté v rozhovorech lidí s vysokoškolským vzděláním (*proč by nemohli bejt do toho zasvěcený už v době zrodu takovejdech reforem; podle jakejch měřítek se k tomu dospělo*) a o kterých J. Bělič - B. Havránek

- A. Jedlička - F. Trávníček napsali, že jsou stylově a jazykově nevyrovnané a že „*takové překvapující nesrovnalosti v jedné větě se vyskytují zpravidla jen jako stylový prostředek víceméně uvědomělé a chtěné, ale značně násilné nonšalance, nebo z vědomé snahy dráždit - až s nebezpečím komičnosti pro mluvčího, anebo jsou projevem falešné, vyumělkované lidovosti*“ (1961,100).

Jako fakt dnes přijímáme nebo se učíme přijímat psané texty, které jsem ~~v té~~ diplomové práci charakterizoval, kde se lexikální, hlásková i tvarová spisovnost zcela přirozeně kombinuje s nespisovností.

Zároveň to může vést k otázce, kterou podobu češtiny nám vlastně novináři nabízejí a zda to může ovlivnit její další vývoj.

Conclusion

The aim of this work has been to prove the presence of non-literary (substandard Czech) phenomena in the newspaper writing style of a sports interview. Furthermore, it has been to inform the readers about what is characteristic for this genre and what are the specifics of interviews with Lukáš Pollert. Last but not least, I considered it important to explain the term substandard Czech, mention its most typical elements and how it has developed during several decades.

I have reached the conclusion that the texts of the interviews vary greatly with respect to the language, even though I have completely disregarded their lexical aspect. Regarding the standard and substandard phonetic and morphological level, it seems that authors have the idea that some forms of substandard Czech are also an equal part of the written style, which should basically correspond to the rules of standard language, as their standard counterparts. And their informality, casualness and spontaneity consist just in this fact. However, this should not present an inconvenience to a consistent usage of only standard, and now even considered as literary, forms in some cases.

We are slowly getting used to standard and substandard forms placed next to each other (*od některých lidí se očekává víc než od druhých, lezení ve vysokých horách je něco jiného*). Also, the combination of a lexical substandard level with a phonetic or morphological standard level no longer evokes the feeling that it is something completely abnormal (*v každém případě jseš za blbce; stačí, aby se utrhł šutr, za který se držíš*). The shift from the opinion of today legendary bohemicists, who, in their discussion on

---

Examples cannot be translated due to the different grammatical structure of Czech and English.

substandard Czech in the sixties, claimed that something like that was extremely unusual, is apparent. We are not provoked by sentences mentioned by P. Sgall (1960) as examples overheard in conversations between people with university education (*proč by nemohli bejt do toho zasvěcený už v době zrodu takovejdlech reforem; podle jakejch měřítek se k tomu dospělo*) and about which the authors J. Bělič - B. Havránek - A. Jedlička - F. Trávníček wrote that they were unbalanced with respect to the style and language and that "such surprising discrepancies in one sentence are present usually only as stylistic means of more or less conscious and intentional, but greatly violent nonchalance, or due to a conscious effort to provoke - almost up to the comicality of the speaker, or they are an expression of a false, artificial colloquiality." (1961, 100)

Today, we accept or are learning to accept written texts which I have described in my work, where the lexical, phonetic and morphological standard level is completely naturally combined with a substandard level, as a fact.

This may also lead to the question which form of Czech is actually offered to us by journalists and whether this may influence its future development.

Examples cannot be translated due to the different grammatical structure of Czech and English.

Tabulky

Tab. č. 1.

MARTIN ČERNÍK		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v %	výskyt v %	
		<i>sledovaný jev</i>		
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	~~86~~	
	SČ	-é	~~14~~	
	OČ	-ýx	88	
	SČ	-éx	12	
	OČ	-ej	55	
	SČ	-ý	45	
	OČ	-ejx	11	
	SČ	-ýx	89	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	~~80~~	
	SČ	spis. konc.	~~20~~	
	OČ	-ý	66	
	SČ	spis. konc.	34	
			BEZ SLOVNEDRUHOVE VYMEZENOSTI	
	OČ	-ej-	8	
SČ	-ý-	92		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0	
	SČ	(kdy) bychom	0	
	OČ	-ma	37	
	SČ	-mi + spis. konc.	63	
	SČ	-ou	33	
	kniž.	-í	67	
	SČ	-u	100	
	kniž.	-i	0	

Tab. č. 2.

JAROSLAV HOLÍK			ADJEKTIVA	PRONOMINA	
			výskyt v %	výskyt v %	
sledovaný jev					
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	53		
	SČ	-é	47		
	OČ	-ýx	100	33	
	SČ	-éx	0	67	
	OČ	-ej	62	80	
	SČ	-ý	38	20	
	OČ	-ejx	0	0	
	SČ	-ýx	100	100	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	60		
	SČ	spis. konc.	40		
	OČ	-ý		36	
	SČ	spis. konc.		64	
				BEZ SLOVNĚDRUHOVÉ VYMEZENOSTI	
	OČ	-ej-		33	
SČ	-ý-		67		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0		
	SČ	(kdy) bychom	0		
	OČ	-ma	25		
	SČ	-mi + spis. konc.	75		
	SČ	-ou	0		
	kniž.	-í	100		
	SČ	-u	0		
kniž.	-i	0			

Tab. č. 3.

KATEŘINA HOLUBCOVÁ		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v ‰	výskyt v ‰	
		<i>sledovaný jev</i>		
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	63	
	SČ	-é	37	
	OČ	-ýx	17	
	SČ	-éx	83	
	OČ	-ej	36	
	SČ	-ý	64	
	OČ	-ejx	0	
	SČ	-ýx	100	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	71	
	SČ	spis. konc.	29	
	OČ	-ý		
	SČ	spis. konc.		
	BEZ SLOVNEDRUHOVÉ VYMEZENOSTI			
	OČ	-ej-	6	
SČ	-ý-	94		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0	
	SČ	(kdy) bychom	0	
	OČ	-ma	100	
	SČ	-mi + spis. konc.	0	
	SČ	-ou	25	
	kniž.	-í	75	
	SČ	-u	80	
	kniž.	-i	20	

Tab. č. 4.

JAROMÍR JÁGR		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v %	výskyt v %	
sledovaný jev				
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	~~96~~	
	SČ	-é	~~4~~	
	OČ	-ýx	50	
	SČ	-éx	50	
	OČ	-ej	50	
	SČ	-ý	50	
	OČ	-ejx	56	
	SČ	-ýx	44	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	~~92~~	
	SČ	spis. konc.	~~8~~	
	OČ	-ý	79	
	SČ	spis. konc.	21	
			BEZ SLOVNĚDRUHOVÉ VYMEZENOSTI	
	OČ	-ej-	65	
SČ	-ý-	35		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0	
	SČ	(kdy) bychom	0	
	OČ	-ma	100	
	SČ	-mi + spis. konc.	0	
	SČ	-ou	55	
	kniž.	-í	45	
	SČ	-u	100	
	kniž.	-i	0	

Tab. č. 5.

JIŘÍ MUŽÍK		ADJEKTIVA	PRONOMINA
		výskyt v %	výskyt v %
sledovaný jev			
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	
	SČ	-é	
	OČ	-ýx	60
	SČ	-éx	40
	OČ	-ej	78
	SČ	-ý	22
	OČ	-ejx	0
	SČ	-ýx	100
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	54
	SČ	spis. konc.	46
	OČ	-ý	60
	SČ	spis. konc.	40
			BEZ SLOVNĚDRUHOVÉ VYMEZENOSTI
OČ	-ej-	15	
SČ	-ý-	85	
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0
	SČ	(kdy) bychom	100
	OČ	-ma	60
	SČ	-mi + spis. konc.	40
	SČ	-ou	43
	kniž.	-í	57
	SČ	-u	100
	kniž.	-i	0

Tab. č. 6.

KATEŘINA NEUMANNOVÁ		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v ‰	výskyt v ‰	
<i>sledovaný jev</i>				
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	75	
	SČ	-é	25	
	OČ	-ýx	90	
	SČ	-éx	10	
	OČ	-ej	54	
	SČ	-ý	46	
	OČ	-ejx	0	
	SČ	-ýx	100	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	93	
	SČ	spis. konc.	7	
	OČ	-ý		
	SČ	spis. konc.		
	BEZ SLOVNEDRUHOVÉ VYMEZENOSTI			
	OČ	-ej-	33	
SČ	-ý-	67		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0	
	SČ	(kdy) bychom	100	
	OČ	-ma	100	
	SČ	-mi + spis. konc.	0	
	SČ	-ou	100	
	kniž.	-í	0	
	SČ	-u	100	
	kniž.	-i	0	

Tab. č. 7.

JIŘÍ NOVÁK		ADJEKTIVA		PRONOMINA		
		výskyt v %		výskyt v %		
		sledovaný jev				
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	64			
	SČ	-é	36			
	OČ	-ýx	42	0		
	SČ	-éx	58	100		
	OČ	-ej	39	14		
	SČ	-ý	61	86		
	OČ	-ejx	20	0		
	SČ	-ýx	80	100		
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	71			
	SČ	spis. konc.	29			
	OČ	-ý			27	
	SČ	spis. konc.			73	
			BEZ SLOVNEDRUHOVÉ VYMEZENOSTI			
	OČ	-ej-	0			
SČ	-ý-	100				
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	100			
	SČ	(kdy) bychom	0			
	OČ	-ma	93			
	SČ	-mi + spis. konc.	7			
	SČ	-ou	20			
	kniž.	-í	80			
	SČ	-u	100			
kniž.	-i	0				

Tab. č. 8.

ANTONÍN PANENKA		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v %	výskyt v %	
		<i>sledovaný jev</i>		
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý		
	SČ	-é		
	OČ	-ýx	60	
	SČ	-éx	40	
	OČ	-ej	13	
	SČ	-ý	87	
	OČ	-ejx	33	
	SČ	-ýx	67	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)		
	SČ	spis. konc.		
	OČ	-ý	50	
	SČ	spis. konc.	50	
			BEZ SLOVNĚDRUHOVÉ VYMEZENOSTI	
	OČ	-ej-	15	
SČ	-ý-	85		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	50	
	SČ	(kdy) bychom	50	
	OČ	-ma	73	
	SČ	-mi + spis. konc.	27	
	SČ	-ou	0	
	kniž.	-í	0	
	SČ	-u	78	
kniž.	-i	22		

Tab. č. 9.

JOSEF RAKONCAJ		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v %	výskyt v %	
<i>sledovaný jev</i>				
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	~~96~~	
	SČ	-é	~~4~~	
	OČ	-ýx	89	
	SČ	-éx	11	
	OČ	-ej	45	
	SČ	-ý	55	
	OČ	-ejx	0	
	SČ	-ýx	100	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	94	
	SČ	spis. konc.	~~6~~	
	OČ	-ý	~~94~~	
	SČ	spis. konc.	~~6~~	
			BEZ SLOVNĚDRUHOVÉ VYMEZENOSTI	
	OČ	-ej-	20	
SČ	-ý-	80		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	0	
	SČ	(kdy) bychom	0	
	OČ	-ma	100	
	SČ	-mi + spis. konc.	0	
	SČ	-ou	100	
	kniž.	-í	0	
	SČ	-u	0	
	kniž.	-i	0	

Tab. č. 10

VLADIMÍR ŠMICER		ADJEKTIVA	PRONOMINA	
		výskyt v %	výskyt v %	
		<i>sledovaný jev</i>		
H L Á S K O S L O V Í	OČ	-ý	~~97~~	
	SČ	-é	~~3~~	
	OČ	-ýx	100	
	SČ	-éx	0	
	OČ	-ej	100	
	SČ	-ý	0	
	OČ	-ejx	0	
	SČ	-ýx	100	
	OČ	-ý (1. a 4. p. pl.)	83	
	SČ	spis. konc.	17	
	OČ	-ý	~~91~~	
	SČ	spis. konc.	~~9~~	
			BEZ SLOVNĚDRUHOVÉ VYMEZENOSTI	
	OČ	-ej-	71	
SČ	-ý-	29		
T V A R O S L O V Í	OČ	(kdy) bysme	100	
	SČ	(kdy) bychom	0	
	OČ	-ma	100	
	SČ	-mi + spis. konc.	0	
	SČ	-ou	29	
	kniž.	-í	71	
	SČ	-u	100	
	kniž.	-i	0	

Literatura

Použité zkratky:

AUC Acta Universitatis Carolinae

ČJL Český jazyk a literatura

NŘ Naše řeč

SaS Slovo a slovesnost

Bayer, L. (2003): *Sprachgebrauch vs. Spracheinstellung im Tschechischen*. Verlag. München.

Bayerová-Nerlichová, L. (2004): *Jazykový úzus vs. postoj k jazyku v Čechách: výsledky empirického a sociolingvistického výzkumu v západních Čechách a v Praze*. SaS 65, s. 174 - 193.

Bell, A. - Garrett, P. /ed./ (1998): *Approaches to Media Discourse*. Blackwell Publishers. Oxford.

Bermel, N. (2000): *Register variation and language standards in Czech*. Lincom Europa.

Bělič, J. - Havránek, B. - Jedlička, A. - Trávníček, F. (1961): *K otázce obecné češtiny a jejího poměru k češtině spisovné*. SaS 22, s. 98 - 107.

Bělič, J. - Havránek, B. - Jedlička, A. (1962): *Problematika obecné češtiny a jejího poměru k jazyku spisovnému*. SaS 23, s. 108 - 126.

Bělič, J. (1962): *Ke zkoumání městské mluvy*. AUC. Slavica Pragensia 4. Praha, s. 569 - 575.

Bělič, J. (1972): *Nástin české dialektologie*. SPN. Praha.

Brabcová, R. (1973): *Městská mluva v Brandýse n. L.* Praha.

Brabcová, R. (1987): *Mluvený jazyk v teorii a praxi*. UK. Praha.

Cummins, G. (1993): *Common Colloquial Czech And Brno City Speech. Obecná čeština a BMJB (Běžně mluvený jazyk Brna)*.

- Varieties of Czech. Studies In Czech Sociolinguistics. Ed. Eva Eckert. Amsterdam - Atlanta, s. 153 - 179.*
- Cvrček, V. (2004): *Vývoj polemických názorů na kodifikaci češtiny po roce 1945. Diplomová práce. FFUK. Liberec.*
- Čechová, M. a kol. (1997a): *Čeština - řeč a jazyk. ISV. Praha.*
- Čechová, M. a kol. (1997b): *Stylistika spisovné češtiny. ISV. Praha.*
- Čermák, F. - Sgall, P. - Vybíral, P. (2005): *Od školské spisovnosti ke standardní češtině: výzva k diskusi. SaS 66, s. 103 - 115.*
- Čermák, F. (1993): *Spoken Czech. Varieties of Czech. Studies In Czech Sociolinguistics. Ed. Eva Eckert. Amsterdam - Atlanta, s. 27 - 41.*
- Čermák, F. (1995): *Obecná a spisovná čeština: poměr, funkce a metodologie. In: R. Šrámek (ed.), Spisovnost a nespisovnost dnes: sborník příspěvků z mezinárodní konference Spisovnost a nespisovnost v současné jazykové a literární komunikaci. Šlapanice u Brna 17.-19. 1. 1995. MU. Brno, s. 14 - 18.*
- Čermák, F. (2002): *Obecná čeština: je součástí české diglosie? Přednášky z běhu Letní školy slovanských studií. UKFF. Praha, s. 23 - 37.*
- Čermák, F. (2004): *Preskriptivismus: Variabilita versus stabilita (příspěvek na konferenci Spisovnost a nespisovnost - zdroje, proměny a perspektivy. Šlapanice u Brna 2004.*
- Čmejrková, S. - Hoffmannová, J. (2003): *Jazyk, média, politika. Academia. Praha.*
- Daneš, F. (1992 - 1993): *Čeština bez příkras a v plné kráse. ČJL 43, s. 180 - 183.*
- Daneš, F. (1993): *O spisovné a obecné češtině. In: Spisovná čeština a jazyková kultura 1993 (Sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993). FFUK. Praha 1995 (ed. J. Jančáková, M. Komárek, O. Uličný), s. 91 - 92.*

- Dejmek, B. (1976): *Běžně mluvený jazyk (městská mluva) města Přelouče*. Hradec Králové.
- Dejmek, B. (1981): *Mluva nejstarší generace Hradce Králové*. Hradec Králové.
- Dejmek, B. (1987): *Běžně mluvený jazyk nejmladší generace Hradce Králové - hláskosloví a morfologie*. Hradec Králové.
- Filipec, J. - Daneš, F. - Machač, J. - Mejstřík, V. (2005): *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Academia. Praha.
- Hrbáček, J. (1990 - 1991): *Úloha a postavení spisovného jazyka v pedagogické komunikaci (Podporujeme rozvoj hovorové češtiny)*. ČJL 41, s. 96 - 100.
- Havránek, B. a kol. (1932): *Spisovná čeština a jazyková kultura*. Melantrich. Praha.
- Havránek, B. - Jedlička, A. (1986): *Česká mluvnice*. 6. vydání. SPN. Praha.
- Havránek, B. (1934): *Nářečí česká*. In: *Československá vlastivěda 3*. Praha.
- Havránek, B. (1936): *Vývoj spisovného jazyka českého*. In: *Československá vlastivěda. Řada II. Spisovný jazyk český a slovenský*. Praha, s. 1 - 144.
- Havránek, B. (1963): *Studie o spisovném jazyce*. Československá akademie věd. Praha.
- Hausenblas, O. (1993a): *K tzv. pronikání obecné češtiny do spisovného jazyka*. SaS 54, s. 97 - 106.
- Hausenblas, O. (1993b): *Nevšednost a formálnost jako podstatné rysy spisovné češtiny*. NŘ 76, s. 72 - 74.
- Heritage, J. (v tisku): *Basic ground rules: Taking turns and doing news interview talk*. In: *J. Heritage - S. Clayman - D. Greatbatch: The Political News Interview*. Sage Publications. London.

- Hoffmannová, J. (1997): *Linguistics, style, and dialogue analysis*. In: E. Pietri (ed.): *Dialoganalyse* V. Niemeyer. Tübingen, s. 257 - 262.
- Hoffmannová, J. (2004): *Profilace žánru interview (v novinách a časopisech) z hlediska spisovnosti a nespisovnosti*. In: E. Minářová - K. Ondrášková (eds.): *Spisovnost a nespisovnost. Zdroje, proměny a perspektivy*. MU. Brno, s. 204 - 209.
- Hronek, J. - Sgall, P. (1999): *Sbližování spisovné a obecné češtiny*. NŘ 82, s. 184 - 191.
- Hronek, J. (1972): *Obecná čeština*. UK. Praha.
- Hubáček, J. - Jandová, E. - Svobodová, J. (2002): *Čeština pro učitele*. VADE MECUM.
- Hůrková, J. (1995): *Česká výslovnostní norma*. Scientia. Praha.
- Chloupek, J. (1986): *Dichotomie spisovnosti a nespisovnosti*. UJEP. Brno.
- Chloupek, J. (1993): *Útvarová diferenciacie a slohová stratifikace češtiny dnes*. In: *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993 (Sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993)*. FFUK. Praha 1995 (ed. J. Jančáková, M. Komárek, O. Uličný), s. 41 - 48.
- Jakobson, R. (1960): *Concluding Statement: Linguistics and Poetics*. In: T. A. Sebeok (ed.), *Style in Language*. Cambridge (Mass.). Great Britain, s. 350 - 377.
- Jedlička, A. (1978): *Spisovný jazyk v současné komunikaci*. 2. vydání. UK. Praha.
- Klimeš, L. (1987): *Slovník cizích slov*. SPN. Praha.
- Kořenský, J. (1996): *Komunikační úspěšnost a spisovnost v různých typech řečových vztahů*. In: *Spisovnost a nespisovnost dnes (ed. R. Šrámek)*. Sborník příspěvků z mezinárodní konference *Spisovnost a nespisovnost současné jazykové a literární komunikace*. MU. Brno.

- Kořenský, J. (2005): *K článku Od školské spisovnosti ke standardní češtině: reakce na výzvu k diskusi*. SaS 66, s. 270 - 277.
- Kraus, J. (1993): *Does Spoken Literary Czech Exist? Varieties of Czech*. *Studies In Czech Sociolinguistics*. Ed. Eva Eckert. Amsterdam - Atlanta, s. 42 - 49.
- Kraus, J. (2000a): *K lingvistickým a filozofickým předpokladům argumentace textu*. In: *Člověk a jeho jazyk: 1. Jazyk ako fenomén kultúry*. Veda. Bratislava, s. 204 - 214.
- Kraus, J. (2000b): *„K problematice intitucionálního diskurzu“*. *Stylistika, IX.*, Opole, s. 103 - 116.
- Krčmová, M. (1981): *Běžně mluvený jazyk v Brně*. Brno.
- Krčmová, M. (2000): *Termín obecná čeština a různost jeho chápání*. In: *Čeština - univerzália a specifika, 2*, s. 63 - 77.
- Kučera, H. (1955): *Phonemic variations of spoken Czech*. *Slavic Word. Supplement to Word 11*, s. 575 - 602.
- Lotko, E. (1998): *Slovník lingvistických termínů pro filology*. Univerzita Palackého. Olomouc.
- Mareš, P. (2003): *Spisovnost a nespisovnost, formálnost a neformálnost*. In: *Přednášky z běhu Letní školy slovanských studií*. UK. Praha, s. 99 - 109.
- Maglione, C. (2003): *A remark on New Research in Everyday Czech*. In: *Spisovná čeština a jazyková kultura*. Ed. B. Havránek, M. Weingart. Melantrich. Praha.
- Müllerová, O. - Hoffmannová, J. - Schneiderová, E. (1992): *Mluvená čeština v autentických textech*. H+H. Jinočany.
- Müllerová, O. (1979): *Komunikativní složky výstavby dialogického textu*. UK. Praha.
- Müllerová, O. (1994): *Cooperation and conflict in dialogue*. In: *E. Pietri (ed.): Dialoganalyse V. Niemeyer*. Tübingen, s. 469 - 475.

- Müllerová, O. (2004): *Ke spisovnosti a nespisovnosti v současné psané publicistice (novinová interview)*. In: E. Minářová - K. Ondrášková (eds.): *Spisovnost a nespisovnost. Zdroje, proměny a perspektivy*. MU. Brno, s. 198 - 203.
- Müllerová, O. (1995): *Spisovnost a nespisovnost v neveřejných dialogických projevech. Přednášky z běhu Letní školy slovanských studií*. UK, s. 69 - 76.
- Nebeská, I. (1999): *Jazyk - norma - spisovnost*. Karolinum. Praha.
- Oliva, K. (2005): *Požadavky na úroveň diskuse o spisovné/standardní češtině*. SaS 66, s. 278 - 290.
- Palková, Z. (1993): *Spisovný standard jazyka v mluvené komunikaci*. In: *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993 (Sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993)*. FFUK. Praha 1995 (ed. J. Jančáková, M. Komárek, O. Uličný), s. 76 - 80.
- Rusínová, Z. (2000): *Jak je to s obecností obecné češtiny*. In: *Čeština - univerzália a specifika, 2*, s. 79 - 83.
- Scannell, P. /ed./ (1991): *Broadcast Talk*. Sage Publications. London.
- Sgall, P. - Hronek, J. (1992): *Čeština bez příkras*. H+H. Jinočany.
- Sgall, P. - Hronek, J. - Stich, A. - Horecký, J. (1992): *Variation in Language. Code Switching in Czech as a Challenge for Sociolinguistics*. Benjamins. Amsterdam - Philadelphia.
- Sgall, P. (1960): *Obichodno-razgovornyj češskij jazyk*. *Voprosy jazykoznanija* 9, č. 2, s. 11 - 20.
- Sgall, P. (1981): *K některým otázkám naší jazykové kultury*. SaS 42, s. 299 - 306.
- Sgall, P. (1998 - 1999): *Neochuzujme spisovnou češtinu*. ČJL 49, s. 29 - 35.
- Sgall, P. (1994): *Spisovnost a kultura vyjadřování*. SaS 55, s. 34 - 47.

- Sgall, P. (2002): *Čeština v běžném hovoru*.
- Schulz, W. - Scherer, H. - Hagen, L. - Reifová, I. - Končelík, J. (2004): *Analýza obsahu mediálních sdělení*. UK. Praha.
- Starý, Z. (1995): *Ve jménu funkce a intervence*. Karolinum. Praha.
- Townsend, Ch. E. (1990): *A Description of Spoken Prague Czech*. Slavica Publishers, Inc.
- Uličný, O. (1993): *K referátům prof. Chloupka, doc. Rusínové, prof. Sticha a dr. Kloferové*. In: *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993 (Sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993)*. FFUK. Praha 1995 (ed. J. Jančáková, M. Komárek, O. Uličný), s. 106 - 107.
- Uličný, O. (1998 - 1999): *K článku prof. Sgalla „Neochuzujme spisovnou češtinu“*. ČJL 49, s. 35 - 39.

Rozhovory

Rozhovor č. 1. - Martin Černík

Vystoupali na kopec, sníh křupal pod nohama. Idylka jako stvořená pro jízdu na snowboardu. Jen naskočit. "Pojede nám to tady vůbec?" měl respekt Lukáš Pollert. "Nejsem si jistý," přijal hru Martin Černík, který sjezdil stovky svahů po celé zeměkouli. Stáli u tramvajové zastávky, odkud se jezdí na Petřiny, pod nimi se rozprostírala malebná Ořechovka. Černík, který někomu může připadat trochu jako exot, je nekorunovaným králem nezávislých jezdců. Doma nepochybně. A ve světě? Vydobyl si pozici mezi nejlepšimi. Jezdí exhibice a profesionální závody. Pohodář z Hradce Králové odmítal a odmítá nechat se svázat řády českého svazu či světové lyžařské federace FIS. Stejně jako ostatní, kterým připadalo, že FIS snowboarding ukradla. Jenže federace otevřela snowboarding olympijské dveře. Teď se chce dostat pod pět kruhů i Černík, byť z toho vědu nedělá. Jeho hlavní disciplína Big Air čili skok z můstku v programu her není, ale má šanci v U-rampě. Pak se rozchechtali. "Víš co? Z Petřin už to není daleko na Bílou horu. A kde je hora, tam se přece dá jezdit!" smál se Pollert. Přesto nezakryl nervozitu, neboť rodina očekávala přírůstek. Dnes už jsou doma čtyři - krátce po tátově setkání s Černíkem dostala dvouletá Ema bratra Honzíka.

POLLERT: Patří snowboarding do adrenalinových sportů?

ČERNÍK: Těžko říct. U snowboardingu může jít o adrenalin spíš když jsou nepříznivé podmínky. Člověk musí dělat, co se mu zrovna nechce, potřebuje odhadnout, na co má.

* Víš, adrenalin je takový nepříjemný stav před startem do něčeho neznámého, který tě vybudí. Ale když to něco překonáš, tak se ti vyplavují endorfiny, což jsou vlastně opiáty.

Potom je snowboarding endorfinovým sportem.

* Proč myslíš?

Protože mám ten dobřej pocit.

* A připadáš si, že pořád někam posunuješ hranici výkonnosti, anebo je to stereotyp? Baví tě vůbec pořád jezdit do Pece nebo do Špindlu?

Jasně - limity posunuješ, ale pořád je to zábava. Jsou novy věci, který se dají naučit i v Peci nebo ve Špindlu. Sejdeme se s kámošema, zajezdíme, pak se stavíme na grog, přijede auto s reproduktory a pustíme si muziku... Paráda.

* Takže ty se na to asi nedíváš očima veřejnosti, která se ptá - k čemu to vůbec je, ten jejich sport na prknech?

Určitě ne. Třeba o půlnoci si jdeme na svah zaskákat, potom pokecáme, jak je v Liberci, Hradci, Plzni nebo v Praze. A ráno se jdeme rozběhat, rozcvičit. Všichni jsme naladěný na stejnou vlnu.

* To se trošku vymyká představě o vrcholových sportovcích...

To se vymyká něčí představě. Veřejnost má svůj model, který mají všichni špičkoví sportovci podobný. Ale snowboarding je mladej sport, kterej někdo vymyslel pro zábavu a ne proto, aby závodník skočil nejdál nebo byl

nejrychlejší. Vymyslel to někdo v Americe, protože si chtěl zábavně sjet kopec.

* Dobrá. Ale stejně, když absolvuješ závody, tak ty končí pořadím - někdo je první, někdo druhý a tak dále. Čili i ta zábava se nějakým způsobem porovnává, ne?

To jo. Porovnávají to rozhodčí.

* Ale vraťme se k tomu, co děláš ty.

To dělám taky! (smích)

* Jo takhle! A jak?

Prostě jedu na závody, kde mi rozhodčí dávají nějaký body za moje jízdy a skoky. Můžu ovlivnit, jak pojedu, ale neovlivním, jaký mi dají body.

* Řekneš mi, proč to děláš?

Protože na velkých závodech v zahraničí se potkám s kámošema z jiných zemí, se kterými se potkávám i v létě, když jedu trénovat někde na ledovec. A taky máš přímou konfrontaci se světovou špičkou, jezdíš třeba v U-rampě s Amíkem, Finem, vidíš, kam to směřuje, co by ses mohl naučit, nebo co vypadá divně a co bys už dělat nemusel.

* Takže, jestli tomu dobře rozumím, tak děláš dvě věci. Profesionální závody, který jsou nějakým způsobem měřitelný, a potom taky blbnete s kámošema na můstkách nebo v U-rampě. To už, předpokládám, nejsou závody, jo?

No, třeba se tam vyberou tři nejlepší, jen se nedávají žádný body. Ani se nevytváří žebříček od prvního do třicátého místa. Dokonce jsou závody, kde jezdci sami mezi sebou volí vítěze, vůbec tam nejsou rozhodčí. Jezdíme všichni, nakonec dostaneš papír a napíšeš, kdo podle tebe jezdil nejlíp.

* Hm. A proč se to vlastně dělá?

Protože jsou tam nějaký ceny, tak aby bylo komu je dát. Když někdo jezdí nejlíp, tak se asi nejvíc snaží. A když za to něco dostane, tak je to přece fajn, ne?

* Promiň, ale tohle, kde si rozdělujete ty ceny, jsou tedy i závody světový úrovně?

Jasně. Ale zase ne závody Světového poháru, ze kterých se můžeš kvalifikovat na olympiádu. Přijedou tam lidi z různých světových týmů, je to normální profi akce. A pro diváky je to mnohem zajímavější. Přijdou na kopec, a není tam nějaká standardní akce, která je všude stejná, že někdo jede jednu jízdu od shora dolů, klíčkuje mezi brankama a nazdar. Ale třeba jedou tři najednou a pořad se to mění. Diváci můžou být překvapeni kdejakou kravinou nebo nápadem. Třeba někoho napadne - hele, pojedeme všichni za sebou a budeme dělat to samý. A pak jede had snowboardistů, tady se všichni otočí dvakrát, tady třikrát. Je to zábava.

* Takže je to víc kreativní.

Jo, žádná nuda, že někdo projede, pět minut nic a rozhodčí se dohadují. To aby se divák ukousal.

* Nejsi ty náhodou považovaný za takového odpůrce závodů sevřených pravidly?

Nejsem odpůrce. Jenom chci dělat ten sport tak, aby to bavilo mě i lidi kolem. Kdybych jezdil třeba za Duklu, tak by mě to nebavilo.

* To mě zajímá. Tys dostal nabídku, abys jezdil za Duklu?

Ne přímo za Duklu, ale nabídka byla z nějakýho... Sportovního centra.

* Střediska vrcholového sportu.

Jo. Že by mi dopláceli na výživu. Jenže já nevěděl, co tím mysleli! (smích) Ale jak říkám -snowboarding je mnohem svobodnější sport.

* A jak to s tou nabídkou dopadlo?

Nijak. Řekl jsem, že nechci. Nepotřebuju bejt v nějakým svazu nebo středisku. Tam jsou jiní sportovci. A jak se jim tam líbí, to se musíš zeptat jich.

* Byl jsi na olympiádě v Naganu?

Nebyl, ale měl jsem k tomu blízko. A do Salt Lake City jsem nechtěl.

* Proč?

Protože podmínky, který jsem dostal, nešlo akceptovat. Nechtěl jsem kvůli kvalifikaci celou sezonu, případně dvě, objíždět za svoje peníze závody Světového poháru. Stojí to dost peněz.

* Říkáš, že je to hodně peněz, ale...

Potom je výsledek. Byl jsi na olympiádě, skončil jsi třeba sedmý, a co dál? Když tu olympiádu vyhraješ, tak z toho můžeš marketingově něco vytěžit. Když ale skončíš sedmý a vrazíš do toho třeba několik milionů, protože kvůli tomu, aby ses kvalifikoval na olympiádu a aby ses zlepšoval, musíš cestovat po světě, tak ti to nikdo nikdy nevrátí. Pak skončíš doma v bačkorách a v teplákovce. Co z toho? Do Salt Lake City můžu cestovat bez olympiády a zaježdím si tam mnohem líp, a ne když se tam nahrne sto tisíc lidí.

* No jo, jenže máš třeba sportovce, který po olympiádě touží.

Já mu to nezazlívám. Jsou sporty, pro který je olympiáda vrcholem. Třeba už jinou alternativu, jak dělat něco zábavného, nemají. Takoví sdruženáři, pro ně olympiáda asi vrcholem je. Oni si zřejmě nechodí jen tak pro zábavu běhat do lesa a zastřílet si po nějaké zvěři. Nebo po terčích, měl jsem na mysli něco akčního.

* Oni by možná i šli, ale nemají to zaplacený. Jenže ty máš jiný možnosti - pojedíš třeba do Francie nebo jinam, máš spoustu závodů mimo olympiádu, mimo Světový pohár...

No právě. Sdruženáři jsou určitě výborní profíci, ale nemají tu volbu, že by mohli jezdit na exhibice nebo jiný závody, než který jsou dělaný svazem nebo mezinárodní federací. Dělají to, co můžou. Třeba proto, že mají rádi sport. Ale snowboard je mladej, zábavnej, je tam spousta alternativ a je de facto pro každého. Každěj se to může naučit v

relativně krátkým čase.

* Řekl bych, že s výjimkou trenérů a některých sportovních legend či fotbalistů jsi první, s kým dělám rozhovor, pro kterýho není vrcholem olympiáda.

Ještě jsem ale neřekl, že bych se jí nechtěl zúčastnit.

* A proč by ses jí chtěl zúčastnit?

Protože jsem tam ještě nebyl.

* Vnímám, když Jarda Jágr nebo Dominik Hašek, za kterými už je Nagano, se na olympiádu třeba nepohrnou. Taky proto, že mají jiné, zajímavější "závody". Ale ty? Je to jenom proto, žes tam ještě nebyl?

Jo, je to dobrá zkušenost, potkáš lidi. A přivezeš si teplákovku... (směje se)

* To chápu, to je jeden z hlavních bodů účasti na olympiádě. Taky jsem to tak bral - hlavně tu značku na teplákovce! Ale řekni mi -chápu to takhle i ostatní snowboardisti, z celého světa?

Je jich docela dost, který to mají podobný.

* A připadá ti, že by se to ve snowboardingu nějak štěpilo? Myslím na olympijský nadšence a na ty druhý...

Určitě jsou lidi, kteří mají hodně v oblibě jezdit jenom U-rampu, olympijskou disciplínu. Třeba dva roky je to baví, že nejezdí na Aljašku, nejezdí na skoky, ale jen v "rampě" a trénují tu jedinou jízdu, kterou pak předvedou na olympiádě. Ti mají větší šanci tam vyhrát, asi je to jejich cesta. Většinou jsou ze zemí, kde má snowboarding velkou podporu od státu, dostávají od národních týmů čili od svazů platy. Pak je ale v dalších zemích spousta výborných jezdců, kteří na olympiádu vůbec nejedou. Jezdí sami za sebe, mají svoje sponzory a tak.

* Je dobře, že existuje olympiáda?

Když ty první olympiády v Řecku dělali, tak to muselo být dobrý. Každá olympiáda z těch posledních mi ale připadá, že je to čím dál tím větší průser. Víc a víc lidí chytají na doping, dochází ke korupčním aférám ohledně výběru místa, a pro někoho je to velkej byznys. Už dávno nejde o hry míru, že by se všude přestalo válčit a všichni by si šli zasportovat.

* Já ale myslel, jestli je to dobře z tvého pohledu.

Mně by vůbec nevadilo, kdyby snowboarding na olympiádě nebyl. Kvůli olympiádě se rozštěpil na ty dvě party. Jak jsem říkal - jedna sbírá body a druhá dělá snowboarding, protože to ty lidi baví. Kvůli tomu někteří sponzoři nevědí, co podporovat. Osobně si myslím, že pro snowboardisty je lepší, když jsou nezávislí. Když nemusí být pod svazem a čekat, co jim někdo přidělí nebo co na ně zbyde z balíku, ze kterýho mají všichni výplaty, diety a cestáky. Asi je lepší, když jsem dobrej, vydělat si prachy. A když jsem průměrnej, tak to dělat jako hobby a normálně pracovat. Ne že by na tom byli všichni jakoby stejně. To mi připadá jako za komančů.

* Chápu to tak, že ty si musíš nějak ty prostředky sehnat. Že to není jako u jiných, kteří to mají ze svazu, odkud ty peníze padají a padají.

Ale víš co - třeba i atleti mají své individuální sponzory.

Mají, ale my máme trochu výhodu v tom, že snowboarding je zajímavější pro mladý lidi a je relativně pro každého. Každý si může vzít fošnu a přijet si zajezdit do Pece nebo do Špindlu. Třeba skoky na lyžích pro každého nejsou. Nebo akrobatický lyžování - skoky Aleše Valenty, to je specifický odvětví pro pár lidí, kteří mají akrobatické schopnosti.

* Hele, vadí ti něco?

Mně nevadí vůbec nic. Jezdím na hory, jsem tam s lidmi, se kterými jsem v pohodě. Nemám vůbec žádné problémy.

* Dobrá. Takže jsi špičkový sportovec, co se nikdy nikam netlačil a vždycky mu šlo jen o radost ze sportu.

Já začal se snowboardem v šestnácti. Nikdo mě od dětství nevedl v nějakém oddílu k tomu, že jednou pojedou na olympiádu. Jezdil jsem na skejtu, spatřil snowboard a řekl si, že by to mohla být dobrá zábava. Tak jsem s tím začal a bylo to fajn.

* A to jsi nikdy nebyl pod nějakým napětím typu - chci se dostat do reprezentace, musím se nachystat na světový šampionát...?

V té době žádná reprezentace nebyla. Když jsem začínal, snowboarding ani nebyl organizovaný pod FIS, ani nebyl olympijským sportem. Já s tím začal v roce 1993 a na olympiádě to bylo poprvé v roce 1998. Jezdil jsem šest let, když někdo nahoře rozhodl, že budeme pod lyžařským svazem. To je jako když zařadili windsurfing pod jachtaře.

* To je špatně?

Špatně je to pro nás, protože peníze, který mají jít na snowboarding, jdou přes lyžařský svaz. Když byl snowboarding sám pod sebou, šly by sponzorské peníze přímo do toho sportu. Teď to jde do ČSTV, pak do svazu, kde jsou nějaká kritéria, pracuje tam spousta lidí, tedy výplaty, auta, telefony. Částka, která nakonec zbyde pro sport, je malá. Ale mně je to jedno, ať si na svazu dělají, co chtějí, já jsem spokojený. Jenom říkám, že by bylo lepší, kdyby ten sport byl sám pod sebou.

* Mně připadá, že na svazy si stěžuje nemálo sportovců nebo otců - trenérů, tedy spíš těch, co mají výsledky. Ti můžou, že jo. A najednou jsi tady ty a nezajímá tě, kolik peněz ti tvůj svaz dá, žiješ si sám. To je zajímavý.

Jsem nezávislejší. Protože když jsi na svazu závislejší, tak tě začne zajímat, kde jsou tvoje prachy. Ale já s nimi moc nespolupracuju, jejich sponzory nepropaguju. Letos jsem pod nimi jel dva závody, kde mě nějakým způsobem podpořili, cestou a bydlením, naše spolupráce je férová a dohodnutá. Předtím jsem pod nimi jel poslední závody v roce 1997, asi čtyři. Jinak jezdím profesionální závody, kde jsou peníze, zábava, dobrá muzika, uvolněná snowboardová atmosféra. V životě jsou důležitější věci než nějaké handrkování s funkcionářem nebo teplákovka z olympiády.

* Zase jsme u olympiády, ale já vím, o čem mluvíš...

Kvůli olympiádě se můžu hrotit, ale pak si člověk zlomí nohu a má po legraci. Proto se snažím dělat sport tak, abych se nedostával do vypjatých situací. To znamená, že když člověk jezdí a cítí se dobře, tak je riziko úrazu menší, než když je vystresovaný a někdo mu říká - teď

musíš jet tady a tady, a přes tuhle ledovou hroudu skočíš do té mlhy. A do toho minimálně dvě salta, nebo něco podobného. K čemu to je, když víš, že je čas zajít třeba na pivo? Protože je tak hnusně, že nemá cenu hledat něco na svahu.

* Jak jsi teď daleko od olympiády?

Mám body, můžu jezdit závody Světového poháru. Potřebuju jeden dobrý výsledek, abych se kvalifikoval do Turína. Pojedu ještě dva nebo tři tyhle závody, první v září. Ale nechci tam za každou cenu. Třeba že by mě měl přestat bavit snowboarding.

* Co je pro tebe vrchol sportovní kariéry?

Že jezdím a zlepšuju se. Že se mi něco povede na závodech na Novém Zélandu, v Evropě nebo Jižní Americe. A že potkávám zajímavý lidi, co mě ovlivnili v tom, jak si vážit různých hodnot. Ale že pojedu jeden závod v Itálii, to pro mě vrchol není. Ovšem vyhrát olympiádu by vrchol byl. Závodní, ne osobní.

* A je pro tebe olympiáda větší závod, než když jedeš ve Špindlu?

Určitě.

* Větší, než kterýkoli jiný?

Jak se to vezme. Na jednom závodě v Rakousku se schází největší konkurence na světě, chodí na to čtyřicet tisíc diváků. Je tam ohromné zábradlí přes auto, prostě megaskok - to je pro mě úplně podobný jako olympiáda. Závodů je hodně. Proč bych se měl orientovat jenom na jeden? Třeba tam bude hnusně, přece pro mě nebude vrchol nějaký závod v mlze.

* No jo, ale je to olympiáda! Byť třeba v mlze...

Pro mě je vrcholnej závod ten, kde se sejdou nejlepší jezdci, jsou tam super podmínky, takže i výkony jsou maximálně dobré. Dobře si tam zajezdím, a když takovej závod vyhraju, tak je to pro mě vrchol.

* Ale nebude mít gloriolu olympiády. Tam bys mohl dostat zlatou olympijskou medaili!

To bych ji pak mohl bouchnout, ne? Ty přece máš nějaký známý, který by ji koupil, že jo? (směje se)

* Ty bys ji bouchnul?

Nemám ji, takže o tom nemusím přemýšlet.

* A bouchnul bys ji?

Nežiju nějakým kdyby. Až ji vyhraju a budu vědět, jaký to je, tak se můžu rozhodnout. Tys věděl předem, že medaili prodáš?

* Až před tou druhou.

Na druhý straně - když člověk prodá medaili, tak to neznamená, že nevyhrál olympiádu, ne? Tak si ji vyfotí, kdyby mu pak někdo nechtěl věřit. Nemusí ji přece mít fyzicky.

* Viděl jsi Snowboardáky?

Myslím, že v roce 1993, když jsem začínal, se taky dalo zažít pár takovejchhle filmů. Je to pro děti, takový vtipný. Partička teenagerů jede na hory. Ale snowboarding je někde úplně jinde.

* Prosím tě, o snowboardistech se říká ledacos - hulení, chlastání. Jak to vidíš ty? Co je horší?

Ze všeho nejhorší je normální kouření. Protože když někdo vykouří dvacet cigaret denně, tak je to utrácení prachů a ničení zdraví. A hulení jointů? To je nejmíň škodlivý, míň než chlast. Ale podle mě je s tím snowboarding spojovanej hlavně proto, že ho dělá hodně mladejch lidí.

* Kdo je největší Čech?

Švejk a Cimrman. Jsou aspoň vtipní.

* Co takhle nejmenší Čech?

Lukáši, já nechci dělat žebříčky. Já jsem spokojenej, nikdo mě neštve a podobnými volbami ať se zabývají ti, kteří na to mají náladu a čas.

* A co Superstar?

Některý výkony mě docela pobavily. Ne že bych prožíval, kdo vyhraje, ale některý věci byly fakt pikantní.

* Takže Aneta Langerová tě nebere?

Když mi to jméno řekneš, tak si ji vůbec nevybavím.

* To je první vítězka.

Mě spíš pobavil ten frajer, jak mu tam jednou zazvonil mobil, on ho vytáhl a říká - vždyť jsme lidi, ne? A začal si něco vyřizovat.

* Kolik máš doma trofejí?

Dost, nevím, co s nima jednou budu dělat. Pěkný je křišťálový pohár od Swarovského. Ale v Itálii jsem jednou na profizávodech vyhrál minicoopera, už nemusím chodit pěšky. Když uděláš závody a napíšeš, že tam budou dobrý prize money, tak přijedou nejlepší lidi z celýho světa. Když dáš sto tisíc dolarů nebo tak.

* Takže už vím, proč závodíš.

Protože mě to baví. Na velkých akcích potkám týpky, co se jinak nesejdou. Jak jsem říkal - k maximálním výkonům se dostaneš jen na takových závodech. Pak zakalíte a potom jedete jinam. Důležité je, že máš srovnání, omrkneš nový trik. A můžeš vyhrát peníze, to je další důvod. Ale není to jen kvůli nim.

Naděje Jaroslava Holíka se naplnily. S dcerou Andreou, jejím manželem, rovněž slavným hokejistou, Františkem Musilem a třemi vnoučaty přebývají na rodinném statečku na Vysočině. Všude kolem hvozdy, mezi nimi pásy polí, kousek odsud šplouchají vlnky Sázkavy. Idylka. „Je to mnohem lepší, než když žili v Americe a měli jsme je tu jen na prázdniny,“ pochvaluje si legendární útočník. Jakmile se řeč stočí na vnoučata, jeho hlas je tišší než obvykle. V tu chvíli by v něm nikdo nehledal hokejového rváče, jakým byl kdysi, ani nezkrotného, gestikulujícího a věčně ochraptělého trenéra, jakým byl ještě nedávno.

Kolem vnoučat, třináctileté Dany, o rok mladšího Davida a osmiletého Adama se tady točí všechno. A kolem perfektně zastřižených trávníků, které vyplňují prostor mezi dvěma domky.

„Trávník, to je moje. Sekám dvakrát týdně, kropím a hodně hnojím. Lukáši, když v trávě najdeš kousíček plevelu, dám ti stovku,“ řekne hrdě Pollertovi. Usadí návštěvu za stůl na verandě a paní Marie Holíková nabídne pití. „Já alkohol nebudu. S tím jsem skoncoval,“ řekne Jaroslav Holík a postará se tak o vstup k povídání.

POLLERT: Vy si se mnou fakt nedáte ani sklenku?

HOLÍK: Dal bych si třeba víno, to mám rád, ale před časem jsem řekl - konec, šlus. To jsem slavil padesátiny, přišlo tam asi osmdesát lidí, a když jsem to pak viděl... Trochu se mi to tam zprotivilo. Dvě deci si dám, ale tak jednou za půl roku. Nebo třetinku plzně. Dřív mi chutnala whisky, teď už alkohol nemusím. Jak člověk stárne, tak dochází k různým poznáním a změnám. Ale třeba k pivu jsem měl blízko odmalička. Táta měl sto padesát kilo, dělal v cihelně a za hodinu hravě zvládl osm pív.

* Počkejte, někde jsem četl, že jste měli řeznictví...

To bylo. Toho řeznictví se táta ujal ve dvaceti, vlastně převzal rodinnou štafetu. Ale pak nám to sebrali. No, sebrali... Počátkem padesátých let kšeft vyhořel. Tátovi bylo třicet a dostal na vybranou - buď jít na tři roky sedět za žhářství, nebo pracovat šest let v cihelně. Tak tam dřel jako mezek a já každé léto s ním - dva měsíce jsem vozil cihly nebo kopal písek.

* Tudíž jste měl o vztah ke komunistům postaráno...?

Otec kamarádil s lidmi, kteří komunisty nenáviděli jako on. Scházeli se u nás a my jsme s bráchou poslouchali, jak by to mělo co nejdřív skončit. A táta nás doma v Havlíčkově Brodě dal na hokej. Jedině tak se dostanete do světa, povídal.

* Vašemu otci sebrali živnost. Co komunisté udělali vám?

Já hodně řval, ale asi jsem byl tak dobřej, že mi nic neudělali. Jo, a v Dukle Jihlava jsem nemohl dělat hlavního trenéra. Řekli - utekla ti dcera, nemůžeš. Kvůli tomu jsem se jednou pohádal s generálem Tvaroškou, což byl šéf armádního sportu. Byl jsem docela oblíbenej a kamarádi mi říkali - ty vole, hádej se s ním, vždyť jemu utekla dcera před deseti nebo dvanácti lety do Itálie, a on je pořád generálem! Akorát ho od raketáků dali ke sportu. On za mnou přijel do Jihlavy a povídá - Holík? Okamžitě z armády! Já se ho nebál a říkám - pane generále, vám taky utekla dcera, a na mě vyskakujete! Mohlo to být tak rok před listopadem 1989. Kdy mě vyhodili z armády?

MARIE HOLÍKOVÁ: V roce 1987. Nebo 1988?

* Byl jste ve straně?

Pořád mě tam tahali. Jenže v tý základní organizaci říkali - toho nemůžeme vzít, on by nám nadával! No, já jim opravdu nadával. Honza Suchý a já.

* S Duklou Jihlava jste hodně cestovali do zahraničí. Jezdili s vámi tajní policisté?

Na vojně to byla kontrarozvědka, říkali jsme jim kontrabráchové. Pořád jsme museli vyplňovat papíry, s kým jsme se venku setkali. Když jsme nenapsali nic, tak nějak vůl, co byl u komunistů, to tam napsal - že jsem mluvil s tím a tím emigrantem. A já na to - o tom nic nevím! To bylo vlastně už od roku 1961, kdy jsem přišel do Dukly. A po roce 1968 toho bylo samozřejmě víc. Ale nikdy z toho nic nebylo.

* Takže později, když jste byl trenér, bylo riziko, že o vás něco napíše někdo z hráčů?

Jo. Dokonce myslím, že jednou kdosi něco takového napsal.

* To ale není moc dobrý vztah, ne?

Hodně jsem hrál tenis, dokud jsem mohl. V Jihlavě postavili halu a chodil tam stranickej průmyslovej tajemník. Šli jsme tam hrát, měli jsme to s mojí paní objednaný od půl osmý, a on hrál furt. Já už byl vzteklý, tak mu říkám - co si myslíš? Půl osmý je dávno pryč! Vylít na mě, že o tom, kdo bude hrát, rozhoduje on. To neměl říkat, já na něj, že jsou kurvy komunistický, málem jsme se poprali. A ani ne do týdne jsem musel do Liberce na velení armádního vrcholovýho sportu. Byli tam ti nejvyšší kontrabráchové v čele s náčelníkem vrcholovýho sportu Janouškem - jestli se prý budu takhle chovat, tak se to projeví na mých dětech. Že se nikam nedostanou. Tehdy jsem měl poprvé nahnáno, to ještě byly obě děti doma.

* To jste neuvažoval, že byste to tady zabalil a emigroval?

Dcera mi nadávala, že jsme nešli ven, ale mně se tady na Vysočině hrozně líbí. Měl jsem hodný rodiče, na to, že jsme neměli žádný peníze, se nám hodně věnovali. I potom, když jsme s bráchou začali hrát hokej. Můj takovej nejvyšší cíl byl, aby děti jednou utekly. K tomu jsme je vychovávali od malička, Andrea i Bobby chodili od pěti na angličtinu. Manželce jsem říkal - budeš celej život doma a budeš se starat o děti, musíme z nich něco vychovat. Dobrý lidi i sportovce.

* Když vám ale řekli to o dětech, to byla docela silná káva. To by nemusely hrát ani tenis, ani hokej, že jo.

Už přesně nevím, ve kterém roce to bylo, třeba v roce 1984, to už mu bylo třináct... Blbě se to říká, v osmi letech mu tady v hlavě našli rakovinu, v Brně mu to operovali, dodnes má tady tu část obličeje umělou... Andrea se s Frantou (bývalý slavný hokejista František Musil, nyní skaut Edmontonu - pozn. red.) a dětmi vrátila před čtyřmi lety, ale už prý zase uvažují, že půjdou za moře. Že je to tady nějak štve... Franta chtěl v Jihlavě zadarmo trénovat žáky, kde má kluka, ale oni nechtějí. Tak ty kluky trénuje šofér a on, kterej hrál patnáct let v NHL, nesmí. Tak je z toho takovej naštvanej. Říkám mu - Franto, nikde jinde kluky hokej nenaučíš jako tady. A on ne. Ale dceři se tady líbí, chtěla, aby děti chodily do českých škol. Fakt ale je, že na Západě jsou děti vychovávaný k tvrdšímu životu.

* A kromě tý angličtiny - to zřejmě byla vaše zásluha, že děti vstoupily do vrcholového sportu...?

Když jsme se brali, tak jsme se rozhodli, že děti budou sportovci a jednou utečou. Nám to vyšlo, hodně lidem to třeba nevyjde. Vyšlo nám to asi proto, že jsme se tomu mohli věnovat naplno.

MARIE HOLÍKOVÁ: S dcerou jsem jezdila po turnajích a všichni rodiče říkali - my to děláme proto, aby holka něco dělala. Mně to přišlo pokrytecké, vždyť ti rodiče potom u kurtů skákali na plotech. My jsme se netajili tím, že chceme, aby z našich dětí něco bylo. Samozřejmě aby vyhrávaly. Když jsme se rozhodli, aby hrály tenis, tak to bylo takové... jakoby nařízení.

* No jo, ale to přece nestačí. Děti to musí dělat rády...

Před týdnem jsme přijeli z Ameriky, byli jsme za Bobbym. A on říká - tati, vůbec nechápu ty kluky, co říkají, že je trénink nebaví. Já dobře vím, že Bobby tohle neřek nikdy. Má sto devadesát šest a sto deset kilo a patnáctku zvládl za 4:43! Říkám mu - ty vole, tohle nepřekoná žádný hokejista sto let! Dneska to Ručinský zaběhne za šest minut a řekne - to nemá cenu.

* Nepřipadá vám, že jste to vlastně měli s dětmi lehké?

Žili jsme sportem. Děti se dobře učily, což byla velká výhoda. Celej život měly samý jedničky, nebyl problém, když Andrea kvůli tenisu chyběla tejdén ve škole. To nás osvobodzovalo od domácího učení.

* To je zajímavý. Většina sportovců říká, že nechává rozhodnutí o sportu, který si děti vyberou, na nich. Kdežto vy jste rozhodli za ně.

Na tohle mám svůj názor. Někdo řekne - já mu pomůžu, ale rozhodne se sám. To žádný dítě neudělá. Ať se na mě nikdo nezlobí. Nejdůležitější je zdraví, aby to dítě vydrželo. A naše děti to vydržely. Moje máma říkala - ty toho kluka strháš. No, nestrhal jsem.

* Ale když se takhle rozhodnete - ty budeš hrát tenis a budeš nejlepší a ty zase hokej a taky budeš nejlepší... Kdy jste s tím začali? Mozart hrál na piano ve čtyřech.

Kluk chodil ve čtyřech, pěti na led. My jsme skončili v půl jedenácté s tréninkem, já ho postavil na brusle a nechal ho na zimáku. (úsměv) Párkrát se stalo, že jsem ho tam postavil, on samozřejmě neznal hodiny, tak mu povídám - až budou ručičky takhle na sobě, tak pro tebe přijdu. No, a zapomněl jsem se s klukama na kafi, přišel pro něj ve dvě a to bylo křiku! Stál u mantinelu a brečel - tatínku, tys na mě zapomněl!

* Třeba se z něj stal tak dobrý hokejista právě proto...

To ne. Za tím vidím jen tvrdou práci. Ohromně tvrdou. Dneska když ukážu zeťovi Robertovy tréninky, protože od pěti let jsem si všechny psal, tak řekne - tohle neudělají ani všechny tři moje děti dohromady. Denně vystřílel tisíc puků, dělal kliky, dřepy a vůbec mu to nepřišlo. Když začal víc uvažovat, už říkal - NHL je můj sen, tam se chci dostat. Od té doby žil jenom pro to.

MARIE HOLÍKOVÁ: On byl takový mazánek. Nikdy nikam nešel. Ani na ples.

* Mazánek? To nejde dohromady.

MARIE HOLÍKOVÁ: Ale Ájinka taky dřela hodiny s tátou na kurtě a on jí pak

líbal ručičky - ty moje chudinko! A předtím na ni řval jako na kozu. Jednou se koupala a na stehně měla velkou modřinu. Táta přiznal, že prý se na ni v jednu chvíli tak naštvál, že odpálil míček a ona to dostala do nohy. (směje se)

* Ale jak blízko jsou hokej a tenis?

Ája byla pryč už od deseti. Myslím, že tehdy jsme měli první tenisové dělo v republice, koupil jsem ho venku za dva tisíce marek. MARIE HOLÍKOVÁ: Od dvanácti. Na konci šesté třídy ji vzali do střediska mládeže v Přerově, protože od deseti sbírala tituly mistryně republiky. Byla tam celý školní rok, tři dny v týdnu jsem byla s ní.

* Prozradte - co jste studoval?

Pražskou fakultu tělesné výchovy, dálkově.

* Ptám se proto, že když jste trénoval Andreu, tak jste asi o tenisu musel něco vědět. Tenis jste zřejmě nehrál, ne?

Pro zábavu, rekreačně. Ale bral jsem to jako u kluka, uznával jsem jenom dřinu. Jako náš táta. Jak už jsem říkal - dřel v cihelně, aby nás uživil, maminka byla nemocná. V roce 1955, to mi bylo třináct, jsem tam za dva měsíce prázdnin vydělal víc než táta. Dřel jsem jako kůň, dvanáct hodin denně, takže jsem si potom myslel, že děti to musí vydržet taky. A vydržely.

* Proč jste se rozhodli pro hokej a tenis, a ne pro vodní slalom?

O tom se, Lukáši, tenkrát moc nevědělo.

* Však to byl taky pokus o žert...

Hokej byl celkem jasnej, tam nebylo co řešit. A tenis? Tenis se mi líbil. Dceři se víc líbil kolektivní sport, hlavně basketbal, sama říkala, že na individuální sport neměla povahu. Taky později říkala, jak si tenistky šíleně nadávají. Potom, když skončila kvůli dětem, tak říkala - já bych skončila stejně, neměla bych na to.

* Přesto se Andrea dostala vysoko, na pětatřicáté místo na světě.

Mno... Zeťák byl tehdy v Dukle Jihlava na vojně a já mu povídám -jestli mi s ní něco uděláš, tak tě nakopu, žes to neviděl! A víte, co on na to? Trenéře, můžete si dělat, co chcete, ale Andrea jde za mnou! (směje se) Tomu se holt nedá poručit, že jo.

* Jednou jsem takové povídání s Františkem Musilem četl. Tam se pravilo, že o jeho vztahu s Andreou už věděla celá Jihlava, jenom trenér Holík nevěděl nic!

V tom roce měla jet před Wimbledonem na jeden turnaj, ale nejela nikam. Klidně si s Frantou byli v Praze. Mně se prostě neřeklo nic! (rozčílí se) Já byl hrozně nasranej, protože jsem věděl, že s jejím pohybovým talentem se může dostat do světový dvacítky, bylo to v ní. Jenže když se na to podívám dneska, tak mít dvacet titulů jako Navrátilka, anebo tři krásný vnoučata, jako mám já, tak to je přece jenom rozdíl. K tomu ale musí dospět každéj sám, stejně jako každéj táta.

MARIE HOLÍKOVÁ: Táto, holky jsou přece takové. Některá to vydrží do třiceti, no a Andrea to vydržela do devatenácti! (směje se)

* Děti versus otec... Z vlastní zkušenosti vím, že byla doba, kdy jsem dal víc na trenéra. K tátovi jsem si samozřejmě dovolil něco jiného než k trenérovi.

Často jsem s hokejem odjížděl, tak jsem jí napsal tréninkový plán. A trenér na jihlavských kurtech povídá - taťka je pryč, tak si dáme o čtyřstovku míň. Ale Andrea ho utřela - ne, taťka to napsal, tak to odběhnu. Děti to nezkoušely ošulit.

MARIE HOLÍKOVÁ: Andrea neměla na trenéry štěstí. Nikdy. Třeba jsme jednou byli v Karlových Varech na mistrovství republiky, bylo jí šestnáct let. Tehdy byl jejím osobním trenérem dodnes známý pán, v osm ráno měli trénink a on nešel. Přišel v jedenáct a řekl, že hráli celou noc karty. To byl podraz, takže u ní skončil.

* Budou z vašich vnoučat také vrcholoví sportovci?

Spíš z kluků. Z vnučky asi ne, bude študovat, je hrozně chytrá. Řeknu ti to na rovinu, a bez ohledu na tvoji profesi. Můj sen odjakživa byl, aby v naší rodině sportovců byl někdo doktor.

* Někdy se to hodí, že jo...

Ale když to člověk vnučce řekne, tak ona na to, že se bojí krve. Že chce na zvířata, nebo na práva. Dědo, jenom ne doktořinu! Ale třeba z toho ještě vyroste, když je to můj sen. Třeba nepochopím ty blbouny v senátu, co jsou doktoři a tvrdí, že chtějí pomáhat lidem. Proč nedělají to, co umějí?

* Vraťme se ještě k přelomu šedesátých a sedmdesátých let. Myslíte, že kdyby nedošlo k okupaci, tak by ty slavné hokejové zápasy z té doby vypadaly jinak?

Těžko říct. Pravda ale je, že v devětašedesátém na mistrovství světa ve Stockholmu se nás Rusáci hrozně báli. Spíš vnitřně.

* Jako že cítili vinu?

Ti kluci za to nemohli, ale jako by věděli, že se chceme mstít. To je blbý slovo, ale že jsme kvůli tomu nadržení. V té době, až do dvaasedmdesátého, kdy jsme v Praze vyhráli titul, to trvalo. Potom už tolik ne. Možná.

* V té době jste taky sváděl legendární souboje s obráncem Ragulinem, který nedávno zemřel...

Je to asi půl roku. Jednou jsme byli měsíc na dovolený v Suchumi, a tam... Oni hrozně chlastali, nebylo možný s nima držet krok. Půl litru vodky, to pro ně nebylo nic. S Ragulinem jsem se viděl párkrát, i tady, ale... Až mi jich bylo líto. Většina z nich, co by měli věk jako já, už nežije. Hodně pili.

* Ale stejně. Cítil jste ty zápasy kolem roku 1968 jinak kvůli vypjaté politické situaci? Vnímali jste, že se to přenášelo i do hokeje?

To si pište, že jsme to vnímali. Na Světovém poháru klubů v Coloradu trenér Pitner povídá - Jardo, v CSKA je Ragulin, ne aby ses pral! Běžela první minuta a rvali jsme se jako psi. Když se k tomu vrátím, tak mi ta naštvanost trochu ubírala na výkonech.

* Takže politika se přesunula na kluziště?

Na naší straně určitě. Oni ale drželi hubu, nemohli mluvit, nadávat, drželi je hodně zkrátka. Po každém mistrovství světa byl závěrečný večírek, ale oni nesměli mluvit ani tam, byla s nimi „očka“. Ale víš, jak to bylo? My jsme druhý den jeli domů, a oni tam další tři dny popíjeli! Za odměnu. Pár jich bylo chytrých, Jakušev, ale jinak... Jenže v devadesátých letech ta kontrola přestala a proto jsou špatní. No, tu ohromnou základnu ale mají pořád.

* To je důležitá věc.

Hele, můj kluk hraje v Rangers, byl tam taky Kasparaitis, a vedle tréninkový haly postavili podobnou pro basketbalisty. Jeden z nich přijel novým mercedesem za drahý peníze a Bobby povídá - tati, Kasparaitis v tom do týdne jezdí taky. Měl ho za tři dny. Rusáci, no. Každý je v Americe jednou nebo dvakrát rozvedenej, osmadvacet třicet let. Prostě bez kontroly.

* Byl jste na olympiádě v Grenoblu v roce 1968?

Nebyl. Kvůli rvačce s Ragulinem na mistrovství světa ve Vídni o rok dřív. Dostal jsem roční distanc, tak mě vzali do Francie aspoň jako diváka.

* Potom jste si na mistrovství světa ve Stockholmu 1969 přelepili hvězdičky na státním znaku na dresu...

Já myslel, že tady komunisti pomalu končí, a přišli Rusové. A dalo se očekávat, že to bude fakt na věčný časy. Tu hvězdičku jsme si přelepili s Jardou Jiříkem, Honzou Havlem, Honzou Suchým, Pepíkem Černým a Jožkou Golonkou. V roce 1971 to na mě vytáhli a nejel jsem na šampionát. Ale ještě jsem hrál dobře, tak mě o rok později vzali do Prahy, kde jsme udělali titul. Potom jsem se ocitl na Hradě u Husáka a ti pokrytci se tvářili, jak nás mají rádi! Jo, a dostal jsem vyznamenání Za vynikající práci. Ostatní, co byli u komunistů, dostali Řád práce.

* Vrcholový sport se asi nedá dělat do šedesáti.

Já do šestatřiceti hrál. Potom jsem dělal v Dukle asistenta, pak trenéra, mám titul z roku 1991. A potom dva s reprezentační dvacítkou. Národák? To jsem věděl, že nedostanu.

* Proč?

To musíš kejtat, souhlasit s výkonným výborem. Jenže jakmile jsem viděl, že dělají nějakou kravinu, tak jsem jim to řekl. To bych musel bejt Sláva Lener, abych pořád kejtal. My jsme byli velký kamarádi, do * pětadevadesátýho, on byl předtím v Calgary. Nic neodtrénoval, a dostal se k národnímu mužstvu. Výkonnej výbor právě takovýhle potřebuje. Kdežto Ivana Hlinky se báli. Vyhrál jsem s dvacítkou dva tituly za sebou a oni řekli - když vyhraješ potřetí, navrhne tě na trenéra áčka. Tak jsem jim řekl - vy volové, s odpuštěním, tenhle titul tu nikdo nevyhrál pětadvacet let, byli jste možná dvakrát stříbrní, a ještě mi dáváte takovouhle podmínku. Takovýhle... Ale víš co, milý Lukáši? Já ty svoje medaile taky prodal nebo rozdál. Jako ty!

* Trenérem dvacítky jste měl být dřív, ale stal se jím pan Lener...

To bylo v pětadevadesátým, jak jsme se rozkmořili. Už tehdy jsem řekl, že když mi ten mančaft dají, tak s ním udělám titul. Sláva přišel po letech z Kanady a řekl mi - já si tu dvacítku vymůžu u Bukače. Ještě jsem písemně nic nedostal, on přijel a tamhle na cestě mi povídá - budeš mi

dělat asistenta? Říkám mu - ty ses zbláznil? Sedni do auta a jed'.

* V posledních letech je fenomén hokeje Jaromír Jágr. Znáte se dobře?

Jo, i z Ameriky. Ale ta Jágrmánie mu škodí. Není pravda, že ho nemám rád. Ale jako trenér si radši vezmu dva Hejduky. Chci, aby vyhrálo mužstvo, a ne aby Jarda měl smlouvy. Bohužel se s ním ještě nevyhrálo nic. Jenže tuhle mě dostal vnuk. Povídá - dědo, já už se s tebou nebudu fotit, dneska jsem se vyfotil s nejlepším hokejistou na světě! Vyfotil se s Jágreem...

* Co případ Kubina?

Na rovinu - Kubina i Prospal musí v Americe držet hubu, stejně jako Reichel. Přijedou sem a tady nám rozdávají rozumy. Prospal by to odnesl první.

* Takže se v naší extralize neuplácí?

Já nevím. Možná jo, možná ne. Ale na rozhodčí se takhle nemůže, venku to nevidíš. Prospal říká, že v NHL se kapitán může se sudím bavit. Proč by se s ním rozhodčí bavil? On je tam od pískání, ty od hraní, a je to.

Tak s tímhle se tedy střílí na ty létající, no... Na ty bažanty, nebo jak se to jmenuje, hlásil dobře naladěný Lukáš Pollert. Poprvé v historii Pollertových rozhovorů se povídalo v bytě a ne v restauračním či vinárenském zařízení. Loňská mistryně světa v biatlonu Kateřina Holubcová se totiž krátce před cestou do USA shluku lidí ostražitě vyhýbala a pozvání na večeři s díky odmítla. A tak se v Jablonci nad Nisou klábosilo v jejím panelákovém bytě, který jako panelákový vůbec nevypadá a z jeho oken se nabízí kouzelný výhled na přehradu. Paní domácí přichystala pohoštění, při němž se popíjelo i pivo a červené víno. "Víno potřebuji na červené krvinky," smála se Kateřina, jež se po boku tradičně šprýmujícího Pollerta cítila evidentně ve své kůži. Bývalý olympijský vítěz ve vodním slalomu si v bytě světové šampionky dokonce i zastřílel z malorážky. Tedy, jen tak jako, bez nábojů. Manželé Holubcovi totiž mají na stěně namalované miniaturní terčíky a Pollert se na ně hned jal mířit. "Držíš to jako myslivec," prohýbala se Holubcová smíchy, když pozorovala Pollertův úchop, nacvičený na matějských poutích. Lukáš ale po chvíli sebejistě opáčil: "Hele, já si myslím, že střílení pro mě nebude problém. Jen mi řekni, jak se tahle pistole, tedy puška, natahuje. Tak, v hledáčku už vidím to černý, takže bych se teď jednoznačně trefil..."

* Hele, já jsem si dneska na úvod připravil strašně nepříjemnou otázku. Z vlastní zkušenosti vím, jak je otravná. Takže - jak to všechno začalo...?

Ježíšmarjá... (rozchechtá se)

* Klidně odpověď zkrat. Já vím, že jsi z Ústí nad Labem, a že ses pak dostala sem do Jablonce. To už jsi běžela na běžkách? Víš, já neříkám lyže, ale běžky.

My Ústečáci taky říkáme běžky. V Ústí se dala dělat gymnastika, atletika nebo běžky. Někdy ve 4. ročníku základy mě vyhodili z gymnastiky, protože jsem nebyla talentovaná. Zamířila jsem proto vedle do lyžařského oddílu a začala běžkovat.

* Do Jablonce ses o pár let později stěhovala kvůli sportovní škole. Já na ni taky chodil, jenže do Vimperka.

Rodiče se přestěhovali kvůli mně, a táta první dva roky dokonce do Ústí dojížděl do práce. V 16 letech mě ale trénování přestalo bavit. Začala jsem chodit na diskotéky a kvůli tomu jsem odešla na internát do Jilemnice. Ten mě pořádně vycvičil. A tak jsem se brzy vrátila zpátky do Jablonce a v osmnácti letech už jsem po maturitě v SKP dostala placené místo.

* Mně ale pořád není jasný, jak se ti do toho běhání namotala střelba?

Ke střílení mě přivedla Jana Kulhavá z Ústí, která se tam snad jako jediná věnovala biatlonu. V lyžařském oddíle jednou udělala besedu, a protože viděla, že mě její povídání zajímá, vzala mě na půdu, kde jsme střílely do plechovek. V Jablonci jsem pak ale měla s holkama z oddílu dost velký problémy.

* Proč?

Byla jsem prostě cizí. Ústečanda, holka z města, která se jim cpe do mančaftu.

* Jenže, tys byla lepší než ostatní, ne?

Nejdřív jsem chtěla jezdit jen na běžkách. Jenže jsem se nedostala mezi čtyři nejlepší, které brali. Skončila jsem až pátá. Ve sportovní škole se ale otvírala biatlonová třída a já si říkala - když už jsi s tou flintou kdysi střílela, zkus biatlon.

* Víš, na co si vzpomínám? Kdysi existovaly takový různý dukelský závody branné zdatnosti, nebo jak se jim říkalo. Házel se při nich snad i granátem. A biatlon je něco na ten způsob, že jo? Neměly jste při něm náhodou na hlavách i plynový masky?

Tak to fakt ne... (směje se)

* Odkdy je možný dělat biatlon? Přeci jen je tam ve hře ta flinta...

Do 15 let se střílí ze vzduchovky, pak už z malorážky.

* To se jako dá klidně malému dítěti do ruky vzduchovka?

Normálně v pohodě. Děti třeba už v šesti letech střílejí do terčů. Jenže diabolkami. Ty ti nic neudělají.

* To vím, jenže od 15 let, jak jsi říkala, se střílí z malorážky. A ta už klidně může někoho zabít.

Musíš mít zbrojní pas i technický průkaz od zbraně. Flintu dostaneš přidělenou a musíš se o ni starat.

* No, přidělenou... To ti jako nějaký sponzor dá jen tak zbraň?

Je svazová. Tomuhle železnému se říká lauf a vydrží tak čtyři roky. Tedy, jak kdy...

* Slyšel jsem, že tě na svazu nechtěli nechat trénovat s tvým trenérem Vlastimilem Jakešem. Je to pravda?

Těmhle našim funkcionářům se nelíbí, aby se někomu věnoval osobní trenér. U lyžařů to mají lepší, tam Katce Neumannové povolili Frühaufa, Koukal má Skoga, Bauer Petráska... U nás ale prosazují pořád centrální přípravu. Prostě komouši, no...

* Takže v praxi to vypadá tak, že když si jdeš zaběhat nebo zastřílet, tak se kolem tebe motá tvůj Jakeš i reprezentační trenér, který se jmenuje shodou okolností taky Holubec, jo?

Tenhle rok už to tak není. Dupla jsem si. Řekla jsem, že když mě nenechají trénovat s Jakešem, tak s biatlonem skončím. Asi se trochu lekli a nechali mě. Na jaře ale bude na svazu zase schůze a já jen doufám, že když jsem z nedávného mistrovství světa nepřivezla medaili, že na mě nezačnou dělat budliky, budliky.

* Hele, když jsme za tebou jeli, viděl jsem tě u dálnice na billboardu.

To je hlína, co? (směje se)

* Na tom billboardu jsem stihl přečíst Herlíkovice nebo skiareál či co. Říkal jsem si, že tam bude asi fotka Záhrobský. Tvoje jméno mě tam ale docela překvapilo.

Herlíkovice jsou mým jediným sponzorem. Nabídli mi slušné sponzorství na pět let, jenže já si chci nechat trochu otevřená vrátka. Mám totiž ještě

k dispozici na reklamu 50 centimetrů na kombinéze. Ostatní místa zaplní reklamy od svazu. Herlíkovice chtěly i místo na kombinéze, já bych ale pak už neměla nikomu co nabídnout. Jen pro zajímavost, Koukal s Bauerem mohou libovolně nabídnout 125 centimetrů.

* Co vám svaz ještě dává, kromě těch lafů?

Oblečení na dva roky a běžky. Místa na nás prodají, z toho ale peníze nemáme. Jsou na zabezpečení ostatních závodníků.

* Tedy i těch horších... No, to teda úplně ideální není.

To je docela drsný.

* Myslíš si, že kdybys byla na svazu naprosto nezávislá a měla výsledky, že bys od sponzorů dostala víc peněz?

Probírala jsem to s manželem i trenérem a myslíme si, že jo.

* Jenže by sis musela shánět úplně všechno...

Trochu bych se asi bála, aby nevznikly velké problémy. Radši jsem tedy věci nechala, jak jsou. Já si ale nestěžuju. Když se ale někdy bavím s 'Kukínem' nebo Lukym Bauerem, diví se, že jsem z těch medailí z mistrovství světa nevytřískala víc.

* Já třeba natočil reklamu pro jeden internetový server. Je to v klidu, protože s tou reklamou nemusím chodit nikde po ulici. Tobě nikdo něco podobného nenabídl?

Ne. Všichni chtějí být často vidět. Většinou, když se někomu upíšete, musíte ho pak poslouchat, stává se z vás vlastně otrok. Chodíte z akce na akci a nemáte čas na své nejbližší, rodinu. Já budu mít radši prd a zůstanu nezávislá a v pohodě.

* Jeden redaktor se mě zrovna před pár dny ptal, kolik peněz mi přinesly dvě olympijské medaile. Pořád to ze mě tahal, až jsem si vymyslel, že dejme tomu 800 tisíc korun. Jenže si vezmi Aleše Valentu. Ten zlatem ze Salt Lake City vydělal pořádný miliony. Akrobatický skákání je totiž komerčně strašně zajímavý, každěj to salto na lyžích chce vidět. Třeba i na Václaváku. Biatlon tak přitažlivý nikdy nebude.

Jenže v Německu nebo ve Skandinávii to vypadá úplně jinak než u nás. Němec Gross třeba za reklamy dostane asi 400 tisíc Euro....

* Nějaké peníze kromě stabilního platu ale určitě dostáváš. Třeba za umístění ve Světovém poháru.

Za druhé místo dostaneš třeba 4 tisíce Euro. Hned na místě ti to zdaní dvacetí procenty, přijedeš domů a zdaní ti to podruhé... Ze zbytku odměníš trenéra, něco dáš servismanům a zbyde ti tak na přilepšenou. Do třetího místa biatlonisté berou ještě slušný peníze, pak už to jde dost dolů. Za šestou příčku dostanete 100 Euro. Já si ale doopravdy nestěžuju, jen říkám, jak se věci mají. A je mi taky jasný, že se biatlonem nezabezpečím.

* A čím tedy?

Máme v rodině tiskárnu.

* To je dobrý mít v rodině tiskárnu. A co tak asi tisknete?

Všechno možné. Návody na kotle, letáky... Naše tiskárna je ale malá, máme jen čtyři zaměstnance. Čím víc by jich ale bylo, tím větší starosti.

* Já se teď zeptám asi hodně laicky. Kdy se vlastně střílí vestoje a kdy vleže?

Třeba při nejkratším sprintu jsou dvě střelecké položky - ležák a stoják. Nejdřív je na programu sprint na 7,5 km. Za každou špatnou ránu při něm jedeš navíc 150 metrů dlouhé kolečko. A protože tě při závodě čekají dvě položky po pěti, maximálně můžeš absolvovat deset trestných kol. Další den se jede závod na 10 km a tam se střílí po dvou kilometrech. Jo a startuje se podle ztrát ze sprintu.

* Takže je to taková dvojkombinace, vid'?

Jo, a nakonec se jede závod na 15 kilometrů. Při něm se za každou špatnou střelbu připočítává jedna minuta. Tady mají šanci i pomalejší jedinci, kteří dobře střílejí.

* Někde jsem viděl, že si závodníci vozí i náhradní náboje. Jak to s nima je?

Při štafetě máš k dispozici navíc tři další náboje. A když se do terče netrefíš ani těma náhradníma, čeká tě trestné kolečko.

* A proč si při štafetě můžete vozit náhradní náboje?

Štafetu jedou čtyři lidi, takže jde o to, aby závodní pole vydrželo víc pospolu. Kvůli zajímavosti.

* A můžeš si náboje třeba schovávat?

Nemůžu, ale někdy by se mi to docela hodilo...

* Dá se nějak taktizovat než začneš střílet?

Každý má trochu jiné zvyky. Před střelbou se dá třeba trochu zvolnit. Není dost dobře možné, abys přijel ke střelnici naplno, fláknul sebou na zem a rychle všechno odstřílel.

* Asi musíš hlavně nějak zatajit dech. Jak to dokážeš?

Mezi ránama musíš co možná nejvíc zadržet dech, aby ses zklidnil. Jde už víceméně o naučený rytmus. Ve stoje se střílí na nádech a vleže zase na výdech.

* Takže v praxi je to tak, že dorazíš ke střelnici a snažíš se vydejchat. Za jak dlouho můžeš začít pálit?

Ti nejlepší tak za 10 - 15 vteřin. Do terče dokáží všechno nasypat i za 25 vteřin. Tempo střelby se strašně zrychlilo. Ještě na olympiádě v Naganu před šesti roky se jedna položka střílela 50 - 55 vteřin.

* Mně se zdá, že je to docela snadný. Trefíš se poprvé, a pak už tu flintu jen tak posouváš do strany a klidně střílíš.

Nojo, říká se to hezky...

* Mně se tenhle sport zdá stejně hrozně zvláštní, nevím s čím bych ho srovnal. Spojuje se v něm fyzická zátěž s něčím naprosto odlišným. Nenacházím v tom nic logického. Vždyť střílet by mohli třeba i cyklisti nebo plavci...

Mě by nebavilo jen tak běhat. Při klasickém běhu se nic neděje. Jo, třeba triatlon, to je něco jiného. Tam už musíš o něčem uvažovat, přemýšlet.

* Střílíš v rukavicích?

Jasně, většinou bývá dost velká kosa. A když je tak kolem -15 stupňů, startuju se dvěma rukavicema na každé ruce, a jednu před první střelbou odhodím. Alespoň si co nejdéle udržím prst, kterým mačkám spoušť v teple.

* Nepřemýšlela jsi někdy věnovat se v létě sportovní střelbě? Mohla bys stihnout i letní olympiádu.

Před olympiádou v Sydney jsem o tom trochu uvažovala. Jenže sportovní střelba je dost nuda. Nikdo není zvyklý střílet rychle, trvá jim to třeba i 50 minut. To bych se asi zbláznila. Při biatlonu to tam hezky rychle nasolím a běžím dál.

* No dobře, a co takhle nějaký honitby? Jsou docela soutěživý. Znáám je hlavně z pohádek, jezdilo se při nich na koních.

Jediný, co bych si chtěla vyzkoušet, je střelba z luku. Jen nevím, jestli bych byla schopná natáhnout tětivu. Prý to není vůbec žádná sranda.

* Světovému biatlonu momentálně kralují manželé Poiréeovi. V té souvislosti bych měl jeden osobní dotaz. Mají roční dceru Emu, jako já. Nevíš přesně, kdy se jim narodila?

Koncem ledna jejich Ema slavila první narozeniny, takže je o pár měsíců starší než ta tvoje.

* Jak se biatlonisti snášejí s klasickými běžkařema?

Většinou se vídáváme na Dachsteinu na ledovci. Bauer nás zval na svatbu, občas kecám i s Koukalem a Magálem. Spíš se bavím s chlapama než s babama. S Katkou Neumannovou se jen zdravíme, prakticky se neznáme.

* V lednu se ti nepodařilo zopakovat výsledky z předchozího mistrovství světa. Prý za to mohla změna zbraně. Je to tak?

Jen na zbraň bych to nesváděla. Před mistrovstvím jsem si naplánovala jiný model přípravy a na tři neděle jsme odjeli do vysokých hor. Při mistrovství mně ale měřili hemoglobin a výsledky moc dobrý nebyly.

* Kolik ti naměřili?

Normálně mívám na mistrovství světa tak 142, přičemž povolená hranice je 160. Letos jsem ale měla jen 123. Před týdnem jsem byla na další krvi a jaterní testy byly dost vysoký. Také mi zjistili hodně málo železa, přestože jsem kvůli němu denně brala prášky.

* A co takhle EPO?

Dej mi pokoj... Faktem ale je, že trenér byl z naměřených hodnot trochu zmatenej. Tři týdny se připravuju v dost značné nadmořské výšce, a pak tohle. Necítla jsem se prostě v pohodě.

* Myslíš si, že nižší hemoglobin je při závodech skutečně znát?

Běžecovou formu jsem moc dobrou neměla. A když ti to moc dobře nejede, pak potřebnou jistotu necítíš ani při střelbě. Uspěť jsem samozřejmě chtěla, ale někdy se stane, že se člověk snaží ze všech sil a prostě mu to nejde.

* Trénovala jsi ještě víc než loni?

Stejně, nebo možná o maličko víc. Doktor mi říkal, že v těch mých naměřených hodnotách je dost bordel. Organismus byl možná trochu zahuštěnej a přetaženej. Asi jsem měla trochu zvolnit tempo.

* Já si jeden čas taky řekl, že budu trénovat víc a nic jinýho nebudu dělat. Jenže výsledky jsem měl nakonec horší.

Mně to taky tak přijde. Před sezonou jsem se na sport hodně zaměřila a výsledky taky nejsou nijak super. Asi bych neměla biatlon tolik prožívat.

* Anebo si vzít příklad z matky Poiréové...

Po porodu jí to jezdí nějak dobře, řekla bych, že se jí zlepšila i povaha.

* Nebo si vezmi Katku Neumannovou. Jezdí skvěle, protože je v pohodě. Myslím si, že před narozením dcery ji takovou neměla...

Při nějakém vyhlásování mně nedávno moderátor říkal, že by to možná chtělo nějaké mimčo... Jenže naplánovat miminko není jen tak jednoduchý. Zvláště když za dva roky čeká olympiáda. Podle lékařských studií se prý po porodu zlepší výkonnost deseti procentům žen.

* Jen deseti?

Někdy se totiž taky stane, že někomu po porodu po fyzický a běžecový stránce ujede vlak. Neumannka nebo Čepalka si to hlídaly, udržovaly se a trénovaly do vysokého stadia těhotenství. A nesmíme zapomenout, že byly hvězdy už před porodem.

* Co s těma krvinkama budeš dělat?

Pít červené víno. (směje se)

* To je pravda, tak jedno otevřeme, ne? Jo, ještě k té krvi. Nabízí se i možnost, že bys používala kyslíkový stan jako dřív Katka Neumannová?

Taky mi ho nabízeli, ale já ho zavrhla. Radši spím v posteli s manželem Tomášem... Pro mě by to znamenalo moc velkou oběť, ztratila bych pohodu. Tak jsem se na to vykašlala.

* To víš, že kuřáky by vůbec na start biatlonu nepustili? Mívají hemoglobin až 180.

Cože? Tak to jsem nevěděla.

* Taky astmatici nebo lidi s chronickou bronchitidou. Jsou neustále jakoby ve vysoký nadmořský výšce, pořád se jakoby dusí. Mají víc červených krvinek, protože by jinak nezvládli ten kouř v putykách.

Já vím, že třeba skokani na lyžích za buňkama zvesela rozdýchávají cigárka...

* Bavili jsme se o tom, že biatlonem se v Česku moc nezbohatne, ani svaz ti nešel příliš na ruku... Nepřemýšlela jsi proto o změně občanství?

Ježíš neblázni, to ne!

* Proč ne?

No proč? Protože jsem ráda Češka.

* Co máme v občance, ale nic neznamená. Stejně pořád trénuješ někde v Rakousku a tam by sis vydělala určitě víc než u nás. Navíc v EU bude třeba český doktor opravovat německý pacienty a zedník zase bude pracovat dejme tomu ve Francii. Já tě k ničemu nenavádím, ale řekl bych, že pro tebe je nejdůležitější měřit se s nejlepšíma na světě a je jedno, jestli máš na prsou lvíčka nebo něco jinýho.

Povídá se sice nikdy neříkej nikdy, já bych už něco podobného ale stejně nestihla. Po změně občanství bych totiž nemohla startovat za dva roky na olympiádě v Turíně. Tady mám co jíst, kde bydlet, a že tolik nevydělám? Nejde o život. Mě biatlon baví a jsem v pohodě.

* Počkej chvíli, já si musím z tašky vytáhnout nějaký otázky, který jsem si na tebe nachystal.

To jeteda hledáš brzo! Než je najdeš, chtěla jsem ti říct, že jsem si vzpomněla, jak jsi olympiádu přirovnával k cirkusu. Zjistila jsem, že jsi měl pravdu.

* A to znáš jen tu zimní. Letní má ještě větší grády!

Na jednu stranu je šílený, že sportovci jsou tam jako cvičené opice a na druhou stranu jsem se ale těšila, že tam poznám spoustu nových lidí.

* Jenže, líp je poznáš třeba na maturitním plese. Na olympiádě bývají většinou hodně vystresovaní. V Atlantě jsem měl štěstí, že jsem si vydupal, abych nemusel spát v olympijský vesnici. Bydlel jsem u jednoho Američana a s kámošema jsme se tam tak nezávisle bavili.

Já si třeba moc dobře pokecala s hokejistou Hejdukem. Povídání jsme začali v Naganu a předloni, po čtyřech letech, jsme to dokecali v Salt Lake City. Když hokejisti v Americe prohráli s Rusama, přinesli basy piv, sedělo se do 6 hodin do rána a bylo to skvělý.

* Já už ty připravený otázky ani vyndávat nebudu, už jsme toho napovídali celkem dost. Ale ještě nakonec - naštváli tě už někdy novináři?

Snad jen jsem se minulý rok nepohodla s jednou novinářkou. Ty její noviny začaly jít do bulváru a my se pohádaly. Určitě jsem se ale při rozhovorech naučila být trochu stručnější a skoupější na slovo. Novináři totiž napíší úplně všechno.

Zatímco léto se předvádí v plné síle, Jaromír Jágr se vozí na slánském zimním stadionu na bruslích. Při nájezdech na brankáře vymýšlel roztodivné finesy a s pukem si pohrával jako mimino s dudlíkem. Několik kluků za mantinelem na nejlépe placeném hokejistovi světa mohlo oči nechat, se zájmem se díval i Lukáš Pollert. Když trénink skončil, Jágr se k Pollertovi přitočil. "Jdu se osprchovat, takovou hodinku počkáš, že jo," neodpustil si tradiční fórek. Pollert ale zůstal v klidu a čekání na hokejového básníka si krátil v bufetu v útrobách stadionu. Nejprve se musel podepsat na stěnu, a než si stačil objednat, mezi dveřmi se už objevil Jágr, vymydlený do růžova. Pohledem sjel na Pollertovo bílé tričko s nápisem Dynamo Moskva, vyvedeným v azbuce. "To je hokejovej nebo fotbalovej dres?" ptal se. "Ani nevím," odvětil Pollert. "Dostal jsem ho kdysi od režiséra Divadla Na zábradlí Petra Lébla. Před časem se oběsil." Jágr odušil, že určitě kvůli ženský. "Ale vůbec ne. Představ si, že spousta jeho her končila právě sebevraždou," pokračoval Pollert. "Jak člověk na něco pořád myslí, tak to nakonec většinou udělá," povídal Jágr a zjevně nezaregistroval udivené oči servírky. Evidentně neočekávala, že tihle dva olympijští vítězové si do její hospůdky přišli povídat o sebevraždách.

POLLERT: Vzpomínáš si, jak jsme se kdysi společně v jedné hospůdce ve Středoklukách učili karetní kouzla?

JÁGR: To víš, že jo. Bude to snad už deset let, ne?

* Táfl se jmenoval ten kouzelník. Vykládal nám, že umí věštit i budoucnost, ale řekl bych, že si dost vymejšlel.

Když máš ale rychlý ruce, naučíš se všechno.

* Jako v hokeji, jo?

Myslím s kartama. V hokeji se dá sice taky kouzlit, ale musíš na to mít.

* No, já jsem byl na hokeji dvakrát v životě a nezaregistroval jsem ani jeden gól...

Protože jsi chlastal, ne? (směje se)

* Ale ne. V televizi se na hokej dívat dá, protože ti zajímavý momenty opakují, ale z hledišť se mi to zdálo tak rychlý, že jsem skoro neviděl puk. Brankáři teda musejí bejt borci. Hele, jakej je tady uprostřed léta led?

Docela dobrej. Ve Slaném je i přes léto pořád plno, jezdí sem i nároďáky osmnáctiletých, dvacetiletých. Místní už vědí, co dobrej led potřebuje.

* NHL se ale asi hraje na trochu jinejch stadionech...

To jistě. Jenže led je tady i teď možná lepší. V Americe se totiž hokejisti pořád s někým musejí střídat. Skončí zápas, na led se položí palubovka a lidi se jdou podívat na koncert. Proto tam led není kvalitní. Nejhorší je snad v New Yorku.

* To se tam máš tedy na co těšit...

Člověče, já pořád nevím, kde budu hrát. Nějak se to už snad ale brzy vytríbí. Teď to ale vypadá spíš na Washington.

* Koukal jsem, že na ledě byl s tebou i tvůj trenér Marian Jelínek. Ty jich máš několik, že jo. Jinej ti do toho třeba kecá ve Washingtonu...

Víš co, já si stejně spíš dělám většinou věci sám. Vždycky to tak bylo. Jsou ale lidi, kteří mě dokonale znají a můžou mi poradit. Třeba mi řeknou, jak jsem něco dělal dřív, všimnou si i detailní změny. Že dejme tomu nepokrčíš kolena, jak bys měl, nebo že jsi narovnanej. Takže máš rázem jinou stabilitu, všechno je jiný. Já si těchhle detailů nevšimnu, takže je dobrý mít u sebe takového člověka.

* Takže vlastně trenéra stejně potřebuješ.

Nepotřebuju trenéra, kterej mě bude honit, abych dopoledne trénoval. Já bych totiž ráno nevstal. Takže trénuju, kdy se mi chce. Kdyby mi někdo oznámil, že musím někde být v 10 hodin, tak to zkrátka nejde. Jak by to taky mohlo jít, když se vrátím ráno v pět nebo v šest z tahu. (směje se)

* Tolik těch tahů ale snad není.

Uvědom si, že žiju sám, takže pořád někde jsem. Ty máš rodinu...

* Počkej, počkej, rodinu... Mám sice čtyřměsíční dceru Emu, ale jinak jsme na tom stejně, ne?

Tak jsi třeba jinej než já. Já prostě žiju v noci.

* Fakt jo?

Jo. Kdyby se hrál hokej ve dvě hodiny v noci, bylo by to pro mě nejlepší.

* Když už jsme se bavili o těch trenérech, myslíš si, že bys roli kouče zvládnul?

To víš, že jo. Stoprocentně. Trenérem se většinou stane člověk, který se v hokeji buď zranil, nebo na ledě nebyl zrovna rozhodující postavou. Kdo v hokeji něco dokázal, tak většinou necítí potřebu věnovat se trenéřině. Je to totiž hrozný zaměstnání. Když se týmu nedaří, trenér se poroučí jako první a všichni na něho navíc kašlou. A když se vyhrává, tak zase nikdy nemůžeš uspokojit všechny hráče, protože každý z nich chce bejt co nejvíc na ledě. Takže jseš v každém případě vždycky za blbce.

* Hele, Jardo, kdy si konečně přestaneš hrát s tím pukem, vyrosteš z hokeje a staneš se dospělým člověkem...?

To se v životě nestane. (směje se) Tedy, alespoň doufám... Život je přece hra, ne? Já nechci bejt nikdy vážnej, i když připouštím, že určitá zodpovědnost taky existuje.

* Neříkám, že bys měl bejt pořád zrovna vážnej. Občas mám ale z tvejch rozhovorů dojem, že tě trápí pocit, že ses patřičně divákům, trenérovi a kdovíkomu všemu nepředvedl. Neřekl bych, že je tvoje povídání pokaždý zrovna veselý a optimistický...

Život pořád veselej není, to je fakt. Abych ale hokej po pár neúspěších zabalil, to se mi zrovna nechce. No, neúspěších... Kolikrát říkám, že byl zápas nevydařený, jenže tím myslím pro mě nevydařený. Na druhou stranu, co by možná jiný hokejisti za takový výkon dali. Víš, co myslím?

* Jasně. O jaký úspěch ti teda v hokeji jde?

Chci bejt především spokojenej sám se sebou.

* Takže když vyhraješ Stanley Cup, to ještě nemusí být důvod ke spokojenosti?

Pokud mě hokej bude bavit, nemám důvod hledat něco jinýho, co by mě uspokojovalo. Spousta lidí třeba celý život marně hledá věci, z nichž by měli radost. Já měl ale to štěstí, že jsem je našel už v pěti letech. Tehdy jsem totiž začal hrát hokej. Nepatřím mezi lidi, kteří když je něco nadchne, touží zjistit, jestli neexistuje ještě něco daleko lepšího. Protože vím, že by to mohlo bejt taky horší.

* Co tě tedy na ledě uspokojí?

Někdy maličkost, jindy velký věci. Někdy třeba ani nemusíš vyhrát a máš určitej pocit sám ze sebe.

* Já míval v kanoi dobrej pocit z celýho roku tak z deseti procent. Jinak to nestálo za nic.

No vidíš, já z pěti procent. Nejspíš jsi byl na sebe hodně náročnej. Spousta lidí je se sebou na sto procent spokojená. Jenže ti nic nedokážou.

* Těch tvejch pět procent je dost málo, ne?

To jsem si dělal legraci. Já to беру tak, že člověk by měl být věčně nespokojenej. Jak se jednou uspokojíš, tak se zastavíš.

* Přestaneš vidět svoje chyby a jde to s tebou z kopce.

Jasně. Všichni tě přejedou.

* Hokej tě teda asi baví, ale určitě musíš mít pořád nějakou motivaci. Hele, já neříkám, že těch tvejch 31 let je nějakej věk, ale...

...počkej, počkej. Hokej hrajou i chlapi, kterým je 42 let. Všechno se odvíjí hlavně od zdraví. Když děláš kolektivní sport, nedá se to s ničím jiným srovnat. Ty jsi jezdil na divoký vodě, ale byl jsi na ní sám. Nepoznal jsi atmosféru šatny po zápase. Každý den tam se stejnou partou prožíváš legraci a to spoustě lidí zkrátka schází, když skončí. Proto se musejí vrátit.

* Na myslí máš Dominátora?

To ne, mluvím obecně. Ale chápu, že se někomu po tý partě, na kterou byl třeba dvacet let navyklej, stejská.

* Ještě k Hášovi... Myslíš, že se k hokeji vrací kvůli tomu průšvihu?

Já nechci komentovat věci, o nichž jsem si maximálně něco přečetl, ale neviděl jsem je. Takže nevím, co se vlastně přesně stalo.

* Povídal jsi o stejný partě. Jenže jednu jsi poznal v Pittsburghu, druhou ve Washingtonu. Teď se možná dostaneš zase do jiný...

Jasně, pořád tam ale je 25 lidí, který se poznávají.

* Nemyslíš si, že takovejch 25 lidí neexistuje mimo hokejovej stadion?

Kde najdeš, aby se scházelo 25 lidí každý den ve stejný místnosti. To nemůžeš srovnat ani třeba s tenisem. Tam úspěch oslavíš sám nebo s přítelkyní, manželkou, rodinou. A to je všechno. Tady máš přes 20 frajerů, který jsou šťastný anebo, když prohrajou, tak zase smutný. Když je víc lidí dohromady, jsou i prožitky mnohem silnější.

* Jo jo jo. Zdá se mi, že dáváš přednost spíš klubový scéně. V českým národáku to asi musí bejt jiný. S touhle partou se zase moc často nesetkáváš...

Určitě. Národní tým je o něčem jiným. Hlavně není čas, aby se jeden druhýmu přizpůsobil.

* Jenže ten čas nemá nikdo.

To máš samozřejmě pravdu. Jenže od některých lidí se očekává víc než od drugejch. Abys podával vynikající výkony, tak taky potřebuješ svoje zázemí, svoji pohodu i psychiku, kterou třeba dostáváš v mužstvu, v němž celý rok hraješ. V národáku tyhle věci kolikrát postrádáš, protože se sejdou kluci z různých týmů a ty najednou hraješ jinou roli než normálně. Rozumíš, co říkám?

* Chápu tě úplně.

Prostě v klubu máš čas, aby si na tebe lidi zvykli. V národáku na vzájemné přizpůsobování, čas chybí.

* Takže v podstatě tě za národák až tak hrát nebaví...

Že by mě to nebavilo, se nedá říct.

* Ale nemáš tu pravou pohodu.

Přesně tak. Nemám to, co potřebuju, abych podával optimální výkony. Třeba včera jsem mluvil se Slávou Lenerem. Ptal se mě, jestli pojedu na mistrovství světa. Já už po těch letech poznám svoji roli a vím, že nejsem člověk, který je kapitánem. Takže jsem mu řekl, že pojedu jediné, když bude hrát Reichel. Aby byl kapitánem a já se mohl soustředit na svoje věci. Nechci se přetvařovat a dělat věci, které mi nejsou přirozené. Pak totiž přestávám být sám sebou.

* Říkáš, že za národák budeš hrát, jen když přijede Reichel. Jenže při průšvihů na Světovém poháru v roce 1996 se říkalo, že jste spolu na válečný stezce...

To udělali novináři. Lidi si tehdy mysleli, že když v týmu hrají dvě osobnosti, tak se budou hádat. "Alby" Reichel už je takovej táta, má kapitánství v sobě a odjakživa ho měl. Já jsem spíš samotář, takovej dětskej. Zkrátka potřebuju tu svoji pohodu.

* Hele, v NHL jsou stadiony vyprodaný skoro pořád, že jo?

Záleží na tom, kde a kdy. V play off většinou vyprodáno je. V základní části ale volný místa v hledišti taky najdeš, protože vstupenky jsou drahý.

* Je ti příjemný, když tě fandové povzbuzují?

Určitě. Když se mužstvu daří, těch 20 tisíc lidí v hledišti cítíš. Určitě

je to lepší, než když na tebe bučí.

* A můžeš se při tom soustředit? Já, když jsem u vody zaslechl povzbuzování, tak jsem ho začal vnímat a soustředění bylo pryč.

Je to tak, že lidi moc nevnímáš.

* Tím pádem je vlastně jedno, jestli tam jsou, nebo ne.

To ne. Lidi nevnímáš jen ve chvílích, kdy máš na hokejce puk, prostě během hry. Když sedíš, tak o nich víš.

* Takže nejvíc si těch fandů užiješ, když odpočíváš na střídačce.

Chceš mi nejspíš říct, že by bylo nejlepší, kdybych radši vůbec nehrál a užíval si jich? (směje se) Mohl bych jim třeba i mávat, ne?

* Fotbalisti říkají, že slyší, co fandové křičí. Ty ne?

Já ne, protože kolem kluziště jsou plexiskla a hokej se hraje úžasně rychle. Fotbalisti tam jen chodí.

* No, řekněme - nebruslí.

Musí šetřit síly, protože jsou na hřišti 90 minut. My na ledě necháme během minuty úplně všechno, a pak si jdeme sednout. V tom je velkej rozdíl.

* Jakým mechanismem ty vlastně vytváříš peníze? Zedník postaví zeď, ty ale jako bys zašel na Matějskou a bavil se tím, že se točíš na řetízkači...

Sportovci jsou trochu jako umělci. Lidi za nima chodí kvůli zábavě, odreagování. Při hokeji se fandové navíc třeba cítí být součástí svého oblíbeného týmu.

* Říkáš umělec. Jenže když se v divadle hraje Shakespeare, tak je to asi kvalitnější záležitost než zápas v NHL...

Jenže když zamířím do divadla, tak na toho Shakespeara půjdu jen jednou. Podruhý určitě ne, protože budu dopředu vědět, co každý herec řekne nebo při opeře zazpívá.

* A nehraje ten Jaromír taky pořád dost podobně?

Vůbec ne. Hrajeme proti různým soupeřům, pokaždý s jinou taktikou. Hokej se nedá hrát podle scénáře, každý zápas se vyvíjí jinak.

* Připadá mi, že je hokej pořád tvrdší a tvrdší. Čím to je?

Hráči jsou větší a silnější, určitě se taky daleko víc trénuje než dřív.

* A nesouvisí to náhodou taky s dopingem? Pokud vím, v NHL se kontroly vůbec nedělají.

Nebudu tvrdit, že doping v hokeji neexistuje, ale já o něm fakt nevím. Když jede jeden na jednoho, musí použít hlavně hlavu. Ta je moc důležitá. Doping ti v podobných případech nepomůže.

* Důležitá asi bude taky pořádná fyzička.

A víš, že taky není nejdůležitější? Hele, říká ti něco jméno Gretzky?

* To víš, že jo. Támhle zrovna visí jeho plakát na zdi.

Asi každý ví, že to je nejlepší hokejista na světě všech dob. A přitom má zakázáno chodit ven, když je vítr. Protože by ho odfoukl. (směje se)
Fyzička souvisí taky s tím, jaký jsi hráč. Když ve čtvrtý lajně bojuješ o flek a musíš se poprat, pak je to o něčem jiným. Tam fyzička rozhoduje.

* Je to normální, aby se někdo šel na led prát místo toho, aby si zahrál hokej?

Je to jeho práce, takže co má dělat? Chodit místo toho od šesti do práce? Není to sice nejlepší zaměstnání, ale na to, že jde na led jen na dvě minuty, tak je dost dobře placenej.

* Boxeři jsou ale placeni ještě líp.

To je pravda, ale občas se stane, že si ani nepamatuju, od koho poslední ránu dostali. (směje se)

* Jednou jsem byl v určitý finanční krizi, a tak jsem si řekl, že ti brnknu o půjčení nějakého milionu. Pak jsem si ale radši půjčil od banky. Telefonuji ti lidi s podobnejma žádostma?

Ne, že by telefonovali, ale dostávám spoustu dopisů. Pomáhám lidem, kteří neměli ten dar nebo možnost jako třeba já, anebo jsou hendikepovaný a nemůžou se o sebe postarat. Když ale někdo špatně investuje anebo prodělá? Psala mi třeba maminka, že slíbila synovi, pokud se dostane na vysokou, že mu koupí motorku. Teď prý nemá peníze, a jestli bych mu ji jako nekoupil já. Proč mu to teda slibuje?

* No, to je dobrý.

Anebo jinej příklad. Jistej chlap mi psal, že udělal investici a napálili ho. Nebo špatně vsadil a chce ode mě peníze. Dobře, udělal jsi chybu, to se v životě stává, tak holt už nebudeš žít tak jako dřív. A proč bys tak měl žít pořád? Pomáhat lidem by se mělo, ale když někdo udělá sviňárnu, ať za ni platí. Pokaždý, když jsem někomu peníze půjčil, tak jsem je zpátky nedostal. Ani jednou!

* Žebrákům a somrákům na ulicích peníze dáváš?

Určitě. Pokaždý.

* Jenže třeba v Praze často žebrají o prachy mladý lidi v poměrně dobrý fyzický kondici. A ty snad můžou pracovat, ne?

Stejně to pošlou dál. Prachy utratí a k tobě to zase přijde z druhý strany.

* Hele, Jardo, půjčil bys mi tedy?

(Směje se) Kolik bys potřeboval?

* Asi tolik, kolik vyděláš za 48 hodin... Už těch peněz ale nechme. Koukám na ten tvůj křížek na krku a vzpomněl jsem si, že se o tobě psalo i ve spojitosti s náboženstvím. V co vlastně věříš?

Každěj to nazývá jinak. Někdo tomu říká Bůh, někdo myšlenky, jinej

energie nebo vyšší síla. Mě třeba zajímá, z jakýho důvodu a proč tady jsme a proč má někdo tohle a druhý ne.

* Myslíš, že se to dá zjistit?

Neříkám, že na sto procent.

* Já bych řekl, že se to zjistit nedá.

Určitě se ale k určitým věcem přiblížíš. Třeba pochopíš, proč se ti jeden den daří a druhý ne. Hodně tě ovlivňují pozitivní či negativní myšlenky a energie. Když se ti něco nedaří, jsi automaticky naštvanej. Víš, jak se to říká - když se to sere, tak se to... Já věřím tomu, že když se ti něco nepovede, že musíš bejt silnej a vysmát se tomu. Mít i navzdory nezdaru radost.

* Kdyby ses ale měl ze všeho radovat, to je takový divný, ne?

Když ti teď napálím hroznou ránu a ty mě pak pohládíš, tak si nejspíš řeknu - sakra, proč ho budu mlátit.

* Jenže já bych ti ji taky fláknul. Hele, jak tě tak poslouchám, hledáš sám sebe, že jo?

To je jasné. Věřím, že Bůh je tvoje myšlenka a že Bůh je vlastně všechno. I ty.

* Dobře. Proč ses dal pokřtít?

Protože věřím, že člověk pak má větší ochranu, že se ti otevrou určitý věci. Jak bych to vysvětlil... že dostávám lepší myšlenky.

* Jo?

Jako by se ti otevřel šestej smysl. Dostáváš myšlenky z větší hloubky. A co se týče té ochrany, je to něco jako plot kolem baráku. Když chce člověk někoho vykrást nebo napadnout, tak to pak má daleko těžší se tam dostat... Když ale uděláš něco zlého, tak za to zase daleko víc pykáš.

* Ty snad ale sviňárny neděláš, ne?

Nikdo není dokonalej. Ani já nejsem svatej a nechovám se pořád dobře.

* Obraťme list. Na konci léta s tebou do Ameriky odletí nejspíš znovu i matka, že jo?

Usnadní mi spoustu věcí, víc se pak můžu soustředit na hokej, nemusím létat po restauracích a dělat si starosti třeba s praním.

* Počkej, já jsem myslel, že tam s tebou byla taky Andrea Verešová. Takže tyhle věci...

...jenže Andrea studuje práva, takže tam třeba měsíc je a měsíc ne. Zákonitě tak vznikají určitý díry, který musí bejt zaplněný a zamazaný. A ty zacelí matka. Takže by se dalo říct, že je docela dobrá malta. (směje se) Ty dítě máš, takže pro něj určitě taky uděláš všechno.

* Ty potomka neplánuješ?

To se nedá plánovat.

* No, moc ne, ale někdy to je na spadnutí...

Ale to musejí chtít dva. Kdyby nastala vhodná situace, tak z mého hlediska by nebyl problém. Chlap má tyhle věci daleko jednodušší. Jenže, aby Andrea přerušila ve třetím ročníku školu, to by ode mě nebylo fér.

* Nedávno jsem se doslechl, že chceš studovat teologii. To myslíš vážně?

Psali to v bulváru, kde uveřejní, co chtějí. Co všechno se teď o mně píše, je tak z deseti procent pravda.

* To ti nevadí?

Vadí, nemůžu s tím ale hnout.

* Jenže lidi možná nechtějí pořád číst, jak je ten Jágr spokojenej...

Když nebudu spokojenej, ať se to klidně napíše. Já bych jen chtěl, aby se psala pravda. Když se redaktorů v bulváru ptám, proč ty lži píší, řeknou mi, že noviny potřebují prodat. Pravda je ale vůbec nezajímá. Stejně jako to, jestli jejich články ovlivní rodinu nebo nějaký jiný vztah. Čtenáři, kteří nevědí, o co bulváru jde, si navíc myslí, že co je psáno, to je skutečně dáno. Klidně i absolutní blbosti. Tyhle věci píší lidi úplně bez srsti. A co se týče redaktorů z magazínů, tak ty skutečně nemusím. Abych byl upřímný, nemám je vůbec rád.

* Neříkej mi ale, že tyhle články můžou ovlivnit tvůj vztah. Je přeci založenej na něčem úplně jiným!

Jak to, že ti to neovlivní vztah? Když si přítelkyně přečte absolutní nesmysly, že chodíš s nějakou holčkou? Jasně, partneři si musí důvěřovat, ale když někdo toho druhýho pořád nahlodává a nahlodává... Prostě hypoteticky říkám, že se to může stát.

* Takovej pocit jsem naštěstí nikdy neměl.

Tak to buď rád.

Běžec na čtyři sta metrů překážek dorazil na místo srazu včas. A hned bylo jasné, v jaké tónině se povídání bude odvíjet. "Mám totiž rychlé nohy," pravil tajemně. "No jo, vlastně," přijal hru Lukáš Pollert. "Ale taky je to možná proto, že bydlím kousek odsud, v Břevnově. Zatím jen v podnájmu, ale po sedmi letech na ubytovně Dukly je to pohlazení," smál se stříbrný medailista z loňského mistrovství Evropy. "Tady jsem ovšem v životě nebyl. Ty to tady znáš?" zeptal se. "Hm. Já jsem tady... už poněkoli káté. Bydlím totiž málem za rohem, v rodinné vilce. Teď ji opravujeme, aby to bydlení k něčemu vypadalo, víš?" vysvětlil lékař a objednal si pivo. Jiří Mužík dal přednost kole. "Já si teď pivo nemůžu dovolit. Když jsem byl mladší, byl jsem větší divočák, ale čím je člověk starší... On ten sportovní život zase není tak dlouhej a běhy moc nedovolí, abych se chodil někam veselit. Ale o to víc se budeme radovat na konci léta," naznačil a jal se studovat jídelní lístek. "Hele, pečené selátko! No, raději ne," naoko se zatvářil smutně. "On se totiž pomalu blíží vrchol sezony, tak bych měl spíš nějaké to kilo sundat."

POLLERT: Jirko, ty chceš zhubnout? Já myslel, že shazují hlavně vzpěrači, zápasníci, boxeři...

MUŽÍK: Tak drastické to u nás zase není, navíc jde o individuální záležitost. Někdo se může cpát, čím chce, ale já jsem ten, kdo se musí trochu hlídat.

* Takže po sezoně nabereš?

Jo po sezoně... To se dělají jiné věci. (směje se) Už se netrénuje, něco možná naberu. Blbneme s kamarádama, zajdeme do hospůdky...

* Tak mě napadá - používáš kreatin?

Myslíš na nárůst svalové hmoty? Taky jsem to bral, není to zakázaná věc.

* No jo, ale když už to brát, tak aby to mělo nějaký účinek, ne?

Zkoušel jsem to a působilo to na mě jako na spoustu dalších lidí - hodně nakyneš. Ale nějaký výraznej vliv na výkonnost to nemá. Zato natečeš jako medvěd a najednou máš tři kila navíc. Takže už to neberu. Asi záleží, jak to užíváš, a taky jak to podají novináři. Protože s fotbalem to rozvířili tak, že si potom každý musí myslet, že jde o dopování jako hrom.

* A používáš něco speciálního?

Takový ty klasický věci. Máme člověka, kterej se v tom vyzná. To je důležitý, protože když přijdeš do obchodu a u každého výrobku si přečteš, k čemu to je, tak zjistíš, že kvůli výkonnosti bys musel nakoupit málem všechno. Takže - míň může být víc.

* A myslíš, že ty doplňky vůbec potřebuješ?

Myslím, že jo, asi záleží na druhu sportu. My hodně běháme, v zimě jezdíme za teplem do Afriky, takže se hodně potíme a dochází k velkému úbytku vitaminů a minerálů. Musí se to nějak doplnit, obyčejná strava nestačí.

* A teď si představ, že se ti o ty doplňky bude starat člověk, neboli dietolog, který bude považovat za nejvhodnější "konzervu" od jediné

firmy. A ty zjistíš, že mezi nimi existuje finanční vazba. Co potom?

To už se stalo, a u nás. Nebudu jmenovat, ale člověk, kterého sportovci hodně brali, měl smlouvy s firmami a sportovcům doporučoval ty "zaručeně nejlepší" výrobky. Ale taky záleží, jak se cítíš sám. Když ti někdo bude říkat, že právě tohle je super, ale ty se pak budeš cítit blbě, tak je to na houby.

* Může se stát, že se budeš cítit dobře, ale je to jenom placebo efekt, co funguje na psychické bázi.

To by taky bylo dobré ne? Když to bude fungovat proto, že je to super, anebo na bázi placebo efektu, tak to prostě účinkuje.

* Chci říct, že ty doplňky jsou i zbytečný, navíc má velký vliv reklama. Ale když se podíváš odborně, tak vitaminy v ovoci a tabletě jsou stejný. To bys musel být třeba měsíc na moři bez ovoce a dostal bys kurděje. V posledních letech mají lidi stravy včetně minerálů a vitaminů spíš nadbytek. To, že je jakoby někdy potřebujeme víc v doplňcích, jsou spíš reklamní tahy.

Nemyslím, že by v dnešní stravě bylo všechno, co sportovci potřebují.

* Právě naopak, je tam toho mnohem víc než dřív. Fakt.

Vyrábějí se různé koktejly, který se pijou před tréninkem a po tréninku, abys doplnil všechno, co potřebuješ. Ale souhlasím, že je spousta věcí, který by bylo zbytečný do sebe prát. Taky záleží, co děláš za sport. Teď jsem viděl záběry z mistrovství světa v pojídání hot dogů, a to je o něčem jiném. Seděli vedle sebe na šesti židlích tři chlapi jako třistakilová prasata a valili to do sebe. Mezi nima hubenej klučina, měl asi třicet kilo i s postelí, a všechny je porazil. Asi měl hlad. (chechtá se)

* Řekni mi, z čeho máš lepší pocit z dobrého času, anebo když si dobře zaběháš?

Asi z obou věcí najednou.

* Čili když si dobře zaběháš, tak je to dobrej čas, že.

Určitě. Z dobrého výsledku a dobrého času je fajn pocit. Ale jestli jsi myslel, když se sám zajdu proběhnout...

* Spíš mám na mysli motivaci. Jestli tě motivuje zlepšení osobního rekordu či, nedej bože, světáku. Což bych ti samozřejmě přál. Anebo jestli je motivující běžet na nějakých velkých závodech, kde jsou světové špičky. To může být taky zajímavý.

Asi všechno dohromady. Motivací je, když se s někým můžeš porovnávat. Ale taky si pěkně zaběhnout a překonat si osobák. Běžet zase o kus rychleji, než jsem běžel kdy předtím.

* Odkdy máš ten osobák?

Už je to dlouho, z roku 1997. Je to takový na hlavu postavený, protože já byl dřív dálkař a trojskokan, a pak jsem si najednou vzpomněl, že budu běžet čtvrtku s překážkami. A ve třetím závodě jsem zaběhl český rekord, kterej byl starej třiadvacet let. A osmý závod, to bylo finále mistrovství světa a zaběhl jsem ještě lepší čas 48,27. Přišlo to všechno

strašně rychle. Teď už uběhlo pár let a pořád jsem si osobák nezlepšil.

* A kolik je světák?

Porovnávat to se světovým rekordem 46,78 Američana Kevina Younga z roku 1992 je těžký. Je to černoš, měří 199 centimetrů a na svoje tělo má extrémně dlouhé nohy. Jako první a zatím jediný běžel pod sedmačtyřicet vteřin.

* A co Edwin Moses? O tom vím.

To je nejlepší překážkář všech dob, měl předchozí rekord 47,02. Ale hlavně během deseti roků vyhrál asi 140 závodů za sebou. Bylo to někdy v sedmdesátých a osmdesátých letech.

* Takže v dopingové éře. Nedávno jsem četl, že v tomhle směru neměl být úplně košer ani Carl Lewis.

A právě on byl vydáván za symbol čistoty. Ruku do ohně může člověk strčit akorát sám za sebe.

* Já ji tam raději strkat nebudu, spálil bych se tak jako tak. Ale stejně - ten osobák máš šest let, a trénuješ pořád. Trénink se přece snažíš zkvalitňovat, máš doplňky ve stravě, tak by to asi mělo vést ke zlepšování výkonu, ne?

Skáčeš přes překážky, jednou zadrhneš a rozhodí ti to rytmus. Jindy přeskočíš a zalomí se ti tělo... To se pak musíš jakoby znovu rozbíhat. Samozřejmě bych to rád vylepšil. A věřím, že to přijde. Dobřej závod, kdy se mi podaří spojit všechno dohromady, a padne to tam. (rukou napodobí výstřel z pistole a pohyb doprovodí mlasknutím)

* A je jedno, jestli to bude na přeboru Prahy, na olympiádě či na mistrovství světa?

Vždycky je lepší, když člověk předvede výkon na velkém soutěži. Olympiáda je vrchol pro spoustu sportovců, kolikrát vrchol kariéry. Nebo mistrovství světa.

* Víš, mně bylo jedno, jak se to jmenovalo. Třeba mistrovství Evropy, to byl nezajímavější závod, protože tam nebyli lidé z celého světa. Ale závod Světového poháru, tam byla účast stejná jako na mistrovství světa. Takový přece máte taky, ne?

Ale stejně se nejvíc bere ohled na vrchol sezony. Myslím lidi, novináře.

* To snad ale nereflektuje tvoje pocity?

Reflektuje, nereflektuje... Dělá se kolem toho humbuk, a když se všechno hodnotí, tak cítíš, že se při tom oceňuje tvůj výsledek právě na vrcholném podniku.

* Tobě snad ale nejde o ocenění novinářů? Vždyť už jsi zkušený a profesionální atlet, že si dokážeš ocenit dobřej výkon sám?

Spíš jde o ocenění těch lidí, co ti fandí, třeba od rodiny. Novináři píší, což může být pěkný, ale mě těší, když výkonem udělám radost těm, kteří mi třeba drželi palce. Táta je bývalý atlet, taky závodil na Dukle.

* Tak ten taky může vědět, že sportovní výkon nemusí bejt nutně nejlepšij

na olympiádě. Nebo na mistrovství světa.

Jasně, ale všichni se snaží, aby ten výkon podali právě tam.

* Fakt všichni? Ty taky?

Taky. Chci tam zaběhnout, udělat pěkný výsledek, i když vím, že na tom život nestojí. Loni jsem udělal svoji první velkou medaili, rok předtím jsem podělal finále na mistrovství světa, ale život jde dál, že jo. A před námi jsou další soutěže.

* Já myslel, že být ve finále mistrovství světa je pěkný výsledek.

Ale lidi to tak neohodnotí. Lidi berou medaile. To, že jsi sedmej na mistrovství světa, vezmou na vědomí jenom ti, co o tom něco vědí.

* A proč chceš, aby to lidi ohodnotili?

No jo... Vždyť říkám, že chci hlavně udělat radost těm nejbližším.

* Jiříku, radost jim uděláš, když budeš zdravěj.

Máš pravdu. Jasně. Ale oni jsou rádi, když se mi něco povede, přijedu domů a vidí mě spokojeného. A naopak - něco se nepovede, tak jsou trochu smutní, že mě vidí zklamaného.

* Hele, když se na tý čtyřstovce startuje, tak to dělá startér z pistole, že jo. Ale odkud vychází ta rána? Víš, co myslím? Zvuk doletí na vzdálenost tři sta metrů za jednu vteřinu, a vy nejste v blocích v jedné řadě.

Za sebou máš amplion, ze kterého slyšíš povely i výstřel.

* Jak se vlastně startuje? To startér počítá jedna, dvě, tři a vystřelí? Nebo pět, čtyři, tři, dva, jedna?

Řekne - na místa, připravte se, pozor... a pak vystřelí.

* A mezi tím povelom pozor a výstřelem je nějaký interval. On musí vystřelit do určité doby, že?

Záleží na startérovi, ale někdy je to dlouhý. Zrovna před několika dny v Paříži. Po povelu pozor jsem byl připravený v blocích, zadek nahoru, jen vyběhnout. Začaly se mi klepat ruce a ulil jsem se, nechal nás strašně dlouho čekat. Moje přítelkyně Jana mi psala, jestli mě uvidí, protože náš závod začínal přesně s televizním přenosem. Odpověděl jsem jí, že to bude v pohodě, že závod trochu pozdržím. A povedlo se mi to! (směje se) Potom jsem říkal, že jsem to udělal schválně.

* Jak prosím tě startér pozná, že ses ulil?

Na velkých soutěžích mají taková zařízení, že když se odlepíš z bloků dřív, tak to startérovi pípne ve sluchátkách a on druhým výstřelem závod zastaví.

* A riskuješ při startu, nebo čekáš na výstřel?

Když běháš stovku, tak záleží na každé setině. Kdo zaspí na startu, je hned o krok dva pozadu, ale na čtvrtce to tolik vidět není. Tudíž to není tak, že bychom chtěli padnout do výstřelu jako sprinteři. Navíc se teď

změnila pravidla. Dřív, když jsi ulil dvakrát, tak jsi šel ven. Teď stačí jednou a kdyby ulil druhý start kdokoli, tak jde ven on. To aby závody rychle odsýpaly. Taky teď máme všichni horší startovní reakce.

* Je umění vběhnout do cíle? Myslím poslední tři čtyři metry, když jsi s někým nastejno. Cyklisti tam takhle vystrčí kolo.

Když máš s někým na setinu stejný čas, tak rozhoduje cílová fotografie. Důležitý je hrudník, nepomůže ti, když tam jako první strčíš hlavu nebo máš dlouhý vlasy. Takže se předkláníme.

* To asi řeší fotobuňka, že jo. Nemůžou se dva, když dobíhají, zakrejt jeden druhého?

Většinou je to úplně jasný. Ale když se zakrejou, dostanou stejný čas i umístění.

* Ale asi by nebylo špatný, kdybyste měli ještě jeden běh třeba o druhé a třetí místo...?

Jako že bychom za pět minut znovu zaklekli do bloků a běželi ještě jednou?

* To je jedno, za jak dlouho. Ale byli byste už jenom dva! Víš, jak by to bylo atraktivní?

Pro nás tedy určitě... To bych potom nařídil vodním slalomářům, aby se v podobných případech v cíli otočili a pádlovali zpátky proti proudu!

* Tak na to bych se vykašlal a byl bych klidně třetí. Než znovu pádlovat, a do kopce...

Ani kdyby šlo o olympijskou medaili?

* Nóóó...

Ty už jich máš tolik, že nevíš co s nima, že jo?

* Nemám, nemám.

A kdyby šlo o tu zlatou z Barcelony, která tě katapultovala nahoru?

* To bych asi znova jel. Ale ne proti proudu.

Řekni mi ale - jak jsme se bavili o tom proběhnutí cílem. Ve vodním slalomu se nějaký finty nepoužívají?

* Jasně že jo. Do cíle se házejí pádla! Fakt jsem viděl lidi, kteří tam kousek před cílem hodili pádlo. To má list a před tebou je fotobuňka. Anebo se zakloníš a zvedneš spičku lodi, která je od tebe metr a půl.

A to platí?

* Jo, to platí.

I to s tím hozeným pádlem?

* Taky, ale čím jsi dál, tím je menší šance, že protneš tu fotobuňku. Ale jde o dvě nebo tři desetiny, a navíc je to risk.

A ještě něco - ty jsi vždycky vystupoval ve světle, jako že tě olympiáda a podobné věci moc nezajímaly, že to jde jakoby samo od sebe. Uvědomuješ si, že možná i díky tomu ses dostal tam, kde jsi? Novináři tě berou, teď můžeš dělat rozhovor, s kým chceš, jsi celkem žádaný, známá osobnost.

* Počkej, rozhovor, s kým chci, to nemůžu...

Ale určitě se setkáš se spoustou lidí, kteří tě zajímají.

* Ale to bych se setkal stejně. S lidma, se kterýma se chceš setkat, se setkáš.

Jasně, ale myslel jsem, že takhle potkáš lidi, který bys jinak ani nepotkal. Myslím třeba Kraje, Neumannovou, Kuku, Šmicra... Takže to zopakuju taky díky tomu, že jsi nebral tu soutěž takovou, jaká byla, ses ocitl výš, v jakési vyšší třídě, mezi známými lidmi. Uvědomuješ si to?

* Jenže já si nemyslím, že by to zase bylo něco extra. To nejsou lepší lidi. Akorát jsou třeba známí, ale jinak jsou úplně stejní jako my.

A jsi rád, že ses s nima setkal?

* Je to zajímavá zkušenost. Když jsem byl kluk, říkal jsem si, že Kratochvílová, Jeriová a další musí být něco extra. Takže tomu, o čem jsi mluvil, vděčím za poznání, že jsou to úplně normální lidi. A můžu to předvést veřejnosti, která se nad tím třeba zamyslí a vezme to. Protože kdybych to říkal a neměl ty olympijské medaile, možná by mi nikdo nevěřil a ještě by si mysleli, že jsem blázen. Ale takhle můžu říct - pánové, je to tak a tak. Ten je zedník, ale nikdo z nás tak dobrou zeď nepostaví. Jenže holt v tom nemá to olympijské zlato.

To je pravda. Aleš Valenta byl čtvrtěj na olympiádě a pomalu nikdo ho neznal. Když potom vyhrál, během chvíle vyletěl úplně jinam.

* Tak dost, teď já. Čtyři sta metrů, to je jedno kolečko. Co tě na tom tak baví? Já mám v kanálu různé vlny, válce, ale přece jen ten ovál - vždyť je to pořád stejný! A ty jenom běžíš.

No jo, ale ty si zase nemůžeš porovnávat časy. U nás je výzvou, že chceš porovnat ty časy, o kterých jsme už mluvili.

* Mě by bavilo třeba každěj měsíc zaběhnout o setinu rychleji...

...no a když to nezaběhneš, tak tě to zase nutí dopředu. Řeknu si - zaběhnu to příště. Když ne letos, tak příští rok ten rekord udělám.

* No jo, ale jak dlouho si to budeš opakovat?

Až mě to přestane bavit, tak se na to vykašlu. Ale mě to baví. Proto vím, že si nemůžu dovolit chodit obden do hospody a dělat další věci. To na běhy nefunguje. Ale i když jsi finančně asi jinde než třeba hokej nebo fotbal, tak se toho držíš. Asi je to taková droga.

* Jasně, že sport je droga. Protože se u toho vylučujou endorfiny, a ty fungují na stejný bázi jako krátkodobý heroin.

No právě. Chvíli nic nedělám a už mě svrbí tělo.

* Když jsi byl dřív dálkař a trojskokan - skočíš si ještě někdy?

Už jsem se k tomu nějakou dobu nedostal, ale před pár lety jsem to zkoušel, když jsme po sezoně jeli do Hodonína do sklípku. Udělali to tak, že jsme jeden den šli do sklípku a druhý den měli závodit, jenže dost lidí se pak na ty závody nedostavilo... Další rok už se poučili, nejdřív závody a potom sklípek.

* Ještě k těm překážkám - kolik jich tam vlastně máš?

Deset, stejně jako na sto deseti metrech. Ale ty jsou trošku blíž.

* No to je přece jasný. A taky to, že sprinteři je mají vyšší, že jo?

Přesně tak. Kdyby nám dali vysoký překážky, tak nevím, nevím. Ale i takhle se mi ty naše zdají nižší jen na začátku. Jak potom běžíš, tak rostou a rostou.

* Když takhle občas shazujete ty překážky - víš co jsem si dřív myslel? Že za každou skopnutou se přičítá trestný bod, v cíli se to sečte a přibudou ti vteřiny. Nebo desetiny.

Kdepak, tak to není. (smích)

* Ale mohlo by se to zavést, ne? Četl jsem, že na konci srpna budete mít v Paříži mistrovství světa. Chystáš se tam?

Jasně. Nevím, jak jste to měli vy, ale je to gigantická akce, potkáš se tam se spoustou lidí, které znáš z mítinků. A příští rok bude olympiáda, sen houfu sportovců. Už jenom dostat se tam znamená hodně. Ale to ty víš.

* A připadá ti to normální? Není to falešnej sen? Já tam přijel, ale byl jsem velice rozčarovanej.

Jasně, ale mohl sis to sám zhodnotit. Řekneš - měl jsem jinej sen, nestálo to za to.

* Ale já tam nejel za nějakým snem, že to bude něco extra...

Pro mě to v Sydney bylo extra. Je to obrovská akce, která je jednou za čtyři roky.

* Obrovská akce to je, ale proto, že přijede deset tisíc sportovců.

No a třeba tím je to extra.

* Ale netrpí tím trochu kvalita? Třeba ve vodním slalomu jsou vždycky restriktce, nikdy se tam nesejde tolik závodníků jako na normálních závodech. Podobné to bude v jiných sportech...

Ale v atletice se na olympiádě sejdou vždycky ti nejlepší a docela v širokém měřítku. Takže kdo vyhraje tam, je na absolutním vrcholu.

* Pověz mi - jak dlouho ještě chceš vrcholovou atletiku dělat?

Co já vím? Jde o to, aby se člověk nezranil, aby ho to bavilo. A aby mi to šlo, protože jde o moji obživu. Takže dokud si tím budu něco vydělávat, chci závodit. A až mi to nepůjde a přestane mě to živit, přijdu za tebou na úřad a budu s tebou dělat politiku, když jsi ten radní. (směje se) Protože dělat na oválu šaška nechci. Mimochodem, představoval sis před lety, že jednou budeš dělat do politiky?

* To ne. Věděl jsem, že chci dělat doktora. Politika je jaksí nad rámec.
Ale - co budeš dělat potom?

To je právě ono. Teď vůbec nevím, kam mě to jednou zavane.

Zdálo se, že si hned padli do oka. Ostatně, není se čemu divit, protože je mnohé spojuje. Oba se brzy dočkají prvního potomka a v obou případech se tak nejspíš stane, aniž by uzavřeli manželský svazek. Lukáš Pollert sice přijel viditelně utahaný přímo z nemocnice, o dobrou náladu při službě však rozhodně nepřišel. Kateřina Neumannová se naopak dostavila vyspalá do růžova, v naprosté pohodě a moc jí to slušelo. Do jedné zastrčené pražské hospůdky, nad níž o dvě patra výš bydlí i bývalý hokejový reprezentant Jaromír Šindel, zamířila rovnou z porodnice, kde natáčela pro televizní pořad Pomozte dětem krátký šot. "Držela jsem v ruce i miminka pár hodin po porodu, což byl pro mě dost velký zážitek," kulila oči. "Anebo jsem chovala čtyřkilového chlapečka. Vůbec jsem si nedovedla představit, jak je možné tak velké dítě porodit. Byl to pořádný kus," culila se. Pollert si od číšníka brzy vyžádal jídelní lístek, ale objednal si až po hodině. Povídání s nejlepší českou lyžařkou, podbarvené četnými oboustrannými salvami smíchu, ho tak zaujalo, že na plněné bramboráčky dočista zapomněl.

POLLERT: Tak jsem se včera díval na tvoje internetové stránky. Jak bys odpověděla tomu chlapovi, kterej ti napsal, že bys měla kandidovat na prezidentku?

NEUMANNOVÁ: Tenhle mail jsem ještě nečetla. To je skoro horší, než když nominujou Gotta... Je to docela sranda a já jsem ráda, že se našel někdo, kdo mně tak důvěřuje. Já tedy k sobě takovou důvěru v žádném případě nemám. Mně se líbí víc v Praze na Cibulce, kde mám byt, než na Hradčanech.

* Ještě na něco se tě tam ptali, co mě zaujalo...

Asi, kdo je otcem mého dítěte, ne?

* No ano, na to se taky ptali.

Kdo bude otcem, skoro nikdo neví, takže asi chápeš, že zrovna na internetu jeho jméno nebudu vyzrazovat.

* Jasně. Hele, já teď navážu vlastní zkušeností...

...zkušeností se svým těhotenstvím, jo? Ty nejsi registrovaný partner, že jo? Teda, myslím jako, že nejsi oficiální, protože nejseš ženatej.

* No jasně.

Tak to já jsem na tom stejně. Já dokonce ani nevím, jaký bude mít moje dítě příjmení. Vím sice, s kým ho čekám, ale příjmení zatím není jasný.

* Příjmení je až druhý krok. V rodném listu nebo v něčem takovém budeš mít napsaný - otec známý, anebo neznámý.

Já jsem slyšela, že když se bude prcek jmenovat po mně, tak nikam chodit nemusím. Akorát, kdyby se jmenoval po tatínkovi, tak by se někam musel jít nahlásit. Já si ale myslím, že otec nikam nepůjde...

* Jo a to víš, že jaký příjmení dáš prvnímu dítěti, ty ostatní už se musí jmenovat všechny stejně?

To je škoda. Možná by bylo dobrý mít dvě děti a každý s jiným příjmením. Mně občas volá jeden známej z Rakouska a vždycky se ptá - nehoníš toho

kluka moc? Já mu zase říkám - a co když budu mít holku? A on na to - holky my tady dáváme Talibanu...

* Můj další problém je - to je ta moje povaha - že jméno chci vybrat až podle toho, jak bude naše dítě vypadat. Jinak by jméno moh' přiřknout soud. A přejmenování pak stojí tisíc korun. Já protestoval, že žiju ve svobodný zemi, kde je demokracie, a že je to moje dítě, ale asi zbytečně. Ty už křestní jméno víš?

Okruh se zužuje, nic ale ještě není definitivní.

* Takže děti jsme probrali... Říkala jsi mi, že za chvíli jedeš na Šumavu. To ještě stihneš lyžovat?

Ne, už to nestihnu, dneska se svezu jen v autě.

* Katko, já jsem ale slyšel, že ti auto vzali. Jak je to možný?

Taky jsem se divila, že zrovna Škodovka je první firma, která mi vypověděla smlouvu. Od 4. ledna jsem bohužel neměla čím jezdit, tak jsem se musela postarat o něco jinýho. Myslím, že byli docela rádi, když jsem v jejich autě celé dva roky jezdila. Pak jsem ale otěhotněla, tak už mi ho nechtěli nechat.

* Tak to jsi na tom stejně jako já. Taky nemám čím jezdit. Sponzoruje tě teď někdo?

Velká část sponzorů reagovala na moje těhotenství podobně. Napsali mi, jak je hezký, že jsem v jiným stavu a že mi přejou, ať to dobře dopadne, ale že mi už nic dát nemůžou. Existují ale světlý výjimky. Jejich jména se ale asi stejně do novin nemůžou napsat.

* Já to snad můžu napsat, ne?

Zůstaly mi Metrostav, který se mnou začínal, když jsem byla ještě mladinká juniorka, a OEZ. Teď se ozvali s tím, že mě budou rádi podporovat dál i jako závodící matku. Potěšili mě, že se zachovali takhle lidsky. Já na jedné straně většinu sponzorů chápu, protože je to byznys, na druhé straně mě ale jejich přístup trochu zabolet.

* Teď, když nezávodíš, máš celkem pohodu, ne? Ráno vstaneš a jdeš si jen tak zaběhat...

Když jsem v Praze, ráno vstanu, a když nemám žádný povinnosti, tak přemýšlím, co budu dělat. Většinou to dopadne tak, že si uvařím rovnou oběd a odpoledne někam vyrazím. Teď ale v Praze moc nejsem, snažím se být na horách. Na Šumavě samozřejmě lyžuju, ale už jen pro radost. Předtím mi pořád někdo měřil čas a musela jsem někde v určitou dobu být. Teď si jedu, jak chci, a když nestihnu oběd, tak si něco koupím cestou. Je to super.

* Ujedeš na běžkách svému trenérovi?

Standa popojíždí na běžkách při tréninku, protože je to rychlejší, než kdyby chodil pěšky. Kdybychom spolu jeli víc než tři kilometry, tak mu asi ujedu, i když teď už asi taky ne.

* Já mám asi 15 let starý běžky, ale nedá se říct, že bych na nich jezdil. Já na nich opravdu jen chodím...

Po hospodách, ne?

* Já nechodím na běžkách do hospody.

Já vždycky obdivovala lidi, který dojedou na běžkách do hospody a pak se bez problémů vrátí domů. Já proti hospodám nic nemám, klidně si v nich dám i něco dobrýho k pití, ale s návratama jsem pak měla vždycky problémy. Vytuhly mi nohy.

* Jezdíš po tý Šumavě klasickým stylem anebo bruslíš?

Dřív jsem lyže vůbec nemusela mazat, protože trenér mi je připravoval i na trénink. Teď má ale na starosti zbytek národáku, takže si lyže chystám sama. Jakým stylem pojedu, se rozhoduju podle sněhu. Když je pěkně a dobře se na něj dá namazat, tak volím klasiku, a když jsou nějaký srágory a musela bych po cestě přemazávat anebo jet na klistr, tak radši bruslím.

* Na tý Šumavě bydlíš na Zadově, že jo? Já to tam teda moc neznám, to spíš Horskou Kvildu. Je tam takovej bufáč...

Na Horský Kvildě jsem žila dva roky. Brácha mýho trenéra Standy Frühaufa tam má hájovnu a u něj jsem bydlela. Na bufety je Šumava špatná, něco se tam ale najde.

* Jistý bývalý politik si tam údajně postavil baráček. Myslím, že ministr životního prostředí.

No, bývalej ministr... Něco jim tam slíbil, dostal za to pozemek, a ty svý sliby už nestihnul splnit...

* V těch místech se ale stavět nesmělo.

Nějaký parcely tam udělali. Tenhle ministr ji dostal přednostně. Já jsem na Šumavě taky získala parcelu, i když ne na Horské Kvildě. Chtěla jsem ji na Churáňově.

* Ty budeš stavět?

Možná.

* Teď bych změnil téma. Kdo dělá vytrvalostní sporty, potřebuje víc hemoglobinu, červených krvinek a tak dále. Protože do svalů se musí přesunovat kyslík, jinak to nejde. Jak funguje ten kyslíkový stan, cos měla na Zadově? To je něco podobnýho?

Princip je prakticky stejný. Stan mi ulehčuje situaci, protože nemusím cestovat na soustředění někam do výšky. Bydlím na Šumavě a spím v kyslíkovým stanu, ale efekt je téměř stejný, jako kdybych trénovala někde vysoko v horách.

* Jenže pojem kyslíkový stan je zavádějící. Kyslíku je tam přece spíše míň, ne?

Oficiálně se stan jmenuje hypoxický. Zjednodušeně řečeno je v něm řidší vzduch.

* Kolik hodin v něm musíš bejt, aby to mělo efekt?

Spala jsem v něm minimálně osm hodin.

* Když dovnitř vlezeš, cítíš hned nějaký rozdíl?

Můžu si v něm nastavit různý výšky. Když si ho dám na 80 - 100 procent, tak hned, když dovnitř vlezu cítím, jako kdyby tam bylo vydecháno. Ráno, když vstanu, se cítím jako zabitá, jako bych byla tak trochu praštěná.

* Fakt jo? A jak dlouho trvá, než nastane, řekněme, ta odezva v krvi?

My jsme většinou pobyt ve stanu spojovali se soustředěním ve výšce. Čtrnáct dní jsem v něm spala a pak jsem zamířila někam do hor. Po těch dvou týdnech už byly nastartovaný procesy krvetvorby. Ne, že by se třeba nějak zásadně zvedl hemoglobin, ale některé hodnoty, kterým ani nerozumím, naznačily, že dojde k nárůstu. Stan se taky osvědčil při ladění formy. Člověk v tomhle období bývá utlumenej, takovej utáplej, takže nemůže absolvovat nejtěžší tréninky. Když jsem ale ve stanu přestala spát, během dvou, tří dnů mně najednou bylo hrozně dobře a cítila jsem, že se hlásí forma.

* Mně to ale připadá taková jako trochu obět.

Stan jsme museli naplánovat v období, kdy mě nečekaly nejtěžší tréninky. Jen těžko by šlo spát po vyčerpávajícím tréninku ve stanu s utaženým kohoutem. Jo, a ještě bych dodala, že vevnitř se mnou nikdo nechtěl spát...

* Fakt ne...? No, používá ten stan u nás ještě někdo?

Triatlonista Řehula si ho dokonce koupil sám. U nás v republice jich je několik, asi čtyři nebo pět. Přímo ten můj si na dobu mého těhotenství zamluvil veslař Vašek Chalupa.

* To je taky nezmar...

Doufám, že ho nikdo neobviní, že dopuje...

* Jak to myslíš?

Mně se to stalo. Že prý spaní v tomhle stanu je vlastně doping. Dokonce mě z toho nepřímo obvinil jistý člověk z blízkých kruhů Vaška Chalupy...
Pokračování na straně 25

Dokončení ze strany 24

* Tuhle otázku, kde začíná doping, si kladu taky...

Rozhodující musí být to, co je na listině zakázaných věcí. Když někdo řekne, že spaní ve stanu je doping, pak je to pěkná hovadina. Navíc, když to prohlásí člověk, který stan třeba ani neviděl, anebo v něm vůbec nespál. Nemysli si, ani tohle není zadarmo, jako že by ses k něčemu dostal bez práce. Člověk je unavenej, hůř se pak trénuje.

* Představ si, že bys to s tím stanem přepískla a vyrobila si hladinu třeba 170 hemoglobinu. Nic zakázaného bys sice nebrala, ale najednou bys přijela na závody a měla bys toho víc...

Jsou lidi, kteří s tím mají fyziologický problémy. I ty jsou ale řešitelný. Když je doložený lékařskou zprávou, že má někdo vyšší hladinu dlouhodobě, asi ho nikdo nenařkne z dopingu. Dopingoví komisaři se během zimy zajímají hlavně o lidi, kteří mají velký výkyvy. Povolena hladina je asi 165, moje běžná hodnota je ale tak 143. Jednou po urputných vysokohorských pobytech a používání stanu jsem se dostala na 151, takže k

povolené hranici jsem měla ještě hodně daleko. I když ale danou hladinu překročíš, tak to pořád není doping. Jen tě nepustí ze zdravotních důvodů na start. Je to možná všechno trochu nedokonalý, ale jiná možnost asi není.

* Já vím, že je to nedokonalý a vždycky to tak asi už bude. Napřed budou pokaždý ty dopingy, na který se nepříjde. Jako somatotropní hormon. Je drahejší a vytváří svaly, něco jako steroidy, víš?

To já nevím.

* Já to ale vím. Dělá ti svaly a má takový fyziologický výkyvy...

...já mám výkyvy hormonální taky, ale úplně jiný (směje se). Zvláště teď, když jsem těhotná, mám velký výkyvy.

* Jo?

To znáš z domova, ne?

* No, trochu to znám, no...

Tuhle jsem třeba brečela u televize, když dávali Sandokana. Jsem daleko lítostivější a psychicky labilnější. Kvůli některým věcem, který by mi dřív naštvaly a já bych kvůli nim někoho sprdla, teď brečím. Zvláště večer, když jsem doma sama, bývám zbytečně melancholická. Ráno si pak říkám - ježíšmarjá, ty jsi ale kopyto, kvůli takový blbosti. Jo a mívám chuť na guláš.

* Tak si ho teď dej.

Tedy ne zrovna teď, ale tak všeobecně, v poslední době. Anebo hlavně na začátku těhotenství jsem třeba šla po Václaváku, a když jsem ucítila opečenou klobásu, hned bych si ji dala.

* Někde jsem četla, že jsi zahodila všechny výživné doplňky. Nejspíš jsi je vyměnila za Mamavit, že jo?

Ne, mám Maternu. Styděla jsem se ji ale v lékárně koupit. Na všech stáncích tehdy ležely noviny a na titulních stranách byly moje fotky a psalo se tam, že jsem v jiném stavu. Já stála vedle lékárny a měla jsem si tohle koupit...

* A proč jsi někomu neřekla, aby ti tu Maternu koupil?

To jsem chtěla, nikdo ale poblíž nestál. Tak jsem se pak odvážila dovnitř vejít sama.

* A co lékárnice?

Usmívala se na mě, všechno jí bylo jasné. Asi už noviny četla.

* Hele, jsou nějaký novináři, který ti vyloženě vadí?

Dobrá otázka. Měla jsem víc a míň oblíbený novináře, ale nikdo mi vyloženě nevadil. Ale je pravda, že v době, kdy jsem otěhotněla se někdo projevil jinak, než jsem očekávala.

* Asi máš zkušenosti hlavně s bulvárem...

Dvakrát jsem v něm už dokonce obsadila titulní stránku. Napsali tam bulvární hovadiny, ale já to beru, protože je to bulvár. Mně spíš vadí, když v bulváru pracuje rádoby seriózní novinář. Opakuju ale, že tyhle věci beru.

* Tobě nevadí, když o tobě v novinách někdo lže, anebo když ti zasahuje do soukromí?

Mně to zase až tak dramaticky nevadí. Příjemný mi to úplně není, ale tyhle věci hážu za hlavu. Vadilo by mi to ale kvůli rodičům. Jsou z menšího města, a lidi tam prožívají tyhle věci jinak než v Praze. Asi by se mi ale dotklo, kdyby mě dali dohromady s nějakou ženskou. To ale naštěstí zatím nikdo neudělal. Maximálně s nějakým chlapem a to se dá vydržet. Kdyby někde napsali, že spím s Karlem Gottem, tak by mi to vadilo především kvůli mému příteli.

* Novináři dávají sportovcům často dost podobný otázky a já se vždycky pozastavoval nad tím, proč to tam vlastně píšou. Nepřipadá ti to divný?

Jenže některý lidi si přečtou třeba jen každý druhý rozhovor... Málokdy se mi stane, že by mě při rozhovoru nějaká otázka zaskočila. I když okolo těhotenství se objevily i nový zajímavý náměty. Mám docela ráda, když se při rozhovoru dostanu do situace, že o odpovědi musím přemýšlet a neodpovídám automaticky to, co jsem řekla už dvacetkrát předtím. Podobných rozhovorů je ale málo.

* Jezdíš pořád ještě na horským kole?

Poslední dva roky už na něm nezávodím. Začala jsem se totiž při závodech trochu bát. V krkolomných terénech se docela klidně mohlo stát, že bych sebou pořádně řízla. Klíční kost se pak může zlomit raz dva. Říkala jsem si, že nebudu dráždit hada bosou nohou. Navíc lyžařská sezona končila v březnu a v dubnu už se zase začínalo závodit na horských kolech. Měla jsem už takovou trochu vyzávoděnou hlavu a neměla dostatečnou chuť lézt znovu do sedla. Potřebovala jsem si spíš odpočinout.

* Představ si, že já jsem si právě teď koupil kolo, když mi vzali to auto. Tedy, já jsem si ho musel koupit...

No, když už se bavíme o tom kole. Jezdit na něm budu, ale přemýšlela jsem, že si za něj koupím takovou tu boudičku a budu v ní vozit mého mrňouse. Já teď trochu odbočím - víš co mi zrovna napadlo? V únoru slavím narozeniny, jenže při nich pokaždý závodím na nějakých velkých soutěžích. Dlouho jsem se těšila, až narozky konečně jednou pořádně oslavím a vidíš... Letos zase žádná pořádná pařenice nemohla být.

* Říkáš pařenice...

No, já si myslím, že i nějaký excés nemusí mít na výsledek závodu zrovna negativní dopad... Jednou jsem jela na kole Šumavský maraton a nějak se mi před ním protáhl večírek. Šampaňského bylo víc než jsem čekala, a když jsem ráno sedla na kolo, měla jsem strach, abych netrefila první strom. Potom jsem ale začala krásně pálit cukry a maraton jsem jela jako z partesu. Když jsem ale dojela, byla jsem naprosto mrtvá.

* Jestli ti teda dobře rozumím, kdybys byla střízlivá, tak bys zajela hůř?

No, já jsem prostě páčila cukry se šampaňským. Tehdy jsem vydržela něco přes hodinu a řeknu ti, že i teď, když jen tak volně běhám, přesně po

hodině dostane mrňous hlad. Začne kopat, že by jako něco snědl.

* Moment, vždyť jsi teprve v pátém měsíci... Malej už tě kope?

No, trochu si dělám srandu. Faktem ale je, že nejpozdějc za hodinu a půl mám pocit, že mi malej sněd' všechno, co jsem snídala. Proto sebou nosím pokaždý sušenky, abych se do nich mohla rychle zakousnout. Jinak by na mě padla krize a byla bych vyřízená.

* Katko, já mám takovej pocit, že ty tomu lyžování musíš obětovat hrozně moc.

Mě lyžování hlavně baví. Minulej tejden bylo třeba na Šumavě jasno, mínus osm, bezvadný stopy, prostě nádhera. Bez lyží bych asi už nemohla bejt, chyběly by mně. Po těch dlouhých letech tréninku by tělu ani neprospělo, kdybych se přestala hejbat. Určitě bych se necítila dobře.

* Když jsem jezdil na divoký vodě, tak se mi líbil ten vrchol. Když jsem ale třeba dva dny netrénoval, další den to byla na vodě katastrofa. I proto už do kanoe nikdy nevlezu.

To ti rozumím. Moc dobře vím, že třeba za pět, deset let mě závodění na lyžích bavit nebude. Běžky už mi nepojedou tak rychle a závodění by mě bez pořádnýho tréninku nejspíš hodně bolelo. Teď pořád ještě jezdím výrazně rychleji než většina turistů, ale jednou to tak nebude. Víím bezpečně, že na žádných veteránských závodech mě proto už nikdo nikdy neuvidí.

* A úplně na konec - nenapadlo tě někdy, že bys mohla závodit i těhotná? Někdy v 70. letech nějaký sportovkyně programově otěhotněly, aby měly lepší fyzickou kondici.

Tehdy šlo snad o gymnastky, anebo plavkyně, nevím to už přesně. Trochu jsem uvažovala o tom, že bych třeba do Vánoc ještě závodila. Jenže hlavu jsem měla plnou těhotenství a na závodění bych neměla potřebnou psychiku. Navíc bych k sobě určitě už nebyla dost tvrdá. A taky jsem měla strach, abych ve chvílích, kdy jedu na kyslíkovéj dluh, toho mýho mrňouse v břiše trochu nevydusila...

Nejlepší český tenista současnosti přivítal Lukáše Pollerta ve svém prostějovském království už předvánočně naladěný. "Přichází nejkrásnější období v roce. Na tohle se těším celých těch dvanáct měsíců, které lítám po světě," svěřoval se Jiří Novák. Pollert tentokrát na rozhovor dorazil i se svou osmiměsíční dcerou Emou. A právě otcovská role byla nakonec tou věcí, která dva muže z trochu jiných světů spojovala. "Ty máš, Lukáši, zatím jen jedno děcko, vid', " zajímal se Novák. "Tak to ještě nic není. Nám takovýhle špunti běhají doma hned tři. A když nám jednoho vezme na hlídání babička za dědou, už si pomalu koušeme prsty nudou," smál se tenista. Při samotném rozhovoru se Novák, milovník pohody, tradic a klidného rodinného života, dostal s poněkud volnomyšlenkářsky laděným Pollertem několikrát do sporu. Třeba když šlo o olympijské hry. Zatímco momentálně dvanáctý tenista světa povídal o svém snu uspět na "největším sportovním svátku" příští rok v Aténách, Pollert se coby olympijský vítěz z Barcelony stavěl k hrám pod pěti kruhy již tradičně kriticky. Názor proti názoru stál i v případě legalizace dopingu. Nakonec ale zajímavé povídání skončilo tam, kde začalo. U dětí. Novák se fotil i s Pollertovou dcerou Emou a obdivoval její velké tmavé oči...

* Jirko, kde seš teď vlastně doma? Tady v Prostějově?

Jasně, i když jsem se narodil ve Zlíně. Takže su Valach. Ale v sedmnácti letech jsem odešel sem. A teď už jsem doma tady. Kousek od kurtů jsem pro rodinu postavil i dům.

* To mi ale přijde zvláštní. Vždycky jsem měl představu, že když se chce někdo dostat do velkého sportovního světa, zamíří u nás leda tak do Prahy, maximálně do Brna. Tak proč zrovna Prostějov?

Z prostého důvodu. Když tady po roce osmdesát devět skončili komunisti, tak nikdo moc nevěděl, co se ve sportu bude dít. Začala zanikat střediska vrcholového sportu a kluby se musely postavit na vlastní nohy. A v té době jsem dostal nabídku právě z Prostějova. Šel jsem za lepšíma podmínkama.

* Zkrátka ti asi nabídli víc peněz...

... to vůbec ne. Nebylo to o penězích. Hlavně šlo o tréninkové podmínky. O to, že tady byla hala a mohl jsem hrát i v zimě, navíc s dobrými soupeři. Dneska už je taková věc samozřejmost, ale před deseti roky bylo všechno jinak.

* A kolik ti teda bylo, když jsi odešel ze Zlína?

Sedmnáct. Taky jsem možná tehdy chtěl i trošku vypadnout z domu. To je přece ten věk, kdy člověk touží dělat některé věci po svém.

* Takže to už ses v sedmnácti letech tenisem uživil?

Vůbec ne. Nevydělával jsem ani korunu. Prostějovský klub mi ale udělal takovou nabídku: platili mi ubytovnu a přispívali na jídlo. A hlavně mi zaplatili první dva výjezdy do zahraničí - to byl klíčový okamžik celé mé kariéry.

* Jak to?

Protože to mě odlepilo od toho dna. Najednou jsem začal věřit, že tenis by mohla být moje budoucnost. Rodiče mi tehdy na to konto dali na rozjezd

všechny svoje úspory. Naštěstí to pak netrvalo moc dlouho a já jim mohl všechno vrátit.

* A od těch sedmnácti už teda neděláš nic jinýho, než že hraješ tenis?

Vlastně jo. I když můj otec měl ještě předtím takovou teorii. Říkal: "Nikam tě nepustím, dokud nebudeš mít nějaké vzdělání." Pak si jdi do světa. A tak to taky bylo. Dodělal jsem školu a šel do Prostějova.

* Takže ty jsi stačil dokončit nějakou školu? Jaký máš vzdělání?

Základku jsem dělal ve Zlíně, a protože celá naše rodina jsou stavaři, tak i já jsem chtěl jít na stavební průmyslovku. Už jsem měl podanou přihlášku, ale pak jsem se dohodl s tátou, že půjdu na učňák.

* A proč?

Viděl jsem, kolik času střední škola brala mojí starší ségře. Rýsovala od rána do večera, to bylo hrozný. A tak jsme si řekli, že zkusím něco méně náročného, abych vedle školy mohl hrát i tenis. Takže nakonec se ze mě stal strojný zámečník se zaměřením na ocelové konstrukce.

* A maturitu máš?

Ne, to byl tříletý obor. Ale maturitu si můžeš dodělat vždycky, zatímco tenis můžeš hrát jen do nějakých třiceti pětatřiceti let. Takhle jsem to bral.

* A už ji teda máš? Myslím maturitu.

Nemám, protože teď už na studium nemám čas vůbec. Celý rok jezdím po turnajích. Ale na druhou stranu to neznamena, že bych se nechtěl někdy v budoucnu vzdělávat. I když to nemusí být nutně spojené jen s tím, že budu chodit někam do školy.

* Jako třeba Jarda Jágr. Teď mě napadá - on si před časem během léta maturitu dodělal. A přitom taky sportuje...

Jo, jo, ale k tomu se radši nebudu moc vyjadřovat (směje se).

* Ale klidně se k němu vyjádři.

Tak já ho samozřejmě považuju, co se týče sportu a hokeje, za fenomenálního hráče. Ale s tou jeho maturitou? Moc tomu nerozumím, jak to mohl zvládnout, když pomalu deset měsíců v roce hraje za mořem hokej.

* Tak třeba si musíš umět vybrat dobrou školu a hlavně dobrou zkušební komisi.

(směje se)... no právě. A to se mi nechce. Když budu studovat, tak proto, abych se něco dozvěděl, něco uměl. Ne proto, abych měl papír, že mám maturitu.

* To zní docela rozumně. A v čem by ses chtěl vzdělávat?

Třeba ve sportovním marketingu. To si umím představit, že bych jednou dělal. Teď ale ještě chci nějakou chvíli hrát tenis.

* A ty jsi opravdu v těch sedmnácti, když jsi do Prostějova přišel, věřil, že se budeš tenisem živit? To byla dost sázka na jednu kartu...

Tak úplně to nebylo. Říkal jsem si, že tak tři čtyři roky do toho zkusím jít naplno, a pak uvidím, jestli to má nějaký smysl. A když to smysl mít nebude, takže holt normálně nastoupím do práce, nebo ještě zkusím nějaké studium.

* To bys pak ale na tenis možná zanevřel...

Tak to rozhodně ne. Určitě bych ho hrál dál, protože mě baví. Akorát bych na něj holt chodil po práci odněkud ze stavby (usmívá se).

* Jak jste vlastně vy tenisti placení?

Jednoduše. Mám to, co si na turnajích vyhraju. Co si neuhrajeme, to prostě nemáme.

* Ale to je přece normální...

Normální by to mělo být, ale ve sportu to tak vždycky není. Vem si třeba fotbalisty nebo hokejisty. Ti se dostanou na určitou úroveň, pak podepíší smlouvu třeba na pět let a jsou za vodou. Teoreticky totiž pak můžou těch pět let hrát houby, ale peníze mají garantovaný. Já když se dostanu na žebříčku do první stovky a přestanu hrát, tak už nevydělám ani korunu. Tenis je v tomhle ohledu tvrdší chlebiček. Ale na druhou stranu právě tohle mám na něm i rád. Víím, že každou korunu, co mám, jsem si musel vydřít. Že ani jedna není černá, že jsem nedostal nic zadarmo. A to je docela hezký pocit.

* Kolik těch korun sis zatím tenisem vydělal?

(směje se) Nestěžuju si.

* Tak kolik?

To není žádné tajemství. Finanční žebříčky jsou každý týden v novinách. Zatím to je zhruba šest milionů dolarů.

* To je hezký. A těch šest milionů někde máš, nebo jsi je už prošustroval?

Tak šest milionů samozřejmě nemám, protože hodně peněz dávám zpátky do tenisu.

* Počkej - zpátky do tenisu. To jako že je utrácíš za nové rakety?

Taky. Anebo si platím letenky, hotely, balóny, vyplétače nebo trenéra. Je toho hodně. Když přijede fotbalista Realu Madrid na zápas do Manchesteru, o všechno se mu postará klub. To v tenise neplatí.

* Tenisový svaz vám nepřispívá?

S tím nemáme vůbec nic společného, ten se o nás nestará.

* A o koho se tedy svaz stará?

To taky nevím (usmívá se). No možná o juniory. Ale jinak ještě k těm penězům. Samozřejmě že mi něco zůstalo. A protože pocházím z docela skromných poměrů, tak myslím, že si dokážu peněz vážit. Těším se taky, že až s tenisem skončím, tak si je s rodinou trochu vychutnám.

* Bydlet budeš tady v Prostějově?

Nevím, ale v Česku určitě.

* Hodně tenistů má kvůli daním trvalý pobyt třeba v Monte Carlu. Ty máš taky takovou možnost?

Mám v Monte Carlu byt. Ale neřekl bych, že je to možnost, ale spíš nutnost.

* Kolik dní v roce tam strávíš?

Několik týdnů, nemám to přesně spočítaný. Trvalý pobyt tam ale nemám proto, že bych nechtěl odevzdávat daně, ale protože se mi nechce danit všechno dvakrát. Všechny výhry ti totiž zdaní hned v té zemi, kde je vyhraješ. To bývá tak okolo třiceti procent. A kdybych měl trvalý pobyt v Česku, tak musím tyhle peníze zdanit ještě jednou. Proto u devadesáti procent světových tenistů najdeš vlastně jen tři lokality, kde bydlí: Monte Carlo, Andorra nebo Florida.

* A kolik platíš za ten byt v Monte Carlu?

Hodně, ale je to míň, než kdybych musel všechno danit dvakrát.

* Tak už ty peníze necháme. Jak to máš vlastně s dětma?

Mám skoro pětiletého Jakuba, dvojčata a ještě nevlastní dceru. Takže doma je veselo. Je to docela náročný, teda hlavně pro manželku.

* Bereš je spolu po světě?

V rámci možností. Spíš tak na střídačku. Ještě se nám nikdy nestalo, že bysme byli na jednom turnaji celá rodina. A vlastně bych to snad ani nechtěl zažít. To bych toho asi moc nevyhrál (usmívá se). Ale když mám sebou jedno děcko a k němu rodiče nebo tchýni, tchána, tak jsem rád. Protože po rodině se mi jinak stýská moc.

* A ten tvůj Jakub - už taky hraje tenis?

Sem tam raketu do ruky vezme, ale zatím si spíš na zahradě kopeme do balonu. On ještě z tenisu nemá moc rozum. Vždycky mi fandí, abych prohrál, protože ví, že to znamená, že pojedu domů. Takže když spolu mluvíme po telefonu, jeho první věta bývá: "Tatínku, tak už jsi prohrál?" (směje se)

* Kolikrát během roku na nějaký turnaj vycestuješ?

Mimo domov jsem během roku až dvě stě padesát dnů.

* To je strašně moc. Jak dlouho tohle kočování ještě vydržíš?

Nechci říkat, jestli rok nebo dva, aby mě pak někdo chytil za slovo. Ale řeknu to jinak. Skončím v té chvíli, kdy mě tenhle styl života definitivně otráví. Každý týden v jiném městě, jiné posteli, bez rodiny.

* Co tě vlastně ještě motivuje, abys hrál dál?

Třeba bych chtěl vyhrát grandslamový turnaj a taky uspět s reprezentací. Třeba v Davis Cupu, nebo příští rok na olympiádě. Ta je pro mě velké lákadlo.

* Na olympiádu jezdí všichni tenisti?

Prakticky jo, i když jsou určitý národnostní kvóty. Třeba Američanů je ve stovce deset, ale hrát jich bude moct třeba jen polovina, aby se dostalo i na ostatní.

* Ale to je nespravedlivý. Měli by tam přece být ti nejlepší podle žebříčku...

...mně to zas tak nespravedlivý nepřijde.

* Tak si to ale vem - vždyť třeba ten šestý nejlepší Američan by byl daleko lepší než první Ind a klidně by měl na to celý turnaj vyhrát.

To je možný, ale takových případů bude minimum. I tak bude to startovní pole 64 hráčů na olympiádě hodně kvalitní. A kdybys tam žádnou selekci neudělal a mydlili se tam jen Američani se Španělama, tak celá ta olympiáda trochu ztratí logiku.

* Vždyť to já právě vím...

No jo Lukáši. Já znám tvoje názory na olympiádu, ale v tomhle se asi neshodneme. Pro mě je prostě olympiáda svátek, a i když se mi nějaké maličkosti nemusejí líbit, povznesu se nad ně.

* Dobře. Nevadí ti, když si k tomu našemu povídání objednáš něco k jídlu?

Vůbec ne. Jen si dej, vaří tady dobře.

* Když jsme u toho jídla - jakou vlastně musí tenista dodržovat životosprávu?

No, myslím že docela podobnou jako každý. Třeba jako ty.

* Takže piješ jako nezřízenej a láduješ do sebe jeden knedlík za druhým...

(směje se) No jasně. Já se ale jinak fakt v jídle moc neupejpám. Samozřejmě si nedám něco těžkýho hodinu před zápasem, ale jinak piju a jím všechno. Moc rád mám třeba knedlíky s omáčkama a k tomu pivko.

* A piješ i takový ty energetický a povzbuzující nápoje?

Tak to vůbec. Samozřejmě kvůli doping, aby v tom nebylo něco zakázaného. Na turnajích piju prakticky jen čistou vodu, nebo to pivko - samozřejmě po zápase.

* Jakej máš vůbec na doping názor?

Názor? No samozřejmě jsem jeho odpůrce. A když je mi blbě, nevezmu si radši už ani acylpyrin. Po tom, co se stalo před časem Bohdanu Ulihrachovi, se bojím cokoliv si vzít. Protože jemu naměřili vyšší hladinu nandrolonu díky oficiálnímu nápoji od ATP. Tehdy to nakonec zjistili u pětatřiceti tenistů.

* Ale právě Bohdan Ulihrach nedávno v nějakých novinách říkal, že doping mezi tenisty je poměrně rozšířená věc...

Tak to nevím. Osobně bych to neřekl a ani se mi nechce takhle očerňovat můj sport. Navíc mi přijde, že v tenise ten doping nikdy nebude hrát

takovou roli jako třeba v atletice. Na tu když se podívám, tak mi občas přijde, že už je to víc medicína než sport. Ale já jsem fakticky pro přírodní cestu. Buď sportuju bez léků, udržuju svoje tělo a mám na to, něco vyhrát, nebo na to holt nemám. A nechápu lidi, kteří si tohle nedokážou uvědomit a snaží se něco dohnat chemií, která jim huntuje tělo.

* A já si zase myslím, že by se doping neměl kontrolovat, ať si každý huntuje zdraví na vlastní zodpovědnost. Sport stejně není čistej, přes všechny ty kontroly.

Já si ale přesto myslím, že by konroly měly být, i když jsou pořád o krok pozadu. To asi bude, Lukáši, další věc, na který se úplně neshodneme.

* To nevadí. Mně prostě jen přijde, že je to marný boj. Stejně ty podvodníky nikdy nedohoní. Já třeba vím, že se dneska dělají takový podvody, že se sportovec před závodem vyčůrá, a pak si do močového měchýře cévkou zavede "čistou" moč. A když pak jde po závodě na kontrolu, na nic se nepřijde.

Hmm, to je síla.

* Tak půjdeme k něčemu příjemnějšímu. Hraje se ti líp někde v soukromí, nebo před hledištěm plným diváků?

Určitě před lidma.

* To je zvláštní, já si vždycky myslel, že diváci tenisty spíš znervózňují.

Někdy možná trochu jo, ale před lidma zase mám daleko větší motivaci. To se vůbec nedá srovnat s tím, když si někde pinkáš jenom před trenérem. Ti diváci tě vybudí.

* No jo, ale pak jste vzteky bez sebe, když třeba během výměny začne někdo mluvit. To tě to fakt tolik ruší v koncentraci?

Tam vůbec nejde o koncentraci. Kvůli tomu tenistům nějaké výkřiky během hry nevadí. To ví málokdo, že my potřebujeme klid pro to, abysme slyšeli zvuk balonu, když do něj udeří soupeř. Protože právě podle toho poznáš, jakou rychlostí a třeba i s jakou rotací se na tebe řítí. Proto je třeba taky hodně nepříjemný, když soupeř u úderů různě heká. Tím heknutím totiž zastře zvuk míče. Naštěstí to ale víc dělají ženský. Ty se směješ, Lukáši, ale to je fakt.

* Taky jsem slyšel, jak si nějaký tenista stěžoval na to, že ve větší nadmořské výšce lítaly tenisáky rychleji než obvykle. To už se ale spíš trochu vmlouval, co?

Tak to vůbec ne. To bys poznal i ty, že ten míček bude najednou lítat podstatně rychleji a bude odskakovat do větší výšky.

* Počkej, to asi těžko...

Věř mi, to je fakticky obrovskej rozdíl. To bys poznal zaručeně. Já tomu taky nevěřil, ale pak jsem přijel poprvé na turnaj do Mexico City, které leží ve víc než dvou tisících. Už než jsem začal první trénink mi David Ríkl povídá: "Počkej, až uvidíš, jak to tady lítá." Tak jsem si stoupl na základní čáru a stejnou silou jako už milionkrát před tím jsem rozehrál míček. Normálně by dopadnul někam kousek za kříž dvorce. Ale David ten tenisák chytnul na základní čáře někde ve výšce prsou. Ten

rozdíl v dýlce úderu byl díky řidšímu vzduchu tak šest osm metrů!

* Fakticky?

No jasně. A to jsem jednou hrál v Bogotě, která je ještě výš. Ale tam už se proto dokonce hraje s beztlakověma balonama. Jsou prostě měkčí a tolik nelítají a neodskakují. Ale jinak mně se v těchle vyšších nadmořských výškách vždycky dařilo.

* Na závěr se tě chci zeptat na Vánoce. Lidi v týchle době dávají asi nejvíc peněz na charitu. Dáváš něco i ty?

Dávám. Podporuju dětský oddělení v prostějovské nemocnici. Ale ani se mi to nechce moc medializovat.

* Proč?

Prostě se mi nechce. Nedělám to proto, aby se o tom mluvilo. Spíš pro dobro věci.

* A víš, co se s těma penězma od tebe stalo?

Do detailů ne. I když vím, že za nějakou část se koupil inkubátor, který už zachránil plno malých děcek. Z toho pak má člověk radost. Podle mě by charita měla být vlastní všem lidem, nejen těm bohatým. Každý, kdo není v nějaké životní nouzi, přece může těm, co to potřebují, přispět. Někdo dá milion, jiný tisíc a někdo třeba deset korun.

* K Vánocům patří taky obrázky Josefa Lady. Moje Pavla mi cestou za tebou říkala, že tady v Prostějově prý teď máte jeho výstavu.

A já jsem dokonce jejím ambasadorem. O mně se dokonce všude píše, že jeho obrázky sbírám, stejně jako Ivan Lendl Muchu. Ale to je nesmysl. Akorát se mi hrozně líbí.

* Proč zrovna Lada?

Mně přijde, že člověk je s těma jeho obrázkama od malička hrozně úzce spojenej. Na nich je totiž všechno Vánoce, Velikonoce, Mikuláš, opékání brambor, pouštění draků. Všechny ty hezký věci a tradice, na který člověk z dětství rád vzpomíná. A protože teď navíc mám sám malý děti, je to pro mě aktuální dvojnásob.

* A zpíváš dětem koledy?

Zpívám a snažím se doma dodržovat i všechny ostatní tradice a zvyky. Stromeček, cukroví, rybí polévka, pohádky. S kámošem, který má taky děti, navíc děláme vždycky dva dny před Vánocemi výlov kaprů. A teď se zrovna chystáme na Mikuláše.

* Takže taky chodíš strašit děti?

(směje se) Poslední dva roky jsem byl anděl, takže jsem je ani moc nestrašil. Ale tentokrát na mě zbyl čert, protože Jakub by mě už jinak mohl poznat. Takže trochu měním image. Ale jinak se už hrozně těším hlavně na ty Vánoce. To je pro mě od malička nejkrásnější období v celém roce. Takže teď se s dětmi vyžíváme ve zpívání koled pro Ježíška. Jenom co mi vadí, jak jsou ty Vánoce v poslední době čím dál víc zkomercializovaný. Už měsíc před Štědrým dnem to do člověka perou ze všech stran. Z televize, v obchodech. To mi vadí.

* A vašim dětem nosí dárky Ježíšek, nebo Santa Claus?

Typickej český Ježíšek.

* Už se tě děti ptaly, jak vypadá?

Kuba se ptal, dvojčata jsou na to ještě malá.

* A co jsi mu řekl?

Že je to takovej malej, hodnej, tajemnej človíček (usmívá se). Santa Clause ať si nechají v Americe.

O místu schůzky se diskutovat ani nemuselo. Antonín Panenka pozval Lukáše Pollerta podle očekávání do svého druhého domova. Tedy na fotbalový stadion Bohemians v pražských Vršovicích. Právě tady nezapomenutelný fotbalový poeta předváděl dlouhé roky s míčem nevídané kousky, díky nimž se stal jedním z nejzbožňovanějších českých fotbalistů. První cesta vedla do místní klubovny, odkud společně vytáhli do zeleně vycpaného klokana, tradiční symbol Bohemians. "Asi před dvěma roky se ozval nějaký fanoušek, že by pro nás tohohle klokana měl," vysvětloval Panenka původ vzácné relikvie. "Tak jsem mu šoupnul dvě lahve červeného vína a rychle jsme se domluvili," zatvářil se šibalsky. Drobná potíže však nastala při fotografování s maskotem Bohemky. "Já si s těma svejma kolenama snad ani nekleknu," zaúpěl a připustil tak, že dlouhé roky strávené na fotbalovém trávníku jeho klouby přeci jen poznamenaly. A pak už se na zahrádce příjemného baru přímo nad brankou začalo povídat. Pollert debatu odstartoval stylově, podle očekávání nesmrtelnou panenkovskou penaltou ze zlatého mistrovství Evropy v roce 1976, občas také nazývanou "vršovický dloubák". A Panenka, pár hodin před odletem do Portugalska, vyprávěl a vyprávěl...

* POLLERT: Je to sice už obehnaná písnička, ale lidi tě znají nejvíc kvůli té slavné penaltě. Neštve tě to trochu?

PANENKA: Pocity mám takový, řekl bych, obojetný. Jsem samozřejmě rád, že se o té penaltě pořád mluví. Snad by se dalo říct, že jsem i trochu pyšnej a hrdej, že jsem ji vymyslel....

* Jenže se mluví skoro jen o té penaltě...

...počkej, já k tomu dojdu. Opakuji, že jsem na jednu stranu rád, ale zároveň na tu penaltu trochu jakoby žárlím. Přehlušila totiž veškeré moje výkony, akce, góly. Všechno, co jsem kdy na hřišti udělal. Což mi zase dvakrát příjemný není.

* Byla ta tvoje penalta tehdy skutečně výjimečný kop?

Někteří lidi mi z legrace říkají, že jsem se jednou ukopnul a od té chvíle mě všichni znají a jsem slavnej. Pravdou je, že penalta byla kopnutá jinak než jak ji do té doby fotbalisti zahrávali. S trochou nadsázky říkám, že Edison měl žárovku a mluví se o něm desetiletí i staletí. Edison prostě vynalezl žárovku a já tuhle penaltu.

* Nepatentoval sis ji?

To nejde. Svůj smysl ale určitě měla, protože obletěla celý svět. Slyšel jsem, že když ji někdo takhle kopne třeba ve Francii, Švýcarsku nebo někde jinde, všichni říkají, že se jednalo o panenkovskou penaltu.

* Víš, žes ji v životě kopal víckrát. Kolikrát jsi uspěl?

V oficiálních zápasech jsem ji střílel asi čtyřicetkrát a nedal jsem jedinou. Tehdy v roce 1976 před mistrovstvím Evropy jsem ji neproměnil v přátelském utkání ve Vodňanech. Představ si, že je to asi dva měsíce, co jsem toho brankáře potkal. Zdálo se mi, že se dokonce styděl za mnou zajít a říct - hele, to jsem já, ten jedinej brankář na světě, který ti to chytil. Místo aby se vytahoval, že to byl právě on, se mi to bál říct...

* On čekal, že míč kopneš doprostřed brány?

Nečekal. Jenže před utkáním hrozně přšelo a v bráně se udělala strašná louže. Byl to přátelák a jemu se nechtělo do té vody skočit.

* V kolika letech jsi s fotbalem skončil?

Oficiální soutěže jsem přestal hrát ve 46 letech, tedy před deseti roky. Naposledy jsem hrával v Rakousku takovou velice nízkou soutěž, něco jako je u nás I.B třída.

* Proč jsi přestal hrát?

Už toho bylo dost. Hráči byli čím dál rychlejší a mladší... S technikou problém nebyl, ale běžecky, rychlostně a nasazením už se to nedalo zvládnout. Jednomu jsem udělal kličku a přede mnou vzápětí stál ten samý hráč! Poslední roky ale byly strašně krásný, protože jsem v Rakousku potkával moc příjemné lidi. Celý týden jsem se v Praze nějakým způsobem pohyboval a těšil se, až pojedu na víkend ven na zápas.

* Takže jsi trénoval v Praze a zápasy hrál v Rakousku...

V podstatě už jsem netrénoval. Udržoval jsem se jen tenisem.

* Čím ses vyučil?

Jsem soustružník kovů. Na tom mým soustruhu jsme tehdy dělali dva. Já měl furt odpolední, ten druhý zase ranní. No, přesně to ale vypadalo tak, že on do práce chodil a já tam mířil v podstatě jen pro peníze. Kdyby ve Vysočanech nepostavili Sazka Arenu, měl bych tam ten svůj soustruh asi dodneška.

* Když jsi s fotbalem skončil, nepřemýšlel jsi o tom dělat něco v uvozovkách, normálního?

Možná je to chyba, ale já nejsem typ, který by myslel, jak se říká, na zadní kolečka. I když jsem povahově trochu flegmatik, přeci jen jsem se po třicítce přinutil dělat střední hotelovou školu. Každý měsíc jsem na jeden dva dny dojížděl z Rakouska do školy do Poděbrad a teď jsem rád, že jsem studium dokončil. Po revoluci se mi to hodilo. Měl jsem cukrárnu a teď zase takovou malou ochutnávku vína.

* Ochutnávka vín mě zajímá. Dobré víno mám rád.

Já taky. Býval jsem pivař, teď ale v podstatě piju jen víno.

* Kde tu ochutnávku máš?

Celý život bydlím na Vinohradech a přímo naproti v jedné tiché ulici je takový malý prostůreček. Místnost má asi jen 25 metrů čtverečných. Když přijde osm lidí, je plno. Uvnitř bývá moc příjemně.

* Takže tam můžou chodit i normálně lidi z ulice?

Jasně. Pro mě je to příjemný a nepříjemný zároveň. Za poslední rok, co mám tuhle ochutnávku otevřenou, jsem totiž vypil tolik alkoholu, jako možná předtím za celý život dohromady.

* Nojo, protože máš kvalitní víno.

Kvalitní ho mám, to jo. Jenže lidi si se mnou chtějí povídat. Pojd', ťukneme si spolu, říkají, a ono se to těžko odmítá...

* To je jasný. Nedávno mi o tomhle vyprávěl Pavel Ploc. Něco podobného měl hlavně s Němcema v Harrachově ve svém penzionu. Tak do tý svojí restaurace přes den radši přestal skoro chodit.

Já se s tím vyrovnám, moc mi tohle nevadí. Navíc mám myslím docela pevnou vůli. Když jsem ještě fotbal hrával a někde jsem se objevil v hospodě, hned jsem slyšel - hele, vole, pojď si dát panáka. S tím jsem měl problémy, protože pak mám v podstatě dvě možnosti. Když si ho dám, hned se roznese, že jsem vožrala. A když ne, tak jsem zase frajer a náfuka. Poradil mi až jeden starej trenér. Když jsem si s někým panáka dát nechtěl, řekl jsem mu - hele, panáka si nedám, ale kup mi řízek. V životě mi ho nikdo neobjednal.

* Máš tam český vína?

Já preferuju i piju český vína.

* Loňský ročníky by měly být dobrý, co? Bylo sucho, vedro...

Loňský mám taky. Faktem ale je, že z některých oblastí je víno až moc přecukrovatělý. Teď se snažím prorazit se svojí kolekcí.

* Jak se jmenuje? Bohemians víno?

AP Panenka Collection. Je to z pozdního sběru. Na vinětě je i moje fotka, originál podpis a na zadní straně lahve i krátké povídaní. Jako že tohle víno je vyrobený u příležitosti EURO 2004, že ho doporučuji k ochutnání nebo jako dárek.

* Bereš si ho do Portugalska?

Ne, jednalo by se o nošení dříví do lesa. Co jsem slyšel, Portugalci mají jedny z nejlepších vín na světě. Už se těším, až tam ochutnám ryby a dobré portské víno.

* Má někdo z tvých dětí něco společného s fotbalem?

Mám kluka a dceru. Synovi je 26 let a fotbalově je dost šikovný. Chybí mu ale takové to sportovní srdce, aby sportu dával víc. Momentálně hraje jednu nižší soutěž.

* Říkáš, že fotbalu nedává maximum. Čemu tedy dává víc než fotbalu?

Má takovou volnější povahu, možná by se hodil spíš mezi hippies. (směje se)

* To je jako já. A proč vlastně ne? Hele, v Portugalsku budeš v červnu komentovat pro televizi zápasy. Kdy se odtamtud vracíš?

Letenky mám na 2. července.

* Tedy, dva dny po semifinále.

Tak dlouho ale v Portugalsku zůstat nemůžu. Pro mě by to bylo hrozně dlouhý. Mám tady určitý povinnosti. Takže se vrátím, až skončí utkání ve skupině, kolem 22. června.

* Myslíš, že tě komentování bude bavit?

Určitě jo, jen možná vznikne problém s tím, že jsem zvyklý vyjadřovat se

spíš v hospodě než v televizi...

* No právě. Já to jednou taky zkusil. Měl jsem spolukomentovat závody vodního slalomu, jenže jsem tam víceméně jen tak seděl a moc toho nepovídal. Přece nemůžu říct - ten jede úplně na...

Jenže lidi by to takhle bavilo...

* To asi jo, jenže v televizi musíš být kultivovanější. Ještě že neschválili ten zákon o spisovný češtině. Jó, to jsem se chtěl zeptat - byl ses podívat v Sazka Areně na hokeji?

Byl jsem v ní při slavnostním otevření, a pak ještě na dvou zápasech mistrovství světa. Hala je na naše poměry nádherná, ale těžko ji můžu hodnotit. K tomu bych potřeboval vidět její zázemí. Sky boxy, kabiny, restaurace, prostě si to uvnitř v klidu projít.

* Nepřipadá ti ta stavba trochu megalomanská?

Když vidím současný stadion Bohemky, tak mi připadá docela pěkná. (směje se)

* Když jsem ještě chodil na základku a na gympl, tak spolužáci dost fandili Bohemce. V první lize tehdy sem tam vyhrála, ne?

Hodně vyhrávala.

* Čím to je, že teď už to tak není?

Je to daný dobou. Fotbal se od jednoty osamostatnil, stadion se prodal někomu jinému. Je to daný i financema. Když budu mít peníze, koupím hráče, které chci, a pak můžeme hrát na špici. Když finance nemám, tak hraju s jinejma fotbalistama...

Pokračování na straně 25

Dokončení ze strany 24

* Klub je dobrej tedy jen tehdy, když má hodně peněz?

Až tak úplně bych to takhle nebral. Peníze jsou asi sedmdesátiprocentní zárukou úspěchu, když je máš, můžeš dělat daleko víc. Důležitá je ale taky atmosféra, jaký to dělají lidi, jak klub žije, jak vychází s fandy, a tak dále.

* Dobře, třeba budete mít někdy zase partu zapálenou pro Bohemku i fotbal a bude předvádět vynikající fotbal. Jenže se objeví nabídka třeba od Sparty a hráči půjdou okamžitě pryč a vy budete tam, kde jste byli.

Asi jo. Je ale naprosto normální, že když někdo dostane třikrát vyšší nabídku, tak ji přijme. To by musel bejt blbej, aby to neudělal. Se Spartou a Slavií se rovnat nemůžeme, vždycky nám hráče přeplatí.

* Jak z toho ale ven?

Nevím. V podstatě budou Sparta se Slavií pořád nahoře a ti ostatní na ně budou jakoby dělat.

* Jakou má tedy Bohemka perspektivu?

Momentálně velice mlhavou. Stadion nám nepatří, nemáme tréninkové plochy. Máme jen hráče, ale také tradici a sympatie lidí. Navíc ještě existuje

možnost, že po nedávných událostech v první lize možná ještě i ze třetího místa mezi elitu postoupíme.

* Jeden ze sympatizantů Bohemky je i můj švagr herec Ivan Trojan. Toho znáš, ne?

Nedávno jsme zrovna spolu seděli na pivu. Je fakt, že Bohemka byl vždycky takovej lidovej, rodinej klub. Třeba na Slovensku byla snad vůbec nejoblíbenější. Možná i proto, že jsme všude dostali čtyři góly... Ba ne, to si dělám legraci.

* Pamatuju si, že spartáni a slávisti bývali jakoby proti sobě a Bohemku jsem vnímal, že vždycky bývala mezi nima.

Řekl bych, že fanouškům Bohemka skutečně nevadila. Chodili k nám i spartáni a slávisti!

* Jak si teď vyděláváš peníze?

Mám v Bohemce placenou funkci. Jsem funkcionářem a mám tu na starosti... Je to takový divný výraz Mám na starosti styk s partnerem. (oba se rozchechtají)

* Tak s partnerkou by to asi bylo lepší... Trenéra už neděláš?

V lednu jsem skončil. Na hřišti pro mě byla práce příjemnější, byl jsem tam, jak se říká, doma.

* Jak ti slouží zdraví? Než jsme si začali povídat, přiznal jsi, že tě trochu trápí kolena.

Už několik let mám problémy s kyčlí.

* To máš z fotbalu?

Nemůžu říct, že z fotbalu, ale asi mi k tomu hodně pomohl. Mám jednoho kamaráda, o deset let mladšího. V životě nekopl do míče, a přesto už je po operaci. Nedávno jsem potkal doktora Bohemky, a když viděl, jak kulhám, zamnul si ruce a říkal - už jseš náš. Já mu zase povídal, že pokud nebudu muset, tak na ten jeho operační stůl nevlezu.

* Byl jsi na vojně?

Nebyl. Já jsem dostal modrou na srdce.

* Od té doby jsi se srdcem ale problém neměl, vid'?

Neříkám, že je vše ideální, ale radši o těchhle věcech nebudu mluvit, abych něco špatného nepřivolal. Pamatuju si ale, že někdy v osmnácti letech mně doktoři říkali, že čím víc budu sportovat, tím pro mě lépe. Karol Dobiaš, se kterým jsem taky dlouho hrával, dostal modrou na zánět středního ucha. Když si šamponuje vlasy, musí si vzít na ucho walkmana. S tou vojnou jsem ale asi o nic nepřišel...

* Povíдалo se o tobě, že tě moc nebavilo trénování. Neměl jsi kvůli tomu problémy s trenéry?

Nepatřil jsem mezi konfliktní hráče. Nepil jsem, jen jsem trochu kouřil. A taky jsem měl rád knedlíky, to je pravda. Na trénování jsem byl takovej volnější, vlašnější. Trénoval jsem tak, jak jsem mohl. Rozhodně jsem se

však neulejval. Připouštím, že jsem třeba běhání rád neměl, když se ale dělaly nějaké věci s míčem, to jsem pokaždé patřil k nejlepším. Někdo může běhat maraton, já rozhodně ne. Takže těžko někdo mohl chtít, abychom trénovali stejně. Za trenéra Pospíchala jsme museli absolvovat třeba Cooperův test, všelijaká vyrážení a tak. Poslední většinou byli Dobiaš a Panenka. Zajímavé ale bylo, že když sezona skončila, trenér si vzal papír, otočil ho a zjistil, že nejlepší byli Panenka a Dobiaš. Chci tím říct, že jestli někdo umí běhat, tak to ještě neznamená, že bude i dobřej fotbalista.

* Právě s trenérem Pospíchalem sis ale prý zrovna nepadl do oka. Je to pravda?

Ten problém jsem neměl já s ním, ale spíše Pospíchal se mnou. Vždycky si vybral nějakou obět a šel po ní. Měsíc dva a pak si vzal do parády někoho jinýho. Většinou se jednalo o hráče, který byl v té době nejlepší. Razil teorii, že klid v mužstvu není dobrý. Proto se snažil vyvolávat konflikty a stresové situace.

* Proč si myslíš, že se na posledních stránkách novin píše hlavně o fotbale?

Snad každý, nebo možná 99,9 procent chlapů, si jednou do míče koplo. O fotbale se dá navíc dobře povídat. Dohraje se zápas, lidi se rozejdou, zaplní tady okolo všechny hospody a všichni dělají trenéry. Vykládají, jak ten či onen hrál blbě. Což by v šachách moc nešlo. O fotbale může v podstatě mluvit každý a je jedno, jestli plácá hovadiny, nebo má pravdu. Každý názor totiž může být zajímavý,

* Nejvíc se asi mluví o fotbale a politice. Sleduješ politiku?

Politika je zrádná a nemám ji rád. Kdysi se říkalo, že politika do sportu nepatří, ale pravda to rozhodně nebyla.

* Setkal ses někdy s korupcí?

Nevím, jestli se dá nazvat korupcí, když dám doktorovi peníze, aby mi píchl lepší injekci...

* No, to je možná ještě něco horšího...

Ale proč by ve sportu anebo ve zdravotnictví korupce neměla být, když člověk každý den slyší, jaká je právě třeba v politice? Já snad neznám jediného člověka, který by třeba zubaři něco nepřinesl. Ještě jsem ale taky nezažil, že by si lékař o něco sám řekl.

* Hodně se teď mluví o korupci ve fotbale. Věříš, že se prodávají zápasy?

Vím, že fotbal čistý není.

* Jak to víš?

Je to takové veřejné tajemství. Když ale někdo do nějakého problému píchl, vždycky celá záležitost usnula na tom, že nejsou žádné důkazy.

* Jenže ty říkáš, že víš, že fotbal čistý není...

Když si budeme hrát se slovíčky, tak můžu říct, že se domnívám, že není čistý. K tomuhle úsudku mě vede chování a výkony hráčů a rozhodčích i výsledky. Celej život jsem hrál fotbal a nejsem blbej. Po deseti minutách

poznám, jestli rozhodčí něco píská úmyslně. Když ano, pak mám samozřejmě podezření, že za tím něco je.

* Poznáš to i na hráčích?

U nich je to těžší, protože jich je v každém mužstvu jedenáct. Člověk to ale vycítí.

* Děje se to?

Občas to tak vypadá i podle výsledků... Nikoho ale nemůžu osočovat. Když se ale doslechnete, že někde hráče vyhodí, protože nemá důvěru, tak se logicky zároveň asi ptáte, proč tu důvěru ztratil.

* Jak poznáš, že rozhodčí píská špatně?

Špatně není správný slovo. Rozhodčí si netroufne udělat hrubou chybu, odpískat třeba nesmyslnou penaltu. Může ale připískávat. Ví třeba, že jeden z týmů má silný standardní situace, takže soupeři píská kolem šestnáctky fauly. Tím pomůže vytvořit tlak a pak je pouze otázkou času, kdy to tam padne. Tyhle věci se prostě dělají velmi šikovně.

* Aféra z poslední doby ale tady myslím ještě nebyla...

Tentokrát věci nabraly skutečně trochu jiné rozměry. Poprvé má případ v rukou policie, takže uvidíme.

* Tebe nikdy nikdo neuplácel?

Já nejsem typ, na kterého by se obraceli. Pamatuju si ale, jak jsme hráli kdysi se Žilinou, která k záchraně potřebovala bodovat. Náš stoper v jednu chvíli uklouznul, brankář se otočil a my rázem prohrávali 0:1. Jenže v posledních pěti minutách jsem nejdřív z trestnáku vyrovnal a pak nahrál Jarkovskému na druhéj gól. Když jsme šli ze hřiště, hráči mi říkali - cos to udělal, vždyť to bylo dohodnutý!

* Vyhrajeme na EURO titul?

Přál bych si to, ale budeme to mít těžký. I proto, že jsme do Portugalska odjeli jako jeden z favoritů. Když se nám povede postoupit ze skupiny, pak si myslím, že budeme schopný jít docela vysoko.

* Kdybysme do finále postoupili, šel by ses podívat na Staromák?

Já na tyhle akce nechodím. Radši si sednu u mě ve vinárně s kamarády k dobrému vínu a budu na hráče třeba řvát - hejbej se, ty dřevo! Tedy to samý, co křičeli na nás.

"Asi nejdřív vylezu nahoru sám a pak tě doberu," oznámil Josef Rakoncaj Lukášovi Pollertovi a vzápětí se v Suchých skalách změnil v pavouka. V pískovcových stěnách kousek nad Malou Skálou se tihle dva dohodli, že si před povídáním společně zalezou. Podvečerní slunce se opíralo do Velké plotny a pohádkové ticho kolem podbarvoval zpěv ptáků. Takřka idylka. Rakoncaj lezl profesorsky a naprosto jistě. Chyty hledal bez obtíží a zdánlivě líným, ale úsporným způsobem stoupal dost rychle vzhůru. Pollert ho zespoda jistil a pozorně sledoval každý Rakoncajův pohyb. Za chvíli seshora zaslechl houknutí: "Dobrý, tak pojd'!" A někdejší kanoista začal šplhat za ním. Rakoncaj mu občas poradil, takže netrvalo dlouho a oba si mohli pěkných pár desítek metrů nad zemí vyměnit první dojmy. Když slanili dolů, Rakoncaj prohodil: "To víš, že právě na týhle cestě bylo nejvíc smrtáků na pískovcových skalách?" Pollert jen úlevou vydechl. "Lukáši, nezkusíme kousek vedle ještě jednu ,direktku'?" Čímž myslel střední věž Major direttissimy. Pollert kývl a za chvíli už šplhali kolmou stěnou s obtížností 7 b, což je v jedenáctistupňové klasifikaci už hodně slušná porce. Když se pod stěnou přezuli a složili lano i karabiny, zamířili do nedaleké, v zeleni důmyslně skryté hospůdky.

POLLERT: Řekl bych, že si teď pivo zasloužím...

RAKONCAJ: To jsou příjemný chvíle, co? Slezeš dolů, v krku máš zvláštní sucho a jdeš do hospody...

* O horolezcích se říká, že docela popíjejí. Ty taky?

Já jsem trochu výjimka. Nikdy jsem moc nepil, většinou jen tak dvě tři pivka.

* Když jsme před chvílí jeli autem, povídal jsi mi, že ti rodiče lezení zakazovali a že si na skály mizel tajně. Asi se o tebe dost báli, co?

No, máma byla na mrtvici.

* Jenže pro tebe asi bylo lepší, že tě rodiče k lezení nevedli, že sis svoji cestičku vyšlapával sám...

U některých sportů není jiná možnost, než že tě k nim rodiče vedou. Třeba tenis nebo lyžování bys finančně neutáhl. Lezení je ale svým způsobem relativně jednoduchý sport a může se na něj normální činností vydělat. Já jsem od rodičů nikdy nic nechtěl, a určitě i proto jsem měl dobrý pocit, že nikomu nejsem nic dlužnej. Bylo to jako zakázaný ovoce. Já lezl vlastně natruc a tím jsem měl i větší motivaci bejt dobrej. Když se k něčemu dopracuješ sám, máš určitě lepší pocit, než když tě někdo vede a pořád diriguje. A pak taky u horolezectví zůstaneš hromadu let.

* Máš skoro osmadvacetiletýho syna Lukáše a taky leze. Jemu jsi horolezectví nezakazoval?

Ne. Mně nevadí, že leze.

* Už je lepší než ty?

To víš, že jo. V 52 letech už je člověk těžkej a nemotornej, pohyb je někde jinde a síla pryč. Navíc vážím o pět, sedm kilo víc než dřív. Společně vyrážíme tak dvakrát třikrát za rok.

* Už má Lukáš zlezenou nějakou osmitisícovku?

Ne. Byl asi na dvou šestitisícovkách a teď shání někoho, kdo by ho vzal na Pumori, asi 7100 metrů n. m.

* Já bych s ním klidně jel, jenže nevím, jestli by mě vzal do party. Co jinak dělá?

Trochu lyžuje na běžkách. Já Lukáše tahal do skal už od čtyř let. Přesně vím, že kdybych mu to zakazoval, bude lézt jako zběsilej. Jenže já mu to povolil, takže to bere tak jako...

* Kdy jsi začal z domu mizet?

Tak v jedenácti dvanácti letech s klukama ze třídy na Klokotský skály kousek od Turnova. Je to taková odsazená struktura skal, krásný pás, asi dva kilometry dlouhej.

* Brali jste s sebou i dospělý?

Ne vůbec. Nikomu se ale nikdy nic nestalo. Koupili jsme si tehdy karabiny, kterým se říkalo koňský. Takový železný mrchy za sedm korun a těma jsme se jistili. Pak jsem toho asi na pět let nechal, ale od roku 1967 už jsem začal lézt hodně.

* Když jsem ještě závodil, třeba se mi v peřejích nedařil určitej přejezd, což mě dost motivovalo, abych ještě víc trénoval. Motivuje tě fakt, že když z určitýho důvodu nevylezeš na nějakou horu, že se na ni chceš vrátit?

Lezl jsem vždycky proto, že se mi stěna nebo kopec líbily. A ne kvůli vrcholu. Měl jsem takovou tendenci...

* ...no počkej, počkej. Přeci na ten vrchol stejně lezeš. Na K2 jsi taky nezůstal jen tak ze srandy 200 metrů pod vrcholem.

Jasně. V 70. letech ale stačilo vylézt těžkou stěnu a skončili jsme na hřebenu, kde už to bylo jen na hezký focení. To pro mě nebyl motiv. Třeba na Kavkaze jsme se na vršek už vykašlali. Na osmitisícovkách to je ale něco jinýho. Novináři se často ptají, kolik jich mám...

* Mě se taky ptají, kolik mám medailí. Někdo nemá žádnou, ale třeba si na divoký vodě zajezdil líp než ten, kdo jich má spoustu. To je taková novinářská otázka.

Jo. Chtějí slyšet, žes vylezl nějakou osmičku a jak vysoko jsi byl. Jestli jsi tam lezl po žebříku nebo hlavou napřed, to už je něco jinýho.

* Chystáš teď nějakou expedici?

Nechystám. Jezdím jen na akce, kde je málo lidí, hlavně na skalnatý kopce. Třeba před čtyřma rokama jsem byl na Baffinově ostrově v Kanadě, tam jsou jedny z nejkrásnějších fjordů na světě. Zařezávají se až 100 km do hloubky pevniny. Lezli jsme na Mont Asgard, jeden z nejkrásnějších kopců.

* Leze se tam hodně?

Moc ne, protože je to blbě přístupný. Když fjord zamrzne, musíš tam dojít 90 kilometrů po svých.

* Takže asi musíš lézt s rukavicema, ne?

Někdy jo, jindy to ale s nima nejde. To máš jako při zimním lezení v Tatrách. Tam musíš rukavice sundat a přelézt to čistě.

* Já jsem v zimě taky pádloval bez rukavic. Jenže voda má nulu a kámen třeba minus dvacet...

Zase se ti ale nepotí ruce jako nám dneska. Zmrznou ti a máš je jako háčky...

* Takže ti vlastně nahradí cepín, to je dobrý. Máš vlastně ještě chuť někam jet, anebo čekáš, až ti někdo řekne - pojed' s náma?

Co se týká motivace, co jsem si vylezl, to jsem si vylezl. Kdyby ale někdo jel třeba do Karakoramů, možná se tam vydám kvůli filmu, focení, nebo i lezení. Jsou tam asi 6500 metrů vysoký úplně super věci. Třeba dva kilometry vysoká žulová věž. Dříve jsme je přehlíželi a chodili spíš na ty vysoký.

* Momentálně se tedy nechystáš nikam?

Asi se čtyřma klukama chci jet do Norska na kopec Kirag. Je tam 1700 metrů vysoký útes přímo nad mořem. Půlka stěny malinko ustupuje a vršek je převislý. Nahoře je velká plošina a z ní borci skáčou s padákem.

* To bys tam mohl lézt bez jištění a v případě průšvihů taky skočit, že jo?

Jako kdybych nechtěně spadl? To jsem teda ještě neslyšel. Nejdřív se totiž musíš odrazit. Od stěny je nutný odplout. Jinak se na ni při otvírání padáku připlácneš. Jo, a taky se mi moc líbilo, když jsem lezl na McKinley Messnerovým kuloárem. Je to stěna absolutně kolmá s převýšením 1900 metrů. Furt po sněhu, trvalo to devět hodin.

* Takže ses vůbec nejistil a mohl se skutálet dolů?

To jo.

* A co kdyby se utrhla lavina?

Když napadne sníh, tak je to v háji, a musíš počkat, až spadne. Teprve pak můžeš jít. Nebo když je nahoře převěj, tak může spadnout, a pak se utrhne celej svah.

* A jak poznáš, kdy to na spadnutí je a kdy ne? Kdybych srovnával pravděpodobnost zabití horolezce s řidičem auta, řekl bych, že horolezec je na tom líp. Souhlasíš?

Pravděpodobnost, že se v horách zabiješ samozřejmě existuje, ale já si myslím, že tohle je osudová věc. Když to máš napsané v osudu, tak se zkrátka zabiješ. Jde ale také o pud sebezáchovy. Když ho máš potlačený, pak zacházíš dál než člověk, který se bojí. Tohle se dá natrénovat, určitě to znáš z vody. Lezení ve vysokých horách je ale něco jiného než na skalách. Podle statistiky třeba na nějaký kopec vylezlo 85 lidí, ale z toho je jich 20 mrtvých.

* Jak se ten kopec jmenuje?

Tohle bylo člověče na K2 asi v 90. roce.

* Nojo, změna počasí, velká výška...

Já tam vylezl myslím sedmadvacátej v historii, z těch přede mnou se deset zabilo. A to počítám lidi, který vylezli na vršek. Samozřejmě jsou tam i další, který se nahoru ani nedostali...

* Na K2 jsi prožil docela krušnou noc ve výšce nad 8500 metrů. Co tam tak člověku v tý noci vadí?

Hmmm. To byl teda dobrej zážitek... Hlavně jseš hodně vysoko, a když chytneš nějakej edém, tak se odtud už nedostaneš a nikdo tě dolů nestáhne.

* Kdyby se nahoře někomu něco stalo a ty bys ho nemohl snést, ten druhej by se tedy sám nikdy nedostal dolů?

Takhle od stolu se to asi nedá říct. Věci se vždycky řeší podle momentální situace. Když se někdo cítí blbě a vidíš, že se jeho stav spíš horší, musíš zasáhnout. Když ti někdo třeba nahoře řekne, že tam přes noc zůstane a ráno se uvidí, to je to nejhorší, co může udělat. Musí okamžitě dolů, protože ráno už nebude schopnej dělat vůbec nic. Zachránit by ho mohl jedině umělej kyslík.

* Bereš ho s sebou?

Ne.

* Aní jako lékařskou první pomoc?

Někde jsme ho v base campu měli. Kdo leze s kyslíkem, je to jako kdyby byl o dva tisíce metrů níž. Osmitisícovku tím degraduješ na šestitisícovku.

* Nějaká stimulační droga by nepomohla? Když šel v roce 1953 Hermann Buhl sám na Nangá Parbat, pod vrcholem si vzal pervitin. Psalo se to ve dvou knížkách.

Buhl to přiznal, ale jinak se tyhle věci na někoho asi těžko dozvíš. Dopingový kontroly se nedělají... Každý má v horách nějakou podobnou věc u sebe. Když dostaneš kamenem, bolest je ohromná a léky ji alespoň potlačí. Já nosím fenmetrazin. Nikdy jsem ho ještě nepoužil, ale vždycky jsem ho měl u sebe.

* Leze ještě někdo s kyslíkem celou cestu až na vrchol?

Z 95 procent se leze s kyslíkem! To, co se dříve zavrhovalo a za nás v 80. a 90. letech bylo úplně nepřípustný, je teď normální.

* Jak to?

Komerce. Nahoru se chodí 'normálkama', tedy normálníma cestama a cestovní kanceláře v reklamách hlásají, že třeba padesát procent klientů vyleze na vršek. Tím získávají další klienty.

* Jak se tak vysoko vaří čaj?

A víš, jak se dřív určovala nadmořská výška?

* Podle stupňů, kdy se vařil čaj...

Jasně. Třeba Tibet bylo zakázaný území pro bílý jako takový i pro Indý. Jedna indická zeměměřičská společnost si najala Indý a vysílala je do

Tibetu. Při vstupní prohlídce se ale často prohrabávaly veškeré věci, a když někomu našli výškoměr, automaticky ho označili za špiona a zabili ho. Takže se používal teploměr a podle bodu varu se určovala výška. Třeba na Everestu je poloviční tlak, takže se voda vaří už při 50 stupních.

* Takže si tam uvaříš čaj a hned ho můžeš vypít...

Čaj ze sněhu je ale hnusnej. Jako z destilky.

* Ve velkých výškách se prý ve stanu čurá do jakéhosi bažanta a obsah se vylévá ven. Někdy se stane, že jednou doprava a podruhé doleva. Takže se občas nenabere zrovna ideální sníh na čaj...

To je normální. Když to nevíš, tak vypiješ stejně všechno.

* Kdysi ses nechal slyšet, že ženský do vysokých hor nepatří. Proč myslíš?

Nevím, jestli se ti zrovna líbí zpcená ženská s batohem na zádech... Já se v horách pokaždý potkal se ženskejma, který byly trochu švihlý. Často jsem se sám sebe ptal, jestli by nebylo lepší, nechat ji dole v základním táboře, aby něco nezkazila.

* Byl jsi někdy na umělých stěnách?

Byl. Dokonce mám doma na zdi ještě natlučený nějaký chyty. I hrazdu tam mám. Někdy si říkám, že bych se mohl přitáhnout...

* V Praze umělý stěny rostou jako houby po dešti a jsou přeplněny. Jejich dostupnost prostě láká lidi...

Přiblížilo se to lidem. Do tělocvičny přijde kluk a okamžitě může zkoušet lézt. Navíc je to velice bezpečný. Na umělých stěnách se pořádají i mistrovství světa, což je ohromné umění. Já ale horolezectví vždycky spojoval s přírodou. Nikdy jsem neměl rád stadiony.

* Jasně, ale když pomíneme přírodu...

... tu nesmíš nikdy pomínout. To si pak můžeš vzít překližku, natlučeš na ní chyt a někam si ji postavíš. To není příroda, to je debilita.

* No dobře, dobře... Jenže na tý stěně třeba získáváš zkušenosti s rovnováhou svého těla.

Je to jistě nejjednodušší přístup k lezení, ale také velice nebezpečný. V tom smyslu, že spousta lidí chce sport zavřít do nějakých klecí. Na Suchých skalách byl letos dvouměsíční zákaz lezení, protože horolezecký svaz nepodepsal s ochráncema přírody nějakou smlouvu o prodloužení výjimky. Pro některý lidi je lepší, když udělají umělý podmínky v tělocvičnách. Nemusí pak udělovat žádný výjimky a mají pokoj. Někomu tam určí, že od osmi do deseti má hodiny tahle družina, pak zase jiná, a je to v pytlí.

* Nojo, jenže teď si představ, že všichni přijdou na Suchý skály, protože leze víc a víc lidí.

Neleze.

* Mluvili jsme o narůstající komercializaci v horách. Kazí prý lidi, a dokonce se tam i krade. Je to pravda?

Já se o tom moc nechci bavit, je to hrozný. Vezmou ti stan, snědí jídlo. Ve stanu ve výškovém táboře třeba najdeš člověka, který ti tam žere jídlo, který sis tam vynes.

* Jak situaci řešíš? Vezmeš do ruky cepín?

Ze svýho stanu jsem třeba vyhodil jednoho Rakušáka. Tohle jsou ale ještě takový menší nuance, existují i mnohem horší. Někdo třeba umírá, jiný jde kolem něj a řekne, ať počká, že mu pomůže, až se vrátí z vršku. Když dotyčný sešel dolů, tak byl ten druhý už mrtvej. To je něco strašného. To je vjem lidí, kteří přijdou na umělou stěnu.

* Tomu spojení nerozumím.

Jsou to lidi bez vychování. Člověka automaticky vychovává příroda a kolektiv. Tihle lidi nevědí, jak se mají v horách chovat, jak mají druhého jistit, nevědí, že o něco můžou přijít, ale taky z různých vztahů něco nabrat. Na umělých stěnách nedochází k hlubokému kamarádství. To vznikne jediné tehdy, když se spolulezcem zažiješ nějaký průser.

* Takže asi pár kamarádů máš...

Kdysi jsme ve dvou dost vysoko zažili slušnou bouřku. Klepali jsme se, pár dnů jsme neměli co jíst a dělili se o poslední drobky, který nám zbyly. To jsou zážitky na celý život. Já už jsem toho člověka, s kterým jsem to prožil, od té doby nikdy neviděl, ale mám ho zafixovanýho, jako skvělýho kluka, kterej se zachoval perfektně.

* Spadnul jsi někdy v horách?

Nepříjemně dvakrát. Jednou ve Skaláku a podruhé ve východním Německu. Nejvíc asi 18 metrů.

* Napadlo tě někdy, třeba v Himálaji, že už se z nějaký šlamastiky nevykotáš, že už se z hor domů nevrátíš?

To ne, spíš jsem se bál, abych nespádl do nějaký trhliny. To musí bejt blbá smrt. Ledovec je zafoukanej, trhliny nejsou vidět. Nejsi jištěnej a spadneš tam. Nikdo ti ani nemůže hodit lano, dole je navíc voda. Za půl hodiny jsi v prdeli.

* Proč ti nemůžou lano hodit?

Protože tě nevidí. Trhliny se zužují a po tobě nahoře zůstane malá díra. Jsi tam jako špunt.

* V ruce máš ale cepín...

Tak ten ti je v tu chvíli, víš na co...

* Tak musíš pokaždý lézt s někým jištěným.

Jasně. Tisíckrát ti to může samotnému vyjít, ale po tisíci první ne. Absolutní odvaz je ale sólolezení beze všeho. Jen s pytlíkem 'maglajzu'.

* To je ale na hlavu, ne? Co je to za lidi, co takhle lezou?

Nechtější popularitu, jsou ale absolutně odvázaný a potřebují adrenalin. Je to totální věření si, odhadnutí síly a potlačení pudu sebezáchovy.

Musíš mít navrch nad svým pohybem.

* Zkoušel jsi to?

Tu Velkou plotnu, co jsme spolu lezli, jsem šel jen tak sólo bez ničeho už asi třicetkrát...

* Ale vždyť to je strašný riziko, hra o život. Stačí, aby se utrhł šutr, za který se držíš...

Svým způsobem i kvůli tomu tam trochu jdeš. Abys překonal to druhý já, který ti říká, vykašli se na to.

* Do něčeho podobného se třeba pouštějí lidi, kteří nemají nikoho blízkého. Ty máš ale dvě děti, manželku...

To do toho vůbec nepleť, s tím to absolutně nesouvisí.

* V polovině 80. let jsi zažil paradoxní situaci, kdy jsi lezl na dvě různé hory a obě mohly být nejvyšší na světě...

To je pravda. V roce 1982 se začalo koketovat se satelitním měřením a Američani zjistili, že K2 je vyšší než Everest. Že K2 je nejvyšší se tradovalo až do roku 1987. Pak se do toho vložil jistý Ital Desio a po jeho měření se definitivně zjistilo, že nejvyšší je skutečně Mount Everest. Svým způsobem jsem tedy v roce 1986 lezl na nejvyšší kopec světa a o rok později taky na nejvyšší. Oba byly ale jinačí.

* Co říkáš Messnerovu rozhodnutí pokusit se nalézt tělo jeho bratra Günthera, který po jeho boku zahynul v roce 1970 při sestupu z Nanga Parbat? Myslíš, že jeho cesta něco objasní?

Každopádně má Messner z tohoto celý život mindrák. Možná jde o něco podobného, jako když před pár lety Američani zorganizovali výpravu, aby našli těla Malloryho a Irvina. Stejně se ale nepotvrdilo, jestli v roce 1924 na vrchol Everestu vylezli, anebo se to podařilo až v roce 1953 Tenzingovi a Hillarymu. Může jít ale také o to, že Messner jako jeden z prvních fotografoval i mrtvý horolezce a snímky publikoval. Na Gasherbrumu II vyfotografoval nějaký Rakušák, dal to do knížky a pozůstalým se to moc nezamlouvalo. Možná teď jde Messnerovi i o to, aby třeba jeho bratra někdo nenašel a fotografii neuveřejnil.

* Jak na Messnera nahlížíš?

Jako na jednoho z největších řízků. Vylezl na všechny osmitisícovky a každá jeho cesta byla perla. Nebo jeho sólo bez kyslíku na Everest v roce 1980 z čínské strany. To byl monstrózní výkon. Hodně udělal ale i v diplomacii, když třeba prosazoval povolení i pro menší expedice.

* Myslíš si, že se někdy v budoucnu, až se bude létat celkem normálně do kosmu, dočkáme nějakého výstupu třeba na Měsíci anebo na Marsu?

No, bylo by to pěkný.

* Na Měsíci je menší gravitace, takže by se tam lezlo líp, ne?

Gravitace je tam asi šestkrát menší, takže budu muset začít posilovat malíček.

Vladimír Šmicer dorazil s předstihem. Pohodlně se usadil v zahradní restauraci a jal se vyřizovat telefonáty. Jeho tvář nejevila známky nervozity, na pohledy od okolních stolů nereagoval. "Nazdar!" Lukáš Pollert vjel na bicyklu málem až mezi stoly. "Koukej, mám nový kolo! To starý mi před třemi týdny ukradli, ale tohle je skoro stejný. Hele, a to v Anglii možná nemáte, hned první den mi ho zloději očesali!" Populární "Šmíca" se rozhlížel kolem sebe. "Víš, že to tady znám? Jednou jsme tu seděli s klukama z národáku. Ale jak je to dlouho, to ti fakt neřeknu," zadumal se. "To jste tady seděli... po zápase?" otázal se třiatřicetiletý bývalý vodní slalomář, nyní lékař a radní. "Ne, ne, před zápasem!" rozesmál se o tři roky mladší fotbalový reprezentant. "Víš, jak to je. Sraz, první trénink, a pak zajdeme na pivko a na večeři. Sjedeme se ze všech koutů Evropy, dlouho se nevidíme, no." Pollert opět spočinul pohledem na svém novém kole. Takřka láskyplně, což fotbalistu slavného FC Liverpool přinutilo vrátit se k původnímu tématu. "Ani nevím, jestli se v Anglii taky kradou kola. Já mám jedno tady na chatě, ale na tý naší vesnici se naštěstí pořád ještě nekrade," pravil s uspokojením. "Zato v Praze jsem už viděl prodávat kradený kolo v hospodě. Možná to bylo to tvoje!"

POLLERT: Víš, s kolama je to stejný jako s mobilama. To je těma zastavárnama - jsou nonstop, a to je neřešitelný. Většinou to ukradnou feťáci, co potřebují další dávku. Pro majitele zastavárny je to obrovské byznys. Ale jak to řešit?

ŠMICER: Přemýšlel jsem o tom. Je řešení zakázat zastavárny? Asi ne.

* Určitě ne. To by pak vznikl černej trh. Taky máš zákaz prodeje drog, a stejně se prodávají.

Jo? To ani nevím... Hele, dneska jsem četl nějakej časopis, takovou drbárnu. Píší tam, že ses zařadil mezi otce!

* No jo, Emě už budou tři měsíce... Počkej, já ale četl, že taky čekáš. Nebo se pletu?

Nepleteš, jsme v sedmým měsíci. První je holka, Natálka, teď to doufám bude kluk. Ale nevím, co to bude, to by mě nebavilo.

* Já to chtěl vědět, ale Pavla řekla, že ne, tak ne. Kolik je Natálce?

Já mám taky Pavlu. Natálce jsou tři a půl, je skvělá. To je pořád tatínečku milovanej, moje láska, pojd' sem... No, jsme v očekávání. To víš, je tady tlak z rodiny, aby to byl kluk, protože rodina Šmicových musí mít kluka, někdo musí hrát fotbal. Hlavně "dědek" Láďa Vízek do toho štourá, že to bude kluk a že bude určitě po mně.

* Říkáš dědek, ale on přece není tak starej! Já slyšel, že ještě hraje fotbal...

No ale je to dědek, jak mu mám jinak říkat? Ještě trochu popobíhá za Černolice v krajském přeboru, no, někdy se to tam dost mydlí. Ale ten věk už je na něm znát.

* A na tobě ne?

Určitě taky.

* To si pamatuju. Když mně bylo osmadvacet třicet, tak pro mě měly výsledky větší cenu. To bylo ke konci kariéry, ale připadalo mi, že jsem tomu dával víc.

Já myslím, že se to jen zdá. Že je to tím, že sport jde každé rok trochu dopředu. Ty jdeš taky dopředu, věkem a zkušenostma, ale zároveň jdeš tím věkem dozadu. Potom je fotbal náročnější na fyzičku, a zdá se těžší.

* Asi jo, člověče. Ale je fakt, že když se v televizi podíváš na záběry z fotbalu třeba z padesátých let, tak je to něco úplně jinýho. Teď je to asi rychlejší, ne?

O hodně. Ale zase to není tak fotbalový jako dřív, kdy měli na všechno dost času. Stáhli si balon, udělali kličku, přešlapovačku pro diváky...

* A proč se neběhalo rychle i tehdy? Nebo měli horší kopačky?

Nebylo potřeba běhat rychleji. Bylo to takový tempo, že to všem stačilo. Podle mě hráči ani tolik netrénovali. Dnešní fyzička je o něčem jiným.

* Umíš si představit, jak bude vypadat fotbal za padesát let?

To neumím, ale už přece rychlejší bejt nemůže. Jedině, že by do fotbalu vstoupily nějaký nový materiály.

* Nebo nějaký zajímavý doping. Pak by to mohlo bejt rychlejší.

Tak to jo, o tom se dá uvažovat. Samozřejmě při kopání do balonu ti to nepomůže, cit musíš mít v noze, ale fyzicky si samozřejmě pomoci můžeš a to je důležitý. Protože když nikoho nedoběhneš nebo nikomu neutečeš, tak je ti kopání k ničemu.

* Navíc s tím dopingem můžeš pilovat kopání do balonu pěkně v pohybu i několik hodin denně.

To jo, to se dá.

* Hele, ty máš nějaký problémy s achilovkama, že jo?

To jsem měl. Loni, a nedávno zase. Doktoři říkají, že je to od zubů.

* Počkej, to je na druhém konci těla, ne?

Mám osmičky, zuby moudrosti, jsou tam nějaký kapsy nebo co. Dneska jsem byl u doktora a říkal, že mi to nějak naříznou. Když to pomůže, tak to nebudou vyndavat. Když ne, půjdou oba ven. Je tam zánět, ten prý se může dostat do těla. Občas se mi může natáhnout sval. Není to dobrý.

* Přetrhla se ti někdy achilovka?

Naštěstí ne. Ale taky mám vyviklaný kotníky, často výrony. Hlavně když jsem unavený. Ke konci zápasu už si tolik nedáváš pozor, blbě šlápneš. A k achilovkám - doktoři říkali, že bolí proto, že se tělo brání zátěži.

* A co tomu říká Pavel Kolář?

Neznám ho, jenom jsem o něm slyšel. Já chodím k doktoru Barnovi. Dělá taky atlety.

* Ale Pavel není doktor, on je trošku něco jinýho. Léčil třeba Honzu

Železnýho, jezdí na olympiády, dává do kupy hodně zatížený sportovce. Zná čínskou medicínu, léčil Václava Havla, je strašně šikovnej. Vždycky pomůže.

Fakt?

* To přijdeš do ordinace, jen z dálky tě vidí, jak jdeš, a už ví, kde je problém.

To je dobrý.

* Tuhle mi volali z jedné redakce a chtěli, abych jim řekl něco o marihuaně. Teď se o tom zase hodně píše.

Cos jim řekl?

* Ve vojenský nemocnici pracuju už šest let a viděl jsem umírat lidi na kardiovaskulární onemocnění, což je nejčastější příčina smrti u nás. A nikdo z nich nikdy nekouřil marihuanu, zato všichni kouřili nikotinový cigarety a pili alkohol. Ale nikdy jsem neviděl na příjmový ambulanci nebo ležet v nemocnici kuřáka marihuany.

To my marihuanu kouřit nemůžeme, u nás je to doping.

* A kontrolují to?

Člověče, kontrolují. Když ti to najdou, dostaneš stop na tři měsíce.

* Už byl někdo pozitivní?

Když jsem hrál ve Francii, v Lensu, tak to našli jednomu Rusovi, Sašovi Ryčkovovi. Náhodou ho vylosovali hned v prvním kole, takže přes dovolenou musel kouřit.

* Ty jsi v tom Liverpoolu... Anglicky umíš dobře?

Celkem jo. Jsem tam čtyři roky, to se naučíš.

* Ale předtím jsi hrál tři roky v Lensu?

Ve Francii mi to vyhovovalo, Francouzi jsou víc jako my. A líbí se mi jejich řeč, tu umím možná líp než anglicky.

* Tak proč jsi šel do Anglie?

Hlavně kvůli fotbalu. Liverpool má přece jen zvuk, polepšil jsem si i finančně, hrál tam kamarád Patrik Berger, co jsme spolu váleli ve Slavii. Byla to motivace - proč to nezkusit. Taková šance by už přijít nemusela. Měl jsem za sebou dobrý roky v Lensu, nešlo říct ne. Navíc tam byl trenér Houllier, Francouz, kterej mě znal.

* On je tam pořád, ne?

Je. Ale to nebyl hlavní důvod. Když jsem byl malej kluk, tak jsem fandil Liverpoolu. Dokud jeho fandové neudělali v roce 1985 v Bruselu průšvih, jak tam zahynulo asi čtyřicet lidí.

* Když jsem odcházel z nemocnice, tak jedna sestřička chtěla vědět, komu fandíš.

Po tom maléru v Bruselu jsem začal fandit AC Milán.

* To je dobrý, že jsi jako kluk fandil Liverpoolu a teď za něj hraješ.

Jenže to v Anglii nemůžu pro noviny říct, protože by si mysleli, že kecám. Víš přece, jak to je. Přijde nový hráč a řekne, že právě tomuhle klubu fandí od malička. To by se asi nasmáli. A v český lize jsem fandil Dukle. Rozumíš - fandil jsem těm, který vyhrávali. Dukle se dařilo a Liverpool řádil v Evropě.

* Co jsi říkal tomu, jak na Bohemce fanoušek inzultoval rozhodčího? Někde jsi pak povídal, že v Anglii by se to nemohlo stát. Ale pokud si vzpomínám, tak ti "rowdies" nebyli zrovna andělíčky. Změnilo se to snad?

Moc ne. V Anglii se chovají slušně, ale jakmile vyjedou mimo ostrovy, je s nima plno práce.

* Ale proč se v Anglii chovají slušně?

Tam když budou řádit, tak jim zakážou vstup na stadion, třeba na dva roky. V Anglii je fotbal náboženství, patří k životu. Je sobota, tři odpoledne a jde se na fotbal. Premier League nebo čtvrtá divize, to je jedno. A co bude takovej kluk dělat? Ty tresty jsou nepříjemný a taky - uděláš výtržnost, zavřou tě, vyspíš se a druhý den jsi odsouzený. Dostaneš pokutu, veřejně prospěšný práce nebo taky třicet dní v base. Ale jak vyjedou mimo...

* Tak je průšvih...

Je. Jenže to tam mají podchycený, policie všechno sleduje. Ale protože věděli, že je to problém, tak se na to zaměřili a dostali maléry ze stadionů pryč. Instalovali kamery, vím, že na našem stadionu Anfield Road je každá sedačka snímaná. Jakmile by někdo hodil něco na hřiště, tak si může bejt jistý, že ho dostanou. A pozor, většina klubů Premier League i první divize, co je po ní, má hřiště bez plotů. Hraješ a fandové jsou dva metry od tebe. Anglie pro mě není nic extra, Francie byla lepší, ale pokud jde o fotbal a všechno, co k němu patří, tak je Anglie vepředu.

* A co návštěvy?

Stadiony jsou narvaný. Atmosféra skvělá, stojí to za to, protože pro ty lidi hraješ. A tady? Přijel jsem a šel se podívat na Slavii se Žižkovem, to je druhý se třetím v tabulce. A na stadionu tak dva a půl tisíce diváků. Někdo něco zařve, všechno je slyšet, protože atmosféra je taková... Komorní.

* Takže chodíš na zápasy?

Jo, když mám volno a můžu vidět kamarády. A chci se podívat, jak česká liga vypadá. Někdy to vidím v televizi, v Anglii to chytáme přes satelit. Ale na obrazovce je to ještě horší než naživo. Ta komerční televize dělá jen to, co musí, postaví kamery, spustí to a jede. Komentář se mi nelíbí vůbec, prostě si myslím, že to dělá blbě. To ČT je na jiný úrovni.

* Čím ještě trpí český fotbal?

Mimo jiné taky tím, že lidi nechoděj. Poslední úspěch, to byly stříbrný medaile z EURO 1996 v Anglii, a lidi na fotbal chodili. Jenže na loňský mistrovství světa jsme se zase nedostali. Hlavně ale náš fotbal trpí tím, že spousta kluků hraje venku. Jsem přesvědčený, že kdyby Nedvěd, Rosický

nebo Koller hráli v Čechách, byla by návštěvnost podstatně vyšší.

* A bude to jednou tak?

Obávám se, že ne. Určitě ne.

* Ani za těch padesát let?

Obávám se, že ani za padesát let.

* Myslím, že bysme kupovali anglický nebo třeba francouzský fotbalisty...

Je tady předpoklad, že budeme v Evropské unii, budeme zázračně pracovat a budeme mít zázračný lidi ve vedení státu. A ekonomika se zvedne takovým způsobem, že se pozvedneme na úroveň Německa a podobných států. Protože taky ve fotbale rozhodují peníze.

* Ale není ta návštěvnost taky tím, že lidi ztrácejí iluze o fair play ve fotbale?

Skandál se stane všude, ve fotbale jsou dobrý i špatný lidi. Skandály jsem zažil i ve Francii, pokud jde o doping, podvody.

* Jenže diváci jsou prý na stadionech sprostí. Aby se člověk bál vzít na fotbal děti. Nebo ne?

Protože lidi jsou šílený. Místo aby povzbuzovali, tak nadávají. Když někdo neběhá, tak to hned prodal... Vždycky si něco najdou, aby mohli nadávat. Lidi chtějí, aby hráči jezdili po zadku. Jenže oni kvůli pěti stovkám diváků jezdit po zadku nebudou. Je těžký srovnávat, když vidím, že v Anglii to jde, a tady ne.

* Hele, to mi taky vadí. Hráč je zfaulovanej, leží, křičí o pomoc, a pak vstane a zase utíká.

Přes satelit vidím zápasy u nás, a rozhodčí pískají všechno. Nenechají, aby se hrálo, tvrdší souboje nepouštějí. V Anglii si nikdo nedovolí ležet dlouho, protože by ho fandové sežrali. Takže i když tě někdo zfauluje a bolí to, tak vstaneš a běžíš. Ležíš jen tehdy, když dostaneš do hlavy, seš otřesenej a fakt to nejde.

* Takže od těch hráčů, co se válejí, to není fair play?

Není. V Čechách by v tomhle měli bejt tvrdší rozhodčí, stejně jako fotbalovej svaz. Ten by měl říct rozhodčím, aby to pouštěli, aby hra byla plynulejší. Lidi by to bavilo víc.

* Jenže někdo, tuším Karel Poborský, mi řekl, že když se mu povede spadnout před bránou, tak je to vyhranej zápas. Překvapilo mě, že se to učí i na tréninku, že i tam se hráči učí hrát unfair.

To je pravda.

* Udělat dobrou kličku, obehrát spoluhráče, to chápu. Ale takhle...

Nikde jsem neviděl, že by hráče učili, jak spadnout ve vápně. Ale samozřejmě ti trenér před zápasem řekne chodte do vápna, zkoušejte to na rozhodčího.

* Tobě to trenéři říkali?

Určitě. Ve Slavii, v Lensu, v Liverpoolu.

* Promiň, ale to je nečistá hra.

V Anglii rozhodčí obdivuju. Třicet tisíc diváků, dvakrát ten spornej moment nefoukne, tlak se zvětšuje, a přece mu nepodlehnu. U nás to často kompenzují. Něco odpískají pro jedny, pak to ale musí písknout i pro druhý. A třeba ani jednou nejsou přesvědčený, že faul byl.

* Přejde ti normální, že Slavia, tvůj klub, nemá vlastní stadion?

Co k tomu říct? Ve čtrnácti jsem přišel do Slavie z Děčína, a už tenkrát tam ukazovali maketu novýho stadionu. Už je to šestnáct let, maket bylo několik, a stadion nikde. Chybí peníze. Ale když si vezmu, že nevím, kolik let měla Slavia hlavního sponzora Inženýrské a pozemní stavby, tak nevím.

* Co budeš dělat potom? Myslím, až skončíš s fotbalem.

Chtěl bych u toho nějak zůstat. Manažera bych dělat nechtěl, spíš něco na svazu. Třeba si vzít na starost rozhodčí, to by mě bavilo. Myslím, že bych tomu mohl pomoci.

* Rozhodčí jsou důležití.

Jsou podplatitelní. Hlavně když si šéf komise rozhodčích nechá dělat určitý věci podle svýho, nechá se ovlivnit. Nemyslím si, že mě někdo podplatí.

* Dělal bys trenéra?

To ne, to je strašně náročný, horší než hrát fotbal. Trošku jsem začal podnikat, no, spíš to dělá jeden můj známý, já jsem takovej tichej společník. Ale to není moje parketa. Spíš bych chtěl pomoci fotbalu. Moji výhodu vidím v tom, že se na fotbalu nepotřebuju nabalíkovat, což by mi snad mohli věřit. To by byl můj vklad. A když to nebudu umět, tak třeba odejdu. Ale nikdo na mě nebude moct házet špínu, že jsem to dělal kvůli prachům.

* Jaký má Pavel Nedvěd šance ve Zlatým míči pro nejlepšího fotbalistu Evropy?

Podle mě by měl mnohem větší, kdyby byl Angličan. Vyhrál by to.

* Tolik nám vadí ten východní cejch?

Určitě, i pokud jde o smlouvy. Když jsem šel do zahraničí, tak bych určitě dostal lepší smlouvu, být odněkud ze Západu. Nebo když jsem klukům v Anglii řekl, že jsem v osmnácti podepsal svoji první profesionální smlouvu na dva tisíce korun měsíčně, což bylo pětáctyřicet liber, tak mi nevěřili.

* Ale dva tisíce, to tenkrát byl plat. Slabší plat.

Jistě, ale pro ně to bylo něco neuvěřitelnýho. A já se na tu jejich hranici musel dostat, a to samý všichni ostatní z mojí generace. Šli jsme ven a začínali dole.

* To nechápu, byli jste vicemistři Evropy.

To pro ně nic neznamena. Jednou jsi Čech, a to je něco jinýho.

* Hlasoval jsi pro vstup do Evropský unie?

Jasně. Už jenom proto, že fotbalistům by to pomohlo. Mně už je to jedno, protože po pěti letech v těch zemích na tebe koukají, jako bys byl v EU, ale pro naše kluky je to důležitý. Protože počet cizinců ze zemí mimo EU je v klubech omezený.

* Něco mě zajímá. Já když jsem vyhrál závod, tak jsem ho vyhrál já. Ty vyhraješ maximálně s týmem.

To je pravda. Všichni můžeme vyhrát, ale i prohrát.

* A je možný, že v kolektivním sportu je tíha zklamání menší tím, že se rozloží na víc lidí?

To je spíš daný tím, jak po tom vítězství toužíš. Stane se, že prohraješ, a přijde ti, že někdo ani není naštvanej. Zkrátka že asi nechtěl tolik vyhrát jako ty. To strašně naštve, když vidíš, že se někdo na hřišti fláká.

* To se stává? I na týhle úrovni?

Určitě.

* Takovej bych asi byl já. Já bych si chtěl začutat, ale bylo by mi jedno, jak to dopadne.

Fotbal, to je parta. Když to bere pět lidí, tak je to málo. Musí jich bejt deset, jedenáct. Myslím, že Juventus nebyl lepší než Real Madrid, ale všichni dřeli. Řekli si - tihle přes nás nepřejdou. Nechali tam všechno. A Real ne. Když jsem viděl "Mědu" Nedvěda ve čtvrtfinále Ligy mistrů v Barceloně, jak v prodloužení sprintuje jako blázen... To já už koukám, kdy bude konec. (směje se) To jsou ty chvíle, kdy ze sebe dostaneš všechno. Což je v naší lize těžký.

* No jo, tam nemáš šedesát tisíc lidí.

Podle mě v naší lize hráči nikdy nejdou na nějakou práh, na dno. Před třema tisícema lidí...

* Nemáš strach, že se na tebe kamarádi fotbalisti budou za tohle zlobit?

Oni vědí, jak to myslím. To není pomlouvání naší ligy, to jsou fakta.

* No, něco podobnýho mi říkali Pavel Kuka s Karlem Poborským. Ale to nevádí, stejně půjdeš na místo předsedy toho vašeho svazu.* Jak se jmenuje?

Obst.

* Jo, na místo Obsta.

To ne, tam půjde Pavel Kuka. Já mu budu sekundovat. (smích) Pavlovi to pálí. Ten by se mi líbil, má spoustu plánů. Řekl bych, že ví, jak na to, že by uměl pomoct.

* Hele, kdyby ses náhodou ocitl v bráně a letěl do ní míč, dal bys tam ruku?

Asi ne. Byla by penalta, která se většinou dává, musel bych ven...

* Nedá se to nějak nahrát? Jako že se tam ruka ocitla omylem, víš?

Pokud by míč letěl těsně kolem, tak bych tam mohl šikovně hodit tělo a třeba bych rukou nenápadně ten balon vyškrábl. Záleží, jak by byl šikovnej ten rozhodčí. Hele, když se já snažím bejt šikovnej, tak to musí pochopit i on, ne? (smích)

* To bys udělal něco jako Maradona svoji boží ruku!

To bylo něco. Nejdřív dal Angličanům nejskandálnější gól, a potom přidal jeden z nejkrásnějších gólů historie.

* A co Panenka a jeho penalta?

To byl nejdrzejší gól historie, klobouk dolů.

* Hele, na závěr by sis mohl dát pivo...

To ne, jsem tady autem.

* Tak bys zavolal tu službu SOS drink. Sváta Karásek to neudělal, ale zase se k tomu postavil rovně. Řekl, že nebude využívat poslanecký imunity, že udělal průšvih a bude pykat. Máme ale i jiný poslance, bohužel... Jak by se to řešilo v Anglii?

S poslancem, kterej požil? To nevím. Říká se, že tady se dá hodně věci ovlivnit, ale tam ne. Patrika Bergra chytil policajt za rychlou jízdu. Patrika poznal, zajásal, že je jeho fotbalovej idol, poprosil o fotečku s podpisem. Takže "Páťa" myslel, že je to vyřízený. Chtěl odjet, ale policajt se nedal - moment, ještě mi dlužíte pokutu!

Anotační list

Jméno autora: Jan Ouředník

Název práce: Vztah spisovné a obecné češtiny v novinovém
žánru sportovního interview

Místo: Praha

Počet stran: 162

Popis obsahu:

Obsahem diplomové práce je vztah obecné češtiny k češtině spisovné, a to v žánru sportovního interview. Předmětem zkoumání je především hledisko hláskoslovné a tvaroslovné. V práci jsou uvedeny a doloženy nejčastěji používané obecněčeské jevy. Nechybí historický přehled, současnost a možnosti dalšího vývoje obecné češtiny, vysvětlení žánru sportovního interview ani důsledná charakteristika zkoumaných rozhovorů. Cílem práce je prokázat výskyt obecněčeských jevů v mediálním žánru sportovního interview, které není součástí bulvárního tisku (ve kterém není nespisovný jazyk výjimkou), ale seriózních novin.

Klíčová slova:

Obecná čeština, spisovná čeština, hláskosloví, tvarosloví, sportovní interview.

Ústřední knih.Pef UK

2592062385